

BUDAPESTI NAPLO

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
ESZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:

BRÁUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A két William harca.

Budapest, november 8.

Az egyik William legyőzte a másik Williamot: Mac Kinley lesz ismét a washingtoni Fehér Ház ura, Bryan pedig négy esztendőre nyugalomba vonul. Erre alaposan rászolgált. Ebben az évben néhány ezer beszédet mondott az elnökségre való jelölés érdekében, ahol nem győzte elő szóval, ott fonográfokat állított fel lobogódíszes piacokon, amelyek fardhatatlan gép-hangjakkal dörögtek az ő szónokleit a Mac Kinley imperializmusa ellen. A fonográf mint kortes, sőt mint elnökjelölt-helyettes — tőrülmetszett amerikai gondolat. Hogy a választók elbűvítésének keserves munkáját is a gép veszi át, ez több, mint amennyiről mi európaiak álmództunk.

De Bryan fonográfjainak voltak ellenfonográfjai is, amelyeket Mac Kinley emberei állítottak fel ugyancsak dűsan fellobogózott piacokon. S tegnap óta tudjuk, hogy a Mac Kinley beszélő-masínai győztek.

Az elnökválasztás azonban ezuttal éppen nem volt személyi kérdés. Hatalmas doktrinák ütköztek meg az Unió széles csatamezőin. Világjelentőségű eszmék rontottak egymásnak, olyan nagyszabású kérdések, amelyek tölcsarnak az új világrész határain s nálunk is mélyenjáró nyomot hagynak. Sőt talán éppen azért érdekelné minket, mert egészen a mi gazdasági életünk szülőit s mert ami az Atlanti Óceán tulsó partján izgatja ma az embereket, az nálunk is napikérdés.

A két William harca e két jelszó körül forgott: imperializmus és antiimperializmus. Győzelmet a választáson az előbbi aratott. Mac Kinley és győztes hívei annak az új yankee-típusnak megtestesítése, amely hódító hadjárattal is kész az Unió hatalmát növelni.

Hawaii beolvasztatta a hatalmas államtestbe, megszerelte a legjobb kikötővel megáldott szigetet a számoai csoportban, elfoglalta Kubát, Portoricót és még néhány spanyol szigetet s most verekszik a filippinókkal. Az ilyesmi teljében új momentum az Unió történetében. Sőt ellentmond a nagy Washington szellemének, amely csordultig telezivta magát a népszabadság szerzetével. Mac Kinley azonban szándékosan nem tekint a múltba: csak a jövőbe néz. A kubaiaknak függetlenségét adott, Portorico lakosainak ugyanezt ígérte. A filippinóknak azonban csak autonómia jut oly mértékben, amilyent „az ő javuk és az Unió kötelességei megengednek”. Így mondta ezt Mac Kinley. Mire azt válaszolta Bryan, hogy ugyan melyik király nem ígérte valaha is, hogy jól fog uralkodni s hogy annyi szabadságot ad, amennyit az „alattvalók java és az uralkodó kötelességei megengednek”? Mi több, maguk az angolok is ilyesmit ígértek az északamerikai gyarmat-államszövegetésnek s ez mégis kardot ragadott Anglia ellen a teljes függetlenségéért. Nyilvánvaló, hogy a népek szabadságának ilyforma kezelése egyesekben ellenében áll az Unió összes tradícióival és azzal az elvvel, amelyen a Unió fölépült.

De Mac Kinley imperializmusa más vezedelemmel is fenyeget: a militarizmussal. Aki hódít és a hódított földeket meg is akarja tartani, az nem elégedhetik meg a szimplex miliciával. Annak állandó, erős hadseregére van szüksége s az állandó hadsereg, mihelyt mint új intézmény belefekszik az államba, fölforgatja annak gazdasági életét és átalakítja az összes adó- és munkáviszonyokat. Belekap a gazdasági élet kerekeibe s megakasztja azoknak gyors pörgését.

Ez az imperializmusnak első gazdasági hatása: elemi erejű, következményeiben be-

láthatatlan. Azonfelül azonban még egész sora következik a gazdasági élet elevenébe vágó kérdéseknek, amelyek ellentétei éppen Mac Kinley és Bryan programjában csúcsosodnak ki.

Az amerikai Unió nem homogén államszövetkezet. Nyugati fele merőn más alapokon nyugszik, mint keleti fele. Amaz az iparosoké és kereskedőké, emez az őstermelőké, a gazdáké, a mezők, tanyák, bányák nyerstermelőié. Ami jó a nyugatnak: baj a keletnek. Az agrarizmus és a merkantilizmus más formában, de ugyanazzal a tüzzel csapnak össze itt, mint nálunk.

Ebből a helyzetből kifolyólag a Bryanpárt régóta az ezüst híve, míg Mac Kinley az aranyulató vitte diadalra. Bryan abból az elvből indul ki, hogy az aranyulatóval kevés kurrens pénz jár s megdrágítja az életet. Csak a külfölddel dolgozó kereskedők és a nagyiparosok érdekeit szolgálja. Mac Kinley pártja viszont a szolid kereskedelem és nagyipar egyetlen rendíthetetlen alapjának tekint az aranyulatót. Ezzel szorosan egybefort az óriási amerikai trustok, kartellek kérdése. A nyugati államok milliárdosai összevásárolták a kisebb ipari részvénytársaságok részvényeit, sőt összevásárolták az iparvállalatokat magukat is. Nálunk elképzelhetetlen nagyságu tőkeerővel egyeduraivá lettek az iparágak egész sorának, ők határozzák meg az iparcikk árát s a maguk kénye-kedve szerint diktálják a fogyasztónak, hogy mennyit fizessen petróleumért, vasért, cukorért és száz más nélkülözhetetlen cikkért. Nekünk ideát fogalmunk sincs, hogy ezek a gigász erejű kartellek és trustok minő elemi erővel hatalmaskodnak a piacon, kényuraságuk nyomását azonban mi is megszinyeljük. Nos, ezek a milliárdosok, ezek a trustosok válasz-

T A R C A.

Csillag Teréz a Vigszínházban.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Ábrányi Emil.*

A Vigszínháznak az volt a mai eseménye, hogy gárdája megszaporodott Csillag Terézzel. A friss erők és jelentékeny sikerek színpadán ma lépett föl először az a művésznő, akinek hosszú időn át nagy diadalokban volt része a Nemzeti Színházban és aki ezekben a tartós diadalokban se friss erejéből, se szíveket hódító bájjából nem vesztett semmit.

Föl van jegyezve a germán hitrege isteneiről, hogy amikor Freyát a Walhalla-építés honoráriuma fejében átengedték a követelőző óriásoknak: elkezdtek rohamosan öregedni. Freyával az űde, viruló ifjúság elköltözött közülök.

Valami ehhez hasonló történt a Nemzeti Színházban is, amikor Csillag Teréz kitette a lábát régi otthonából. A kedvesség, a csövegő grácia, a szív melege és a lélek finomságából áradó örök ifjúság mintha fele részben eltávozott volna Csillag Terézzel. Egy igéző mosolylyal, egy fényes sugárral, egy igazi csillaggal kevesebb lett a nemzeti színpadon.

Fiatalszínésznők vannak ott elegenden, talán fölös számmal is. Vannak, akik keresztelvelükkel hitelen igazolhatják, hogy sokkal fiatalabbak Csillag Terézénél. De ha fiatalság alatt azt értjük, hogy valaki meghódít bennünket az arca szépségével, a szeme ragyogásával, a kedélye üdőségével, a lelke vidámságával: akkor Csillag Teréz nemcsak művészetben, hanem fiatal-ságban is százszor különb azoknál, akik most szerepein osztozni fognak.

Egy kis blazirság vett erőt az embereken;

és ez a ragadós betegség leginkább a fiatalokat kerítette hatalmába. Nagyon sok józan furfanggal keresik a hatást; nagyon tudják, hogy mi áll nekik legjobban, amikor toalettet csinálnak; nagyon leleményesen kutatják ki azt a divatárst, azt a kalapkereskedőt, azt a szabót, aki bőven ellátja őket sikkkel, eleganciával; semmit sem hanyagolnak el, ami divatos és tetszetős; külső elnyeiket ugy csoportosítják, hogy okvetlenül benyomást kell tenniük a divat dolgában kompetens urinokra és az áramlattal uszó hiu férfiakra, vagyis azokra, akikről azt hiszik, hogy a köztölemény-esinálásban ezek a hang-adók. Amikor a színpadon vannak, nemcsak a ruhájuk feltűnő, hanem a hanghordozásuk is zseccsésző-módon rikító. A szív hangján egyik sem beszél. És pedig két okból. Először: mert a szívet némileg elavultnak tartják. Másodszor: mert különben sem tudnának ezen a hangon beszélni. Hiányzik a hozzá való instrumentum.

Csillag Teréz sohasem tartozott a művészet blazirtjai közé; sohasem tartott azokkal, akik a szívet lenézték. Sőt éppen ezt tartotta mindennél többre, mert megjegyződött róla, hogy ennél értékesebb kincs nincs; hogy ennek a kincsnek a birtokában mindig gazdagabb marad azoknál, akik szemkárprízató luxust a külsőségekben fejtenek ki; hogy ezt a nagy és szilárd kapitalistát az izlésnek semmiféle hausse- és baisse-áramlata sem sodorhatja el; hogy akármilyen divatok uralkodjanak is a színpadon: ezzel a talizmánnal mindig biztosan hozzáfér a közönség szívéhez.

A szívet ugy hozta magával a színpadra, mint az Isten legbecesebb ajándékát. Es ezt a szép ajándékot meg tudta becsülni. Ugy bánt vele, mint az ékszerész a drágakövel: csiszolással tette még értékesebbé.

Ifjúsága zsenge tavaszában, amikor a Nemzeti Színházhoz került, a fiatal és érzni tudó leányok kedves naivitásának volt a ragogó tolmácsa. Ez a virágos tavasz szinte észrevétlenül

olvadt át a nyárba, ahol a bimbók fölhasadnak és tökéletes rózsákká fejlődnek. Ebben a szép, meleg korban játéka még ragyogóbb színeket kapott. Ebben a korban a fiatal temperamentumos asszonyok naiv báját sugározta ki gazdag kedélyéből; a Moissand Márták és Susanneok után Cyriennek hódított a színpadon. Látókőre táglult, beszáde energiában és művészetben fokozódott, pointjei élesebben, biztosabban csattantak el; de változatlanul megmaradt az a forrás, ahonnan nagyobb művészetet merített: a szív. Ennek a révén őrizte meg egyszerűségét és naivitását; ennek a révén maradt meg a csengés a beszédeben és a kacagásában; ennek a révén pattant le róla minden keserűség és méregbe mártott nyíl, az életnek és a színpályának minden megpróbáltatása. Idő, bánat, balsors — semmisen veheti el annak a fiatal-ságát, akinek ilyen szépítő és ifjító szer áll a rendelkezésére.

A meleg, szingazdag nyár évadán, amikor a tehetség és a művészet ketős érettsége csatlakozik az egyéniség bájjához: ebben a korban lépett át Csillag Teréz a Nemzeti Színház köréből a Vigszínház színpadára.

Nehéz elválni attól a helytől, ahol annyi szép emléket hagytunk; ahol először hallottuk a közönség tapsait; ahol az öröm első könnyei hullottak a színpad forró deszkáira; ahol minden lépésünkre szeretet és siker tündökölt és fényes nyomok maradtak utánunk.

De a választ megkönnyítette az, hogy Csillag Teréz már nem érezte magát jól régi otthonában, ahol hidegen bántak vele, a meleg szív eminens művésznőjével.

Es megkönnyítette az, hogy a Vigszínház azzal a nagy szeretettel és tisztelettel fogadta, mely teljesen méltó hozzá.

Megkönnyítette az átmenetet az, hogy új otthonában jeles kollégák veszik körül, akik azon vannak, hogy művészetbe mennél fényesebb keretet találjon és érzései kárpótolva legyenek az el-

tották meg mindenható tüke-erejükkel Mac Kinley.

A szegény ezüst, a szegény nyerstermelő hiába küldötte ellene Bryant. Hiába adta jelöltje zsebébe az Unió rövid történetét, tradícióinak foglalatait. Győzött az arany s győztek a trustok, győzött az imperializmus. A kivágott őserdők géniusza nem tudták Ilevni az acélkerékű gépek kormos nemtőit.

Minket ez a harc még egy harmadik szempontból is érdekelt. Mac Kinleyvel a Monroe-elv diadalmaskodott. Nemcsak az általa behozott védvámok fognak tovább is érvényben maradni, nemcsak hogy nehezen álltható falat emelnek ezután is az európai ipar amerikai kirándulásai elé, hanem védvámot emelnek az európai és ázsiai munkák ellen is. Európa maradjon otthon s ne kopogtasson semmi formában az Unió jól zárt kapuja. Európa ne avatkozzék az amerikaiak dolgaiba. Ha van iparfőlése, ám fulladjon bele, ha van emberfelesége, ám küldje Szibériába. Amerika az amerikaiaké.

Ez a merev elv is diadalmaskodott Mac Kinleyben. Nem tudjuk, nem-e most utóljára. A geográfiai és klimatikus viszonyokat ugyanis nem változtathatja meg még egy olyan erős kéz sem, mint amilyen a Mac Kinleyé. A Nyugat sohasem lesz mása a Keletnek. Ellenléteiket, amelyek természeti viszonyokban gyökereznek, ki tudja, hány emberöltő mulva fogják kiegyenlíteni. Addigra azonban a munka és tüke közti ősi harc jóval veszedelmesebb formákat fog ölteni. Addigra Amerika rég a szocialista állam alapelvei szerint fog megújodni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 8.

Rakovszky István és Pulszky Ágoston megosztottak a mai ülésen. Ha azt mondanák, hogy *barátságosan*: ez nem felelne meg egészen az igazságnak. Meglehetősen barátságatlan kis osztózás volt.

Sorban az első Rakovszky Istváné volt. Ha a vajda tegnap messzi magyar szokások közé kalandozott el, a néppárt legálisebb tagja viszont német *Fürstenrecht* sürüjébe vágott és akora buzgóssággal keresgélte benne, mintha onnan az egész kérdést megvilágító argumentumok intettek volna feléje. Pedig amit onnan kihozott, a kérdéssel alig volt igazi összefüggésben, legfőképpen a kérdéseket igen kicsiny parcellájával. Mikor fejtegetéseit mégis olyan nagy apparátussal mozgósította, az ellenfelei talán elismerték róla, hogy elég alapos, de még a barátai sem mondhatták róla, hogy elég érdekes. Anny büzögős és annyi német idézet: — egy kicsit sok is volt az eredményhez képest, melyet kiesikart. Hogy a beikkelyezésre szánt nyilatkozat nem volna összhangban az 1723. évi I. és II. törvényekkel, sőt egyenest ellentétbe helyezkednék vele, azt bizony nem tudta elhithetni senkivel. Pedig meg volt benne az erős hajlandóság s annyira érezte, hogy álláspontja feltűnően hasonlít a Polónyi Gézáéhoz, sőt ami a dinasztia iránt való kiméletet illeti, annyira egy húron pendül Polónyi Gézával: hogy Rakovszky erősen hangsúlyozta is, hogy az álláspont csak az övé s nem a néppárté. Nyilván a néppárt maga sem volt ettől a hangtól elragadtatva s ez a kis szétválás volt körülbelül a legpikánsabb momentum a Rakovszky István más beszédében, melynek terjedelme egyébként túlnőtt a fiatal szónok fizikai erején. Ugy kellett neki beszéd közben öt pernyi pihenőt adni.

Tisztább, polémikus részében szerencsésebb volt a *Pulszky Ágoston* beszéde. A Rakovszky eltévelyedéseire nyomban rá tudott mutatni s ő volt az, aki mindjárt igazolni is tudta, hogy Rakovszky nem tud kivergődni a saját anyagának labirintusából. Egyébként Pulszky óva intett a Fürstenrechtig való kalandozástól s nagyon helyesen hangsúlyozta, hogy a mi viszonyaink legjobban egyeznek az angolokhoz. Ott is látjuk, hogy Cambridge herceg, a királyi család tagja, morganatikus házasságot kötött és senki azon meg nem ütközik, hogy a herceg gyermekei polgári sorban élnek és nevelkednek. Ez a példa talán a mi trónörökösünk esetéhez, erre lehet hivatkozni. Pulszky ezenfelül erős polémiában mutatta ki, hogy az ellenzék szónokai sem a miniszterelnök, sem a Szilágyi Dezső bizonyítékait nem tudták megdönteni s havanis a beszédek között érdekes, de a vita voltaképpen már a Széll Kálmán nagy beszédével eldőlt. Az ország pedig már tisztában van vele, hogy a nyilatkozat összhangban van törvényeikkel, beikkelyezésével pedig a miniszterelnök igenis a parlament s az alkotmány iránt való tiszteletét dokumentálta.

Erre a beszédre még személyes kérdés címén egy kis párbeszéd is következett. Rakovszky és Pulszky újból összemérték a fegyvereiket, de ez hagyott művésztársaként az új művésztársak barátságában.

Ez a vigjáték abban a korban készült, amikor bizonyos — mérsékeltlen indecens — pikantéria csak az operettek volt megengedve. A drámairók tartózkodtak a „csak férfiaknak való” helyzetektől és dialógjaikat úgy írták, hogy pirulás nélkül meghallgathatta minden tizenhat éves leány, sőt minden — akadémikus — szentimentális *Pernet-k*, a nagylelkű „másolók” kora volt ez, akik divatos színésznév emelkedett leányaikkal csak a felvonás végén ismerték meg magukat, de akkor azután nagy ölelkezések, megható könnyhullások közt. A férjes asszonyok akkor is szerettek udvarlóiakat, de csak a — zsebkendő-jüket adták nekik szerelmük zálogául. A férjek méltósággal hordozták ideális szarvaikat, a esábitók nem vetkőztek ingre, sőt a legforróbb pillanatokban is nemes tartással viselték a szalonkabátot; és a cocotte-ok előtt zárva volt minden bejárás.

A *Kis mama* története olyan édes és egyszerű, mint egy pásztorjáték. *Bruék* papa muzikus volt és élhetetlen. Egy energikus gazdasszony vizgatózó rá, meg a két gyermekére, *Henriette-re* és *Valentin-re*. Mikor a jó gazdasszony haldozott, a gyámoltalan papát, meg a két gyermeket a saját leányára, *Brigitára* bízta. *Bruék* papa néhány év múlva meghalt és a két árva *Brigitta* nevelte föl anyáskodó szorgoskodással, noha inkább a nővérük lehetett volna, mint az anyjuk. *Brigitta*, amikor a darab kezdődik, 22 éves; *Valentin*, a fiú, aki híres zenésznek indul, 24; *Henriette* kisasszony 18. Ámbár a *Kis mama* nagyon fiatal (és nagyon szemrevaló) mégis tekintélyt tart a maga jóságos szigorával és nemcsak *Henriette*, hanem *Valentin* is kordában tartja. A főlénk, szenális kamaszt ügyesen menti ki egy *Piri* nevű tehénpásztor-leány meszka-karmaiból, akivel *Valentin* esőkolozott a mezőn s aki meg akarja akadályozni a fiút, hogy Párisba utazzék a *Bruék* papa falusi házából. *Henriette* pedig attól tiltja őt, hogy a mágness *Saint-Potant* udvarlását komolyan vegye.

Ez a vigjáték abban a korban készült, amikor bizonyos — mérsékeltlen indecens — pikantéria csak az operettek volt megengedve. A drámairók tartózkodtak a „csak férfiaknak való” helyzetektől és dialógjaikat úgy írták, hogy pirulás nélkül meghallgathatta minden tizenhat éves leány, sőt minden — akadémikus — szentimentális *Pernet-k*, a nagylelkű „másolók” kora volt ez, akik divatos színésznév emelkedett leányaikkal csak a felvonás végén ismerték meg magukat, de akkor azután nagy ölelkezések, megható könnyhullások közt. A férjes asszonyok akkor is szerettek udvarlóiakat, de csak a — zsebkendő-jüket adták nekik szerelmük zálogául. A férjek méltósággal hordozták ideális szarvaikat, a esábitók nem vetkőztek ingre, sőt a legforróbb pillanatokban is nemes tartással viselték a szalonkabátot; és a cocotte-ok előtt zárva volt minden bejárás.

A *Kis mama* története olyan édes és egyszerű, mint egy pásztorjáték. *Bruék* papa muzikus volt és élhetetlen. Egy energikus gazdasszony vizgatózó rá, meg a két gyermekére, *Henriette-re* és *Valentin-re*. Mikor a jó gazdasszony haldozott, a gyámoltalan papát, meg a két gyermeket a saját leányára, *Brigitára* bízta. *Bruék* papa néhány év múlva meghalt és a két árva *Brigitta* nevelte föl anyáskodó szorgoskodással, noha inkább a nővérük lehetett volna, mint az anyjuk. *Brigitta*, amikor a darab kezdődik, 22 éves; *Valentin*, a fiú, aki híres zenésznek indul, 24; *Henriette* kisasszony 18. Ámbár a *Kis mama* nagyon fiatal (és nagyon szemrevaló) mégis tekintélyt tart a maga jóságos szigorával és nemcsak *Henriette*, hanem *Valentin* is kordában tartja. A főlénk, szenális kamaszt ügyesen menti ki egy *Piri* nevű tehénpásztor-leány meszka-karmaiból, akivel *Valentin* esőkolozott a mezőn s aki meg akarja akadályozni a fiút, hogy Párisba utazzék a *Bruék* papa falusi házából. *Henriette* pedig attól tiltja őt, hogy a mágness *Saint-Potant* udvarlását komolyan vegye.

már nem tartozott a vitához. Holnap talán még *Hódossy Imre* is beszél...

A képviselőház ülése november 8-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Plósz Sándor*, gróf *Széchenyi Gyula*, *Hugódy Sándor*.

Napirenden van

a trónörökös házasságának beikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Rakovszky István: Csakis egyéni nézeteit kívánja tolmácsolni. Midőn pártja beterveztette határozati javaslatát, nagy volt a tanácsatlanság s éppen nem csodálkozik, hogy nem fogadta el a miniszterelnök. Pedig az csak az igazságügyi bizottságban elhangzott nagyon fontos közjogi kijelentéseket kodifikálta volna.

Konstatálja, hogy a bizottságnak is aggályai voltak a javaslat közjogi tartalmára nézve. Közjogi aggályokat csak törvény utján lehet széteszlátni, nem pedig nyilatkozatokkal.

A miniszterelnök panaszkodott, hogy az ellenzék alkotmányértessel vadolja őt, holott a javaslat beterveztését éppen a parlament iránti tiszteletből tette. Ez is előzeteként tartotta volna akkor, ha esupán tudomásvételéről lett volna szó. Csakhogy itt egy törvénynyagarázástól van szó és a parlament egy ínt accompli-val áll szemköztt, tehát az ellenzéknek kötelessége beható vitát gyakorolni. A parlamentarizmus igazi fogalma szerint az érvek döntenek. Homan gondolta a miniszterelnök, hogy ezek az ő oldalán lesznek. A mai korrupt parlamenti viszonyok között természetesen tudható, csakhogy, ha a parlament iránti tiszteletre hivatkozik, akkor nem terjesztette be a törvényjavaslatot, mert ennek el nem fogadása esetén súlyos zavarokat idézett volna elő, melyet esupán kormányválsággal nem lehetett volna előldönteni.

Barmennyire nagyra becsüli *Szilágyi Dezső* tehetőségét, mégis kijelenti, hogy érvei nem győzték meg. *Szilágyi* azt mondotta, hogy örök emlékült kell *Ferenc Ferdinánd* házasságát törvénybe iktatni. Miféle emlék az? Nem olyan, melyet meg kellene öröklíteni. Hogy *Deák Ferenc* örök emléket törvénybe iktattak, annak értelme volt. (Zaj a szélsőbalon.) *Deáknak* több érdeme van mint a szélsőbal összes tagjainak, mert ő szerezte vissza azt a mi Világosnál elveszett. (Nagy zaj a szélsőbalon.) Erzsébet királyné érdemei megérdemelnék a törvénybe iktatást. De *János* vagy *Henrik főherceg* morganatikus házassága nem szerepel törvénykönyvünkben. Csak éppen *Ferenc Ferdinánd* főherceg morganatikus házassága kívánja az örök emléket. (Tetszés a néppártan.)

A miniszterelnöknek nincs igaza, ha azt állítja, hogy a nyilatkozat ádagegyezik az 1723. évi I. és II. törvényekkel. Ha egy régi törvény magyarázásáról van szó, akkor nem a mostani idők viszonyai után, hanem az akkori idők szemlében kell azt tenni. A XVIII. században 1742-ig semmi iróni törvény nem volt a birodalmi törvényekről. *Anton Ulrich* 1711-ben elvette *Caesar Erzsébetet*, testvéreinek komornáját s e házasságból két fiú származott. *III. Károly* 1721-ben kiadott egy rendeletet, mely szerint a házasságot

Miután a követelő tehénpásztor-leányzótt asszonyi diplomáciával lerázta *Valentin* nyakáról és a szerelmes mágnessnak is kiadta az útját; *Brigitta* *Henriettel* együtt szintén Párisba utazik, hogy mindig *Valentin* mellett legyen és a gondjaira bizott muzikus fiút megőrja minden kísér-téstől.

Valentin, aki egy szimfoniájával a nap hőse lesz, csakugyan megkönykezik az asszonnyal. Először egy *Fini* nevű kalandornő fonja be, akitől (3000 franc árán) hamarosan megszabadul. Sokkal komolyabb esábitó a másik asszony, *Daoulas* báró felesége, aki rajong a muzsikáért, különösen azért a muzsikáért, amit *Valentin* komponál. A bárónő férje — maga is nagy műbarát, dilettáns zenész és szövegíró — protegálja *Valentin* és *Brigit-tával* együtt *menteni* akarja a fiút, amikor meg-tudja, hogy a *Fini* kisasszony hálójába került. A mentés módja nagyon veszedelmes. *Daoulas* báró a gavallér-férjek és műbarátok ismeretes rövid-látásával kiviszi *Valentin* a saját falusi kasté-lyába, hogy egy pár hónapig lakjék vele és a feleségével. *Valentin* kénytelen elfogadni a meghí-vást, ámbár vérzik a szíve, ha arra gondol, hogy esetleg meg fogja csálni a protektorát, akit nagyrabesúl.

A *Kis mama* után megy *Valentinnek* a báró kastélyába is, ahol a rajongó — de a végső kon-zekvenciáktól még visszariadó — báróné ugyan-csak írtel a fiuval és már a hatodik zsebkendő-vel boldogítja. A könnyekkel telesirt zsebkendő-kollekció erősen untatja *Valentin* és a *Kis mama* éppen a tempo jön, hogy a fiút éppen úgy ki-mentse a báróné finom karjaiból, mint annak idején a tehénpásztorleány durva öleléseiből. A jószágos örangyal intervenál, a báróné nagy nehe-zen lemond és abba is beleegyezik, hogy *Valentin* *Berneret* kisasszonyt, az unokahúgát vegye fele-ségül. Ebben az időpontban *Henriette* már a fiatal *Saint-Potant* vicemot menyasszonya, nagy-bátyjának, *Daoulas* bárónak az engedelmével, aki nem tartja többé mesalliancenak, hogy kis öcsese fusionáljon a lángész, a híres muzikus családjával.

egyranrangunk, és az utódokat a trónra képesnek ismerete el. A német jogászkörnél a XVIII. században csak a „notorische Missheirath“ kifejezés szerepel melyek alatt azonban a polgári személyek házasságát értették. Baden herceg elvett egy grófi családból származó nőt, de kijelentette, hogy a családból származott utódok a trónra jogosultak. A morgantikus házasság fogalma csupán a polgári személyekre vonatkozott. Szólt ezt példákul bizonyítja. II. József is adott ki egy ily irányú rendeletet. És éppen ezért nem volt Weiser Philippina sem ebenbürtig. Mig Chotek Zsófia grófné az. (Helyeslés és tetszés a néppárt.) A német Fürstenrecht is ugyanezt bizonyítja. Ot perc szünetet kér.

Elnök: az ülést öt percre felüggeszti.

(Szünet után.)

Rakovszky István: Az 1723. III. törvényeik szerinti nekünk semmi közünk az idegen törvényekhez. Sőt Deák is ugyanezt mondja az *Adalok a magyar közigazgató* című munkájában. Eppen ezért megtagadja a parlament a magyar közjogot, ha e nyilatkozatot becikkelyezi.

A morgantikus házasság egy középkori barbár ó-germán eredetű intézkedés. A német felfogás szerint, ha nemes ember elvett egy jobbágy nőt, sem az, sem utódai nem voltak nemesek, míg a magyar törvények szerint, a nemes házassága egy jobbágy nővel nemesítette a nőbbit.

Elsmeri, hogy a trónörökösnek joga van saját házi törvényei szerint intézkedni. De a parlamentnek viszont kötelessége, hogy ha az említett intézkedéseket elébe terjesztik, azokat beható fontolással alá venni. A miniszterelnök nem akarja bemutatni a házi szabályokat. Miért e nagy titkolózás?

Egy törvényhozási aktus csak addig bír érvénnyel, ameddig azt a törvényhozás meg nem módosítja. Gondolta-e a miniszterelnök arra, hogy 20–30 év múlva eszébe jut a törvényhozásnak, hogy saját maga petícionálja a most meghozandó törvény megváltoztatását. Szólt ebben immúneves veszélyt lát s ez volt a tulajdonképpeni oka annak, hogy a néppárt határozati javaslatát betervezte. Nem is hitte, hogy a miniszterelnök oly ridegen el fogja utasítani. (Helyeslés és tetszés a néppárt.)

Pulszky Ágost: Kétségtelen tény, hogy, ha ilyen deklaráció megtörténik s ilyen lépést a dinasztianak oly tagja tesz, aki a trónhoz közel áll és ha az a magyar országválasztás elé nem terjesztettik tudomásulvétel és véleménynyilvánítás végett, ezért és ennek a következményeit akkor méltán sokkal nagyobb, sokkal jogosabb szemrehányás illethette volna a miniszterelnököt. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Mert e törvényjavaslathoz ide terjesztése nem bizonyos udvari tekintéltől történik, hanem egy tributum a törvényhozási jogainak irányában. (Helyeslés a jobboldalon.)

A miniszterelnök kötelességet mulasztott volna és a tulajdonon ezt igen élesen megrótták volna (Igaz! Ugy van! a jobboldalon), ha ez a kérdés a parlament elé nem került volna. Különben a vita modora is, amelyre itt éppen a miniszterelnök monumentális beszédével példát adott, a parlamentnek csak diszkrét és elonyere vált és csak öregbítette a parlament jogainak biztosításait. (Tetszés a jobboldalon.)

Méltányolja Rakovszky jeles készültségét az idegen jog ismerete terén, de azt hiszi, hogy hazai törvények magyarázatánál idegen jogokra hivatkozni

nem helyes. Kétségtelen, hogy mikor ez a szerződés kötött és azóta, hogy ez a szerződés kötött, egyáltalán azóta, amióta örökös monarchia és ennek folytán külön monarchikus dinasztia, a domus Austriae él Magyarországon, közjogilag az osztrák ház, az uralkodóház az országgal össze van kapcsolva ezen szerződés és mindazon további törvények és közjogi megállapítások következtében, amelyek létrejöttek, királyilag szentesítettek. De kétségtelen egyszerűen az is, hogy az uralkodóház akkor is, azóta is, a dolog természeténél fogva, mivel az uralkodóház nemcsak Magyarországot uralkodóháza, hanem uralkodóháza elválaszthatatlanul és kapcsolatosan egyszerűen az örökös tartományoknak, most a monarchia másik államának: a magánjogi törvények, a büntetőjogi törvények, a dologi jogra vonatkozó törvények, sőt bizonyos tekintetben a házassági törvények tekintetében is, a magyar magánjogi törvényektől külön állást foglalt el. Csodálkozik, hogy Rakovszky azt mondotta, hogy a király *primus inter pares*. A magyar alkotmány lényegével, természetével ez a kijelentés ellenkező. Ez az eset lehetett Lengyelországban, volt ez az eset részben más államokban is, nevezetesen a német államokban.

Amióta a domus Austriae uralkodik világos, hogy nem tekinthető sem a király, sem a királyi család tagja polgárnak, nem tekinthető a törvényeknek alávetettnek; alá van vetve a törvényeknek ott, ahol expressis verbis erre kivétel nem tételik, de sem a házasságjog, sem a magánjog általában, sem a jognak igen számos más vonatkozása a királyi családra vonatkozatható már csak azért sem volt, mert akkor egyszerűen alá kellett volna vetni őket ugyanolyan mértékben az osztrák törvénynek Ausztriában, mert nem lehetett a királyi család tagja csak az egyik állam polgára oly értelemben, amely a másik állammal való kapcsolatból őket kizárta, éppen az 1723-ik évi törvényben lefektetett alapelvvel fogva. Hefter és Schultze felfogása nem az 1723-ik felfogásra irányadó, hanem arra, amely a bécsi Bundes-akta után keletkezett.

Rakovszky István: Ez nem így van!

Pulszky Ágost: Ebből nem következik, hogy a mit ők állítanak, egyszerűen vissza nem tükrözteti részben a múlt század felfogását is, ott, hol expressis verbis ezt kijelentik. De kéntelen vagyok még egyet hozzátenni. (Halljuk! Halljuk!) Azt t. i., hogy a német birodalom joga általában nem volt olyan természetű, amely egy egységes, logikus, konzervens jogrendszer tüntethetne föl. Hiszen német birodalmi törvényhozási ügyszólván alig létezett az 1712-ik nagy rees után. Ebből az következik, hogy egy szerves jogrendszer ott nincs, hanem hogy minden egyes partikuláris jogintézmény csakis arra a körre vonatkozott és abban a körben állott fenn, amelyre felhozott és amelyre vonatkozólag tényleg alkalmaztatott.

Generalizálni tehát az egyes partikuláris jogrendszerek elveiből egyáltalán nem lehet és a Fürstenrecht sem egységes kódex. Ott már vannak elvek, amelyek az ősi szokásjogon alapulnak, amelyek a régi ősi német Gemeines Recht és a legrégebbi german tradíciókból származnak. Ez igaz. De ebből derül ki az, hogy létezik Ebenbürtigeit és morgantikus házasság és hogy mindenütt az uralkodónak, egy autonóm család fejének, mert ott ezen fogalmak kissé egymásba folynak a történelmi viszonyok következtében, mindig joga volt beelevezését megadni családja bármely tagjának bármilyen, akár ebenbürtig, akár morgantikus házasságába és ettől a beelevezéstől tenni függővé azon következményeket,

amelyek nem a házasság érvénye tekintetében állottak fenn, hanem a házasság jogi következményei tekintetében, az illető családi állása és a családban való jogaira vonatkozólag.

Azt mondja az 1723. t. c., hogy *juxta memoratam normam* — ami igaz, hogy vonatkozik a törvényeink előző szakaszának megállapítására — ... *primogenitura in Augusta Domo Austriae receptam existet*. Tehát azon előre megállapított sora az elsőszülöttségnek amelyet a törvény maga is ismételt, ismételt éppen azért, nehogy idegen jogforrás legyen a magyar jogban irányadó arra a trónöröklésre vonatkozólag, amely az osztrák házában is elfogadva létezik. Mikor ezt mondja, ebben világosan feltételezi (Halljuk! Halljuk!) egyszerűen azon összes ősi szokásokat, amelyek az uralkodóháza vonatkozólag mindaddig fennállottak.

Rakovszky István: Deák az ellenkezőt mondta! (Mozgás jobboldal.)

Pulszky Ágost: Kéri Rakovszkyt, legyen óvatosabb, mikor Deák Ferencre hivatkozik. Mert Deák Ferenc véleményei is olyanok, hogy ahhoz, hogy az emberek azokra hivatkozhassanak, azokat összefüggésükben kell ismerniük. Eppen Deák Ferenc volt az, aki sohasem állított többet egy jogtételből, mint a mennyit azon alkalommal szükséges volt világításba hozni.

Nem látja át, hogy bármily nagy érdek volna törvényeinket erőszakosan úgy magyarázni, hogy ebből az erőszakos magyarázástól a monarchia vagy a királyi család és az ország közt valami ellentét keletkezzék. (Helyeslés a jobb-és baloldalon.) Hanem, amint Szilágyi Dezső fényesen kifejtette, a törvény-magyarázatnál mindig először és első sorban a logika az irányadó, de egyszerűen tekintettel kell lenni az ország érdekében. Nem látja tehát szükségesnek, a német Fürstenrecht utvesztőjébe újra eltévelyedni; nem látja szükségesnek mesterségesen és erőszakosan felidézni azon körök emlékeztét, amelyek hazánk jogrendszeréhez nem tartoznak és a német birodalomban végtelenül és a befejezés minden reménye nélkül fennállottak.

Nem ezekre hivatkozott és nem ily szokásra hivatkozott a miniszterelnök és nem is hivatkozott mint Eötvös Károly tegnap mondta, az 1815-iki Bundes-aktára, mert, amint Rakovszky nagyon jól tudja, az 1815-iki Bundes-akta — e tekintetben a 14. és 15. § — nem egyéb, mint véglegesítés, betetőzés és befejezés, lezárása a német Fürstenrechtnek.

Tehát az 1815-iki Bundes-akta végzemenyei egyáltalán mi ránk nézve semmiféle jelentőséggel többé nem bírnak. Mi ránk azon jogállapot bír jelentőséggel, amely a pragmatika szankció alkották, a pragmatika szankcióba beolvasztva, a fejedelmi háza vonatkozólag az ország törvényeibe beolvasztott és beiktatott. Minden egyéb nekünk mellékes, az az egyes interpretációknak lehet kérdése.

Eötvös Károly okosodására megjegyzi, hogy igen kegyetlenül bánt el úgy az eddigi interpretálók latinságával, valamint a Corpus Juris eddigi fordítóinak latinságával. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Ha nem véletlenül, megessett rajta az, hogy amíg mások latin tudományát a legkegyetlenebbül bírálta és az archidux tekintetében is kifogásolta a miniszterelnök és Szilágyi Dezső interpretációját, maga a legnagyobb hibába esett egy lélekzet alatt, mert mikor azt mondta, hogy *nonnulla deus Lotharingiae* és ezt úgy fordította, hogy a lotharingiai herceg *márkája*, akkor a történelemből tudhatta volna, hogy az már régen *felesége* volt, aminthogy II. József

zsiknak és Gál a báró impozáns komikumát fejezte ki maszokban, játékokban — és énekben — felülmulhatatlanul. A rusztikus pásztorleány szerepében nyílt színpadon erősen tapsolták *Vársányi Irén*t, akinek a jellemző ereje valósággal meglepett mindenkit. *Szerény* egy kis magnás alakjában volt fűszere és deliciaja az egész kacagó színháznak. De minden apró szereplőre tele marokkal rohathajlik a diesérlet: *Biharira* (Saint Potant), *Rónasékire* (Kertész), *Harasztly* Herminire (Daoulas báróné), *Kazalcskyra* (Polgármester), a kis *Gézire*, aki egy inas-világít adott és az éneklő társaság valamennyi tagjára.

Hogy *Csillag Teréz* volt az est legfőbb disze, az ünneplés központja: fölösleges bizonyítani. Nem tudom, ő választotta-e a darabot, de valószínű; izlésének a decens finomsága, szívének a nemes érzékenysége dönthetett, a mikor nem egy tout-mo-dern, pikáns vigjátékban, hanem ebben a régi darabban akart bemutatkozni a Vígsház közönségének; ebben a régi darabban, ahol nem a frivolitás, hanem a hűség, a szeretet, az önfeláldozó szív, a tiszta és ártatlan érzés dominál.

Csillag Teréz formás, szép fején gyönyörűen állott a falusi asszony fehér fejkötője és játékból, szerepének minden jelenetéből úgy áradt ki a bensőség, mint a meleg napugár. Édes volt hallani zengetes szavát, dallamos nevetését; könny és vidámság úgy vegyült bájos alakításában, mint eső és napfény a virágfakasztó tavasz beköszöntésekor.

Csillag Teréz ünneplése a színész-család körében kezdődött negyed nyolc felé, amikor a vasfüggöny még le volt boesátva. Vagy negyvenötven szobnól-szebb virágos kosár és babérkoszoru fektét egy halomban, művészi elrendezésben. A virágtroufeum fölött sárga virágokból egy óriás — *csillag*.

Dírói igazgató karon fogva kivette *Csillag Terézt* a színpadra, ahol az egész személyzet félkörben állott, mint egy eleven koszoru.

Faludi Gábor, a másik direktor, előlépett és így szólott hozzá:

Igen tisztelt művésznő!

Mielőtt a függöny felgördülne az a közönség lelkes szeretettel ünneplné azt az estét, amikor e színpadon először meglát, enged meg, hogy új társaid, új családod nevében elsőszület kerjék az ünneplésből és igaz szívvel fakadó istenhozottat mondjak neked. Isten hozott közénk, a magyar művészetnek e házába! Ezt a házat művészeted fényével fogod bearanyozni! Ennek a háznak új diadalt, új dicsőséget jelent a te neved. Búszké! vagyunk arra, hogy a miénk vagy és ahogy mi szívünk minden szeretetével fordulunk feléd, úgy fogadj meg minket te is a szivedbe. Még egyszer: Isten hozott!

Csillag Teréz így válaszolt a meleg üdvözlésre:

Ha nem volna olyan elcsépel, olyan elkoptatott, azt mondanám: mélyen meghalva mondom köszönetet a szíves szavakért. Így csak azt kívánom: sohase legyen okuk meghágni, hogy cnyis szeretettel fogadjak maguk közél!

Ennyit mondott... vagy akart mondani. Mert ebben a kis válaszban több volt a könny, mint a szó.

Az új család éljenzett és tapsolt. A tapsot átvette a nézőtér az előadás kezdetén és az ünneplés tétőpontra ért az első felvonás után, amikor *Csillag Teréz* a színpadra megint kirakott virágok közt megjelent. A kihívásokat nem is lehetett összeszámítani.

A sok virágokréta közt egy bokréta különös melegséggel, valami édes szomorúsággal és fájdalommal örömmel integetett *Csillag Teréz* felé.

A *Jászai Mari* üdvözlése volt, azé a nagy, páratlan művésznőé, aki *Csillag Teréz*zel együtt hagyta el a Nemzeti Színházat!

A közben, hogy *Valentin* meghányja-veti *Brigitával*, vajjon feleségül vegye-e *Berneret*e kisasszonyt: kislul (a mit már régen sejtettünk) hogy *Valentin* igazában csak a kis mamát szereti és a kis mama sohasem szeretett mást, csak *Valentint*, akit olyan híven megőrzett — saját magának. Az utolsó felvonás ezzel az előre látott kedves és boldog fináléval végződik.

Ez egy eklogiába olvasztott érzelmes vaudeville a *Marivaux* színeivel. A vaudeville-benyomást tökéletessé teszi egypár jelenet, a hol az arisztokratikus társaság *Valentin* muzsikájára (és a báró szövegére) kántáltak ad elő és *Brigitta* egyszerű sanszont énekel az édes-bus szerelemről. *Meilhae* és társa csak abban különböznek *Gretrýd*t, hogy nem veszik komolyan a kántát és pompás paródiát adnak az arisztokratikus szalonokban folyó dilettáns-ének fülhasogató kultuszáról. Az egész színház hahotázva kacagott, amikor *Valentin* dirigált, a főrangú hölgyek — egymástól többnyire függetlenül — futják az összezt és a báró impozáns basszus-hangon dörögte a refrain: *Nem, nem, neem!* Ez a tabló a maga szellemes satírájával egészen modern és egészen igaz. És a *Vígsház* megint remekelt ennek a tablónak a rendezésével, a kitűnő összeállításával. A kántáté maga gyönyörű zenészmű és nem kevésbé szép a *Csillag Teréz* sanszonja is, amivel a művésznő tapsvihart kellett a *Vígsház* zsufozt nézőterén. Mind a kettőnek az érdeme *Kun László*é, a színház kiváló telhetségű karmesteré, aki ma este a zenekarból fölvidőnrolt a színpadra és frakkban, fehér nyakkendősen maga kísérte zongorán az arisztokratikus dilettánsokat. Voltaképpen ő volt ma este *Valentin*; ő volt az a „zeno-zeni“, akit az egész társaság magasztal s akiről azt tartják, hogy fényes jövővendő várakozik rá.

Tapolczai — *Mascagnira* emlékeztető arcaival és hajával — a félénk és mégis élénk *Valentin*t természetesen, kedvesen, finoman, teljes sikerrel játszotta. *Nógrádi Jolán* *Henriette* szerepében méltó hűga volt ennek a vonzó mu-

is a pozsonyi diéta és a koronázás alkalmával már megszületett. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Ez mindenestire oly lapsus a latinság helyes értelmezésében, amely kizárja azt a bírói szerepet, azt a szuverén bírói ítéletet, amellyel mások iránt e tekintetben élt. Végre lapsus mindenkin megtörölnék és nem főben járó büns ez még egy magyar képviselőnél sem. de mindenestire elég alap arra, hogy óvatossá legyünk ítéleteinkben, különösen oly területen, ahol magunk sem vagyunk elég biztosak, járatosak. (Helyeslés jobboldal.)

Azt mondja Rakovszky, hogy a parlamentarizmus természete nem az, hogy a többség, már akár honnan szedelőzködött is legyen össze és akárminó legyen is (Fekialtások a szélső baloldalon: Most olyan!) — nem akarok szemrehányást tenni — döntösn, hanem a jobb és erősebb érv győzzön és ő a parlamentarizmust, mint az érvek helyes csatáját tüntette föl, és azt mondta: azt hiszi, hogy a miniszterelnök ur könnyelműen járt el, mikor olyan együgyűnek tételezte föl az ellenzéket, hogy ezen törvényjavaslat ellen találó és hatalmas érveket felhozni nem tud.

Ez az okoskodás csakugyan játék a szavak külföldi értelmével. Nem teszem fel a miniszterelnökről, hogy együgyűnek tartja az ellenzéket. A multhan tanustott eljárása nem ezt mutatja és gondolom, lehetett elég tapasztalata, mert hiszen elég régen tagja ennek a parlamentnek, hogy meggyőződhetett arról, hogy nincsen olyan erős érv, olyan erős okoskodás, amely ellen az érvelmek, vagy pártszenvédély, vagy ellenkező álláspontolytan ellenérveket és pedig nehéz és precízusan ellenérveket felhozni ne lehetne.

Ha azt mondjuk, hogy a parlamentben az a helyes eljárás, hogy érv győzzön le az érvet és hogy az erősebb, a jogosabb és az igazabb belátásnak megfelelő érv legyen a döntő, akkor nem szabad sem az előadás ügyességét, sem a mellékterekről felhozott és vasszorgalmakkal, nagy munkával egybegyűjtött adatok látszólagos hatását, sem az érvelmek sem a szenvédélyek bárminő hatását elismerni, akkor tisztán az érvek logikai erejénél kell maradni. Az 1728-iki törvények interpretációjára kétségtelenül és hitelesen — nem hitetlen azon értelemben, amely csak a törvényhozásnak dölga, hanem azon értelemben, amely az igazságot jelenti — hitelesen sikerült, hogy ez a deklaráció ezen törvényekkel minden tekintetben egyezik.

Rakovszky hivatkozott arra a *téthra*, amely a deklarációban foglaltatik, mintha az ellentétben volna az igazságszolgálat bizottság kijelentéseivel, sőt hibáztatta az igazságszolgálat bizottságot és azt mondta, hogy a törvénybe kell bevenni a jelentésbe foglalt deklarációt annál inkább, mivel különben nem tűnik ki világosan, hogy ez a *tétha* itten helytelen.

Rakovszky István: Akkor minek volt ez a deklaráció? Csak ezt tessék megmondani?

Pulszky Ágost: Nem tagja az igazságszolgálat bizottságnak és nem kapott attól mandátumot...

Polónyi Géza: De hozzájárult!

Pulszky Ágost: ... hanem megmondhatja, hogy mire való ez a deklaráció.

Az igazságszolgálat bizottság kijelentése egy *vezérelve* kimondása a jelentésben, amely hivata van a kérdés feletti vitában irányadóul, vezérelvül, állandó szempontul szolgálni, amintohogy tényleg szolgál is. A miniszterelnök az első perctől fogva, amelyben a bizottságban ez a kiféltetés megtéttett, ahhoz hozzájárult, azt a maga részéről elmondta és hozzájárult a legteljesebb készséggel ahhoz, hogy ez az elv e vita vezérszámjé gyanánt tekintessék és tüzessék ki. Beszédében visszatért ismételten erre a kérdésre, ezt úgy kijelentette. Ez a deklaráció tehát nem a törvénycikk inartikulációjára ellen, nem a törvényjavaslat hibáztatásán, nem a miniszterelnök politikájának megtámadásán volt fölhozva, hanem igenis annak megerősítéséül, annak időreül és alapjául. (Ugy van! a jobboldalon.)

Nem fogadhatja el e formájában a néppárt által beadott javaslatot és minden tekintetben ahhoz a törvényjavaslathoz járul hozzá, amelyet a miniszterelnök beterjesztett. (Hosszantartó élénk helyeslés és éjenzés a jobboldalon.)

Rakovszky István személyes kérdésben kérészt. Pulszky félreértette őt, mert citátumai a legrégibb időkre is vonatkoztak.

Pulszky Ágost: Csak azt jegyzi meg, hogy nem vonta kétségbe Rakovszky citátumainak helyességét, csak a tévedést akarta felvilágosítani.

Rakovszky István megjegyzései után

Pichler Győző kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondassa el.

Einökt az ülést délután 1/2-kor bezárja.

BELFÖLD.

„Ad audiendum verbum.“ Néhány laptársunk léprement egy könyvnyomatos tudósítónak, amely azt az izléstelen *pikanteriát* bocsátotta közre, hogy *Ferczel* Dezső tegnap délelőtt magánkihallgatáson volt a királynál, még pedig *ad audiendum verbum*. Aminek az volt az oka, a hírforrás szerint, hogy a Ház elnöke a képviselőház mostani vitájában nem részesítette elnöki megrovásban egyes függetlenség párti szónokok némely kifejezéseit. Hogy mennyire alaptalan ez a mende-monda, az kitűnik onnan, hogy a Ház elnöke egyáltalában nem volt mostanában királyi kihallgatáson, abban az időben pedig, amikor *öt* a könyvnyomatos a budai királyi várakban látni vélte, a képviselőház ülésén elnökölt. A hírhez fűzött, minden komolysággal nélküli való kombinációt ezek után egészen fölösleges megcáfolni.

A „fenntartott“ kaosa. A bosnyák vasutak dolgában az *Egyetértés* egy esinos, kövér kacsát röpitett fel tegnapelőtt. Arról hápogott a kaosa, hogy nézeteltérés támadt a tárgyalások rondjén *Hegedüs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter és a kormány többi tagja közt. Tegnap autentikus módon megcáfolták ezt a hiresztelést, de laptársunk ma fenntartotta. Ezt a fenntartott kacsát most, reméljük, végérvényesen lepuftantja a Magyar Távirati Iroda következő kommunikéje:

Az *Egyetértés*nek az a hiresztelése, hogy *Hegedüs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter a bosnyák vasutkérdésben külön állást foglalt volna el miniszter-társaival szemben, már megcáfoltatott. Mivel azonban a lap a cáfolattal szemben is fenntartja állását, föl vagyunk hatalmazva illetékes helyről annak a kijelentésére, hogy az *Egyetértés* közleménye elejétől végig teljesen alaptalan. Valótlan, hogy *Hegedüs* Sándornak a tárgyalások bármely stádiumában lemondó szándéka lett, vagy mint a lap állítja, éppenséggel azzal fenyegetőzött volna. Valótlan továbbá, hogy csakis az ő érlyes föllépésének köszönhető a kormány állásfoglalása, sőt inkább tény az, hogy *Hegedüs* a tárgyalások egész folyamata alatt a kormány minden állásfoglalásánál és minden nyilatkozatnál vagy propositciónál, melyet a miniszterelnök a kormány nevében tett, miniszter-társaival tökéletesen egy értelemben volt.

A képviselőház közlekedésügyi bizottsága *Tolnay* Lajos helyettes elnöklésével ma ülést tartott, és minden változtatás nélkül elfogadta a rumaklenaki helyi érdekű vasut engedélyezésére vonatkozó törvényjavaslatot. A tanácskozás folyamán *Major* Ferenc kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy a boszniai vasutak ügye milyen stádiumban van? *Hegedüs* Sándor miniszter nem bocsátkozott ezuttal érdemleges nyilatkozatokba, kijelentette azonban, hogy a miniszterelnök néhány nap múlva a bosnyák vasutak ügyét megvilágító választ fog adni arra az interpellációra, melyet ebben a tárgyban hozzá intéztek.

Beszámoló. *Hieronymi* Károly országgyűlési képviselő e hó 25-ikén tartja meg beszámoló beszédét Aradon, ahová a szabadelvű párt számos előkelő tagja fogja kisérni. Az aradiak nagy ünnepséggel készülnek képviselőjüket fogadni. — Egyik táviratos lapnak az a híre, hogy *Salacz* Gyula aradi polgármester ez állásától megválni szándékozik és a közlebbi általános választásoknál *Hieronymi*-vel szemben fellép, maga a polgármester cáfolta meg tegnap az iparosok és kereskedők lakomáján mondott beszédével. *Salacz* ekkor kijelentette, hogy neki más ambíciója nincs, mint hogy megmaradhasson Arad város polgármesterének. Ebben az állásban szeretne meghalni.

— O ré nézve — ugymond — nincs nagyobb dicsőség, mint hogy sarkóvére az legyen írva: *Arad város polgármestere*.

A horvát tartománygyűlés. Zágrábból táviratozzák, hogy a tartománygyűlés hosszú szünet után e hó 15-ikén újra megkezdte munkásságát. A horvát hivatalos lap ma közli a tartománygyűlést összehívó királyi kéziratot.

KÜLFÖLD.

A kínai háboru.

Budapest, november 8.

A pekingi követek tanácskozásairól végre azt adja hírül egy távirat, hogy jelentékenyen előrehaladtak, amennyiben most már bizonyos, hogy a hatalmak követeléseiben benn lesz két pont: Először a zavarokért felelős kínai tisztviselő megnevezése a hercegekkel együtt; másodsor: gondoskodás *Ketteler* meggyilkolásának kellő expiálásáról s egy felállítandó emlékoszlopról. E két pontra nézve — így szól a tudósítás — az összes követek egyetértének s a kínaiak is felfogják az ily intézkedések szükségességét. *Li-Hung-Csang* és *Csing* újra figyelmeztették a császárt, hogy a hatalmak feltétlenül követelni fogják a bűnösök megfenyítését s hogy ez alól kibujni nem lehet.

Egy másik hír, amely Kínából érkezik, igen kellemetlen hatású: Csingvantaóban orosz tiszték lábbal tiporták az angol lobogót. Ez az ellenségeskedés onnan ered, hogy az angolok a liautongi öböl északnyugati partján levő csingvantaói kikötő megszállásában megelőzték a többi szövetségeseket s az oroszok azt hibétké, hogy az angolok maguknak akarják ezt a kikötőt fegyverraktáruul lefoglalni. Az incidens egyébiránt a megtörtént magyarázatok után, békés elintézését nyert.

(A német-angol egyezmény.)

Berlin, november 8.

A külföldi lapok közlik, hogy Amerika és Japán nem hajlandó csatlakozni a német-angol szerződéshez, hanem inkább huz Francia- és

Oroszországhoz. A *Nowoje Wremja* írja, hogy Orosz- és Franciaország, Amerika és Japán a német-angol megegyezéssel szemben ellenakcióra készülnek és egymással szorodódt fognak kötni.

Itteni illetékes helyen megcáfolták ezeket a hireszteléseket. Az összes hatalmak elfogadták a német-angol szerződést és már bejelentették csatlakozásukat.

(Pekingből.)

Köln, november 8.

A *Köln. Ztg.*-nak a pekingi német követéségből azt jelentik, hogy ott éppenséggel nincsenek tisztában azzal, hogy a legközelebbi jövő mit fog hozni. A *Pejho* néhány hét múlva befogy s ha az orosz vasut addig ki nem épül, a nagy csapattestek élelmézése roppant nehézséggel fog jární. Nem gondoskodtak a csapatok téli elszállásolásáról, sem pedig fűtő anyag-ról. Az ily kelletlen viszonyok között kitartásra és türelemre ítét emberekkel jól tennének, ha jövőjükrol megnyugtatták őket.

Páris, november 8.

A *Havas-ügnökség* jelenti Pekingből: A császári siroknak Pichon francia követ kezdeményezésére történt megszállásának az a célja, hogy a megoldást siettesék, mert ez a kínaiaknál nagyobb hatást képes előidézni, mint akár ha esetleg a császárt és császárnét elfogták volna. A franciák magatartásának elismeréseképpen, akik a lakosság tulajdonát oltalmazzák, a lakosság előkelő férfai Bailloud tábornoknak nagy pénzösszeget ajánlottak fel. A tábornok azonban visszautasította ezt az ajánlatot és csak báránybőrököt fogadott el, melyekkel a katonák köpenyeit kibélelik.

(Khinai pimaszkodás.)

London, november 8.

A reggeli lapok a következő pekingi táviratot közlik: A kínai körökben az az általános szokás, hogy a okiratot kiáltó diplomata nevét az irat élére teszik. Abban az iratban, amelyben *Li-Hung-Csang* és *Csing* herceg panaszt tesznek a szövetséges csapatok által Peking és Paotinglu között állított elkövetett kihágások és fosztogatások miatt, ez nincs így. Az erre nézve megkérdezett kínaiak úgy nyilatkoztak, hogy a név elhagyásával az irat kiállító megvetésüket akarták kifejezni a követek iránt. A hatalmak még nem indítottak közös akciót a kínaiaknak ez eljárása ellen. A német, angol, francia és olasz követek nem fogják elfogadni a kínai iratot, a többi hatalmak követői pedig valószínűleg ignorálni fogják.

London, november 8.

Li-Hung-Csang és *Csing* egy jegyzéket intézett a követekhez, melyben panaszt tesznek a miatt, hogy Peking és Paotinglu környékén a *benszüllöt keresztények* fegyverkeznek, betörnek a falvakba, felkoncolják a gyermekeket és meggyalazzák a nőket. A követek, tekintettel a kínaiaknak a *benszüllöt keresztények* kel és a követekkel szemben való viselkedésére, a jegyzéket szemtelenségnek minősítették. Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország megtagadja a jegyzék elfogadását, a többi hatalom pedig nem válaszol.

(Khinai tisztviselő kivégzése.)

London, november 8.

A *Times* jelenti Sanghaiból: Tiungjungot, Csili tartomány helyettes alkirályát, Kueihung tatár tábornokot és Vancsaume ezredet a paoting-fui haditörvényszék parancsára *agyonlőtték*. Csunglit, a kereskedelmi hivatal elnökét a franciák Peking közelében letartóztatták.

(Az angol lobogó megsértése.)

London, november 8.

A *Standard* a következő sanghái táviratot közli: A *Humber* nevű szállítóhajó azt a hírt hozta ide, hogy *Csingvantaóban*, ahol egy orosz tiszt és 60 emberen kívül egy angol tiszt is állomásozott néhány szikh-vel, *megsértették az angol lobogót*. Az orosz tiszt ugyanis levétette az angol lobogót, összegöngyölte s *vátposított*. Az angol tiszt íméltelen megkísérelte a lobogó kitűzését, de az orosz tiszt azzal fenyegette, hogy lelöveti. Az angol tiszt végre engedett, mert látta, hogy tulajdonom érvöl áll szemben. Később az oroszok magyarázatot adtak. Azt hiszik, hogy az incidens el van intézve.

(A császárné holt híre.)

London, november 8.

Mint Sanghaiból tegnapi kelettel jelentik, ott az a hír van elterjedve, hogy az özvegy császárné meghalt. E hír miatt nagy az igatottság. A kínai hivatalnokoknak még nincs tudomásuk a császárné haláláról.

(A khinaik és a szövetségek.)

London, november 8.

Campbell tábornok jelenti: E hó 7-én Tiencinbe érkeztem. Tegnap a khinaik Tiuliuban puskarobakartak lopni és e közben robbanás történt. Három angol katona és három teherhordó munkás életét vesztette, négy munkás megsebesült. Sok khinai ember is meghalt vagy megsebesült, mert vattázott ruháuk tüzet fogott. — A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 5-iki kelettel: Richardson tábornok esapatai Paoting uból ismét ide érkeztek. A csapatok több boxer alut pusztítottak el, három boxervezért elítéltek és agyonlőttek, a khinaikkal pedig megígérték, hogy 40.000 taelt fizetnek a brit hittérítőik meggyilkolásáért. *Fan* khinai tábornokot indiai katonák, félreértés következtében, agyonlőtték.

(Orosz foglalás.)

London, november 8.

A Reuter-ügynökség a következő, Sanghain át ma Tiencínből kelet nélkül érkezett táviratot közli, mely szerint Lenevics tábornok a tiencini orosz konzul közvetítésével hivatalosan értesítette a többi hatalmak konzulait, hogy a Peiho tulsó oldalán az angol és a német teleppel szemben fekvő területet Oroszország a hűdítés jogán *annektálta*, ha csak e területnek esetleges európai tulajdonosai haladéktalanul olyan okmányokat nem mutatnak fel, amelyekkel tulajdonjogukat igazolják. Jogcím nélkül való pusztá birtokigényeket nem fognak figyelembe venni. Az annektált terület magában foglalja a vasúttársaság számos telkét és valószínűleg a keleti legyvertárt is és hogy határozottan várják, hogy ez ellen az annektáció ellen *órást fognak tenni*.

Mac Kinley győzelme.

Budapest, november 8.

A csata eldőlt: meg van nyerve és el van veszve. Megnyerte Mac Kinley és elvesztette Bryan. A demokraták győzelme a republikánusokon teljes, de azért még egyre érkeznek a tudósítások, amelyek tanúságot tesznek azokról az óriási erőfeszítésekről, melyeket mind a két nagy párt tett, hogy az uralmat magához ragadja. Tengernyi pénz és sok emberéletet emésztettek föl ezek a választások, bizonyosságul annak, hogy a legszabadabb köztársaságban is mily rettenetesen drága az alkotmányos élet. A választások facitja az, hogy hivatalos kimutatás szerint Mac Kinley 292, Bryan pedig 150 választószavazatra tett szert. Mac Kinley többsége e szerint most 46 szavazattal több, mint 1896-ban volt. A republikánus párt a kongresszusban 20—25 mandátumot nyert, míg a szenátusban 7 taggal lesz képviselve.

Mai távirataink a következők:

New York, november 8.

Az amerikai lapok Mac Kinley urabb megválasztását nem találják meglepőnek, de felszólítják Mac Kinleyt, hogy ezt ne tekintse felbátorításul arra, hogy imperialisztikus politikáját tovább folytassa. Bryan kijelentette, hogy többé nem lép föl.

London, november 8.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból, hogy Mac Kinley újra megválasztása alkalmából nem terveznek személyváltoztatást a kormányzatban.

New York, november 8.

Az utolsó jelentések szerint a republikánusok a szenátusban 40-nél több szavazattal lesznek többségben. Minthogy Delaware törvényhozása a szenátusban és a képviselőházban republikánus, két republikánus szenátor megválasztása bizonyos. Föltéve, hogy a republikánus irakeiök összetartanak. Mac Kinley többsége Pennsylvaniában 3000.000 Indianában 30.000, Illinoisban majdnem 100.000 szavazat. Bryan többsége Coloradóban 35.000 szavazat. Bryannek ez állam törvényhozásában nagy többsége lesz, Walcott szenátor veresége tehát bizonyos.

New York, október 8.

A választásokra vonatkozó fogadások miatt Kentucky állam különböző vidékein szedára virradó éjjel hat embert lőttek agyon.

London, november 8.

Az itteni lapok Mac Kinley győzelmének a két angol-szász állam egymáshoz való viszonyának szempontjából nagy jelentőséget tulajdonítanak. A Times a győzelmet nemcsak a republikánus-párt sikerének mondja, hanem a józan ész diadalának tünteti fel, mely leküzdötte az antiszociális törekvéseket. (N. Fr. Pr.)

Berlin, november 8.

Az Egyesült-Államok elnök-választásával foglal-

kozva. a *Nordd. Allg. Ztg.* kiemeli, hogy Mac Kinley megválasztását a német sajtó összes pártúrálóainak lapjai *barátságosan* fogadták. Mi is csatlakozunk ahhoz a bizalomhoz, — írja a lap — hogy Mac Kinley elnök az új kormányzati időszakban is, melynek kezdetén őszintén üdvözljük őt, kész lesz a német birodalom és a nagy tengerentúli köztársaság közt lennálló jó és barátságos viszonyt mindkét ország sok-sokrosan egybetonuló viszonyainak javára előmozdítani.

New York, november 8.

Bryan egy levélén kijelenti, hogy nem fog a szenátusban mandátumot elfogadni, még ha fel is ajánlanák neki. Mac Kinleyhez *Bryan* levelet intézett, melyben újból való megválasztásához szerencsét kíván neki.

HIREK.

A Heine-utcában.

Tűnt évek egy-egy képe
A sírból megjelen,
S híven mutatja újra
Átél történetem.

Heine.

Aranyhaju, szerelmes lányok
Busuljatok velem,
Dalain annyit könnyeztetek
Langy, holdas éjjelen.

Köveket szórnak sírhalmára
Virágeső helyett —
Fekete gyászba burkolóznak
A rózsás föllegek.

Hull, hull a fák fehér virága,
Nem szól a csalogany,
Hitvány verebek csiripelnek
A cserjék ágogán.

Herceg János.

Budapest, november 8.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter november 16-án Temesvárról Aradra érkezik az ottani partelepkeks megrszemlélése végett.

— A király Budapesten. A király ma fogadta gróf Szapáry Gyula és gróf Csekonics Endre, az új zászlósúrak ünnepélyes esküjét. A szertartásnál Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Bánffy György zászlós ur és gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter működött közre. Az eskümentát gróf Széchenyi olvasta föl. Tíz órakor megkezdődött az általános kihallgatás, amelynek során a következők járultak a király elé:

Tizza Kálmán, gróf Szapáry Gyula, *Császka* György érsek, gróf Bánffy György, gróf Csekonics Endre, *Okolicsányi* Sándor követ. *Fabiny* Rudolf tábornaszernagy, *Tarkovich* József, és báró *Bohus* Zsigmond titkos tanácsos, báró *Schell* Sándor és *Szentiványi* Zoltán kamarások, *Fraknói* Vilmos püspök, *Benedek* Endre, *Csalányi* Géza, *Freund* József, *Kotva* György, *Latscher* Gyula *Valentics* Dániel altábornagyk, *Alexander* Sándor, *Jakt* Gusztáv, *Pfeiffer* Alred és *Michl* Arnold vezérőrnagyk, *Stancl* Alajos, *Zankl* Rudolf, *Hoffmann* Hugó, *Hazzi* Samu lovag *Brzezina* Gyula, báró *Catty* Norbert, *Meroys* Vilmos *Ricy* Ferenc és *Rritz* Lajos ezredesek: *Báldy* Sándor, *Guylla* Gusztáv, *Lunda* Ede, *Zimmermann* Viktor alezredesek, *Müller* Ervin őrnagy, szárnysegéd, *Hellenbacher* Mihály főtörzsorvos, *Márkus* József főpolgármester, *Halmos* János polgármester együttesen, örököi *Csáky-Pállavinai* Hyppolit, Royer főlel, *Szántó* Mihály miniszteri tanácsos, *Szencsényi* Arisztid és *Peter* Pál őispánok, *Kalóczy* Zoltán és *Szabó* Sándor osztálytanácsosok, *Szabó* István országgyűlési képviselő, *Grosz* Emil és *Jobb* János tanárok, *Nick* Ede és *Dorner* Károly uradalmi igazgatók, *Heintzmann* Adolf hercegi kamarás, *Hernancsek* György banvatanaácsos, *Nemmann* Miksa főzetetanács-elnök, *Geiger* Zsigmond királyi tanácsos, *Raab* Károly protestáns főesperes, dr. *Winkler* Lajos ügyvéd és *Pinter* Sándor gimnáziumi igazgató.

Az uralkodó estéli nyolecadfél órakor több napitartózkodásra kíséretével Gödöllőre utazott.

— József főherceg felgyógyult. Mint örömmel értesülünk, *József* főherceg 6 tenségének bokatorése gyógyultnak tekinthető. Lába még minden esetre ki-méletet igényel, de az orvosok egyértelmű véleménye szerint a balesetnek semmi hátrányos utkövetkezése nem lesz és a főherceg éppúgy használhatja lábát, mint a baleset előtt. *József* főherceg a napokban már

itt járt a fővárosban, hogy tudassa felgyógyulását 6 tenségével. A mikor a király megtudta, hogy *József* főherceg magánkihallgatásra jelentkezett, maga ment el a főhercegi palotába, hogy ott vegye át a főherceg örvendetes jelentését. *József* főherceg azóta már vissza is utazott Alosuthra.

— Dr. Szécsi Ferenc, a Vígsház volt dramaturg-igazgatója, ma a *Budapesti Napló* belső dolgozóitára gyanánt sorainkba lépett. Szeretettel köszöntjük régi, kedves barátunkat, aki sok esztendő óta érdemes és kitünő nevű munkása az irodalomnak és aki sikereiben és alkotásokban gazdag esztendőket hagyva maga mögött a fővárosnak egy viruló színházában, most visszatér első ideáljához, az íróasztalhoz.

— *Stefánia* — királyi hercegnő. A napokban hire járt, hogy *Rudolf* trónörökös özvegye *Lónyay* grófné legközelebb hercegnői rangot fog kapni. Ezzel szemben az *Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képbén* című nagy mű most megjelent kötete is bizonyítja, hogy *Lónyay* Elemér grófné címkérdése már elintézett dolog. A könyvön *Lónyay* grófnának kétségkívül hivatalos címzése a következőképpen vannak felsorolva: — Gróf *Lónyayné*, *Stefánia* belga királyi hercegnő, *Szász-Kőburg* hercegnő.

Igy tehát *Lónyay* grófnét hercegnői rangra nem emelhetik mivel már most is királyi hercegnő.

— A király Szilágyiról. A képviselőház folyosóján ma különösen nagy hallgatósága volt az öreg generálisnak. A királynál volt kihallgatáson és a felség hosszasan elbeszélgetett vele az aktuális politikai kérdésekről, leginkább természetesen a legaktuálisabbról, a trónörökös nyilatkozatának beikélezéséről szóló törvényjavaslatról. *Tizza* Kálmán elmondta a körülötte sűrű csoportban figyelő hallgatóságnak a királyi következő nyilatkozatát:

— Igen kedvezően érintett *Szilágyi* Dezső tegnapielőtti beszéde, amelyet elolvastam. Nagyon szép és megfelelő beszéd volt. Jól esett olvasnom.

Volt még egy fültanuja ma a *Szilágyi* Dezső irányában nyilvánuló királyi elismerésnek: *Szabó* István, néppárti képviselő. *Szabó* Istvánnak, tudvalevőleg, néppárti létére még a szabadelvűpárt legortodoxabb elemei között is vannak barátai, akik kedvelik a fiatal honatyá szimpatikus egyéniségét és nagyon respektálják egy igen nevezetes tulajdonságát. *Szabó* István ugyanis az ország egyik első vívója, haugyan nem a legelső. Egészen fiatal főhadnagy korában a *bécsújhelyi* katonai vívomester-képző iskolának volt — nem is növendéke, hanem tanára. Nála jobban senki sem kezeli a kardot, olyan is kevés van, aki vele egyáltalán mérkőzni tud. E kevesek egyike *Szilágyi* Dezső, akit a vívás nemes sportja igen gyakran hoz össze az ifjú néppárti ellenféllel. *Szabó* István ma azért volt a királynál, hogy megköszönje, amiért két ezred tisztikarának egyhangú véleménye alapján újra megadta főhadnagyi rangját, amelyről annak idején saját elhatározásából lemondott. Előtte is szóba hozta a felség *Szilágyi* beszédét és ismételte azokat a kegyes szavakat, amelyekkel *Tizza* Kálmán előtti megemlékezett róla. *Szabó* István megjegyezte, hogy *Szilágyi* Dezső alkalmasint újra felszólal.

— Hogyan? — kérdezte a király.

— A vita rendjének provokálták reá, felségem uram!

— Nagyon érdekel és ezt is el fogom olvasni.

— *Péter Ferdinánd főherceg esküvéje*. *Cannes*-ből jelenti, hogy tegnap delután fél négy órakor ment végbe *Péter Ferdinánd* főhercegnek polgári esküvéje *Mária Krisztina* Bourbon szicíliai hercegnővel a *Mária Terézia* villában. A völgyeni tanuként ívérei, *Lipót Ferdinánd* és *József Ferdinánd* szerepeltek, a menyasszony részéről a *pármái* és a *calabriai* herceg voltak a tanúk. Ma délelőtti 10 órakor ment végbe a *Mária Terézia*-villában *Mária Krisztina* Bourbon-szicíliai hercegnő és *Péter Ferdinánd* főherceg egyházi esküvéje. Az eskütést *Chapon* nizzai püspök végezte.

— Köszönet gróf Pálffy Jánosnak. Nagyváradról táviratozzák: A városi közgyűlésen dr. Vuoskics Gyula lelkes indítványára gróf Pálffy Jánosnak a nemzetnek tett nagylelkű ajándékáért egyhangulag köszönetet szavaztak.

— A népus miniszterének utazása. *Zürichből* táviratozzák, hogy *Ily* Alred abessziniai miniszter ma Abesszinia utazott feleségével és gyermekeivel együtt. Ig azt hiszi, hogy már csak rövid ideig marad Abessziniaiban, ahol kiépti a dísbüti-harrári vasutat és berendezi a táviró-szolgálatot.

— Udvari ebéd. A királyi palotában ma udvari ebéd volt, amelyen a kormány tagjain kívül nagy számban voltak jelen a törvényhozás tagjai. Az uralkodó igen jó hangulatban társalgott vendégeivel, s asztaltisztaság után cercelet tartott, amelynek során csaknem mindenkit kitüntettek megszólításával. A képviselőknél élénken tudakozódott kerületük viszonyai felől, érdeklődésével beszélgetett a gazdasági és politikai helyzetéről, a képviselőház vitájáról és egyebekről. A trónörökös nyilatkozatának beikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását többek előtt szóba hozta és meleg elismeréssel nyilatkozott a szabadelvű párt magatartásáról; egyesek előtt azt a reményét fejezte ki, hogy a vita tovább is simán fog haladni és nem fog nagyon hosszúra nyulni.

Az ebédről a következő hivatalos tudósítást adták ki:

Az udvari ebéden 6 felségén kívül résztvettek: Szell Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Cseh Ervin, Plósz Sándor, Hegedűs Sándor és gróf Szechenyi Gyula miniszterek, Gulner Gyula, Szell Ignác, Grünzenstein Béla, Toepke Altréd államtitkárok, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, Ermszt Kelemen és báró Kemény Kálmán alelnökök, Perczel Dezso, a képviselőház elnöke, Tallián Béla és Daniel Gábor alelnökök, György Elek, a budapesti ügyvédi kamara elnöke, Falk Miksa, Horváthy Nándor, Radocza János, Rohonyi Gyula és Szabó Imre országgyűlési képviselők, herceg Liechtenstein, első főudvarmester, gróf Paar és Bolfras főhadsegédek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy és Kőing Károly osztályfőnök.

— Főherceg a léghajón. Bécsből jelentik, hogy Lipót Szalvátor főherceg ma reggel nyolc óraker Hinterstoisser századossal folszállott a Wien léghajóval. A felszállásnál a főherceg felesége, Blanka főhercegnő is jelen volt és nagyon melegen bucsuzott el férjétől. A léghajó déli irányban szállt el és mint egy éjjeli távirat jelenté, délután egy óraker Temnityben (Morvország) leszállt.

— Egy főispán halála. Csik-szent-domokosi Sándor László királyi kamarás, Nagy-Küküllő vármegye főispánja, tegnap délben bácska-madarasi birtokán meghalt. Az elhunyt a szabadságharcban a székely honvédseregben küzdött. Később császári és királyi kapitány volt. Egy időben Maros-Torda megye alispánja volt s öt évvel ezelőtt lett Nagy-Küküllő megye főispánja.

— Másodvirágzás. Ne hajtsátok el a virágot, amely levelek hullásakor pattan ki. Ha nincs is színe; ha nincs is illata, ha fonnyadt is, még se hajtsátok el. Mert poézis vagyunk a másodvirágzásban. Még akkor is, ha csak a rendőrség készít róla hivatalos jelentést. Ime, a rendőrség jelentése a másodvirágzásról, amely a Nagy-Fuvaros-utának volt ma a témája. Hetvenhat éves immár Szeprieszt József, kávéházi muzsikusként, afféle csöndes öreg, akit se látni, se hallani nem lehet a házban. És az öreg ma a nyílt utcán revolvergyólyóval köszöntötte Ujvári Erzsébet asszonyt, akinek egy szobáscsüvegben lakott már esztendőök óta. Az okos golyó nem találta a szobáscsüveg, ötvenhatéves a néni és az öreg muzsikusként erre a lakótársát akarta agyonlőni. Mindezt szerelemféltésből tette az öreg, reszketett is a keze és a lakótárs is egy gyöngéske horzsolással kimentekül a nagy veszedelemből. A vén muzsikust pedig bevitték a rendőrséghez. Lecsukták. A rendőrök nem tudtak fölmelegedni a másodvirágzás láttára.

— Kramarz balesete. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy dr. Kramarz volt reichsrathi képviselőt súlyos baleset érte. Ma e miatt operációnak vetette magát alá, amely kitünően sikerült. De legalább egy hónapig az ágyat kell őriznie Kramarznak.

— A „legerélyesebb” iskolaszék. A Lónyay-utcai elemi iskolában ma délután összeült a IX. kerületi iskolaszék fejelemi bizottsága, hogy megindítsa a vizsgálatot Molnár István segédtanító ellen, aki Kosza Andor fiát megverte. A fejelemi bizottság az érdekelte tanítón kívül még a megvert fiuiska iskolatársait is maga elé citálta és a csöpp jószágok vallottak, hogy a tanító mellette-e, vagy ellene. az igazán mellékes. A bizottság meghívta Kosza Andort is, de az nem jelent meg, hanem levelet küldött és abban kijelenti, hogy nem kívánja a tanító megbüntetését. A bizottság ennek ellenére sem tekint befejezettnek a dolgot, hanem a tárgyalásról javaslattal készít, amelynek alapján az iskolaszék fog dönteni.

— A brémai pestis-eset. Brémából jelentik, hogy a pestisben elhalt Kooze matrózzal összekötésben volt embereket nem sikerült kinyomozni, sem pedig a hajón érkezett nyers bőröket nem tudták veszteszár alá helyezni. A hajó legénysége is eltűnt Brémából, mire a nyomozást megindították, úgy, hogy a pestis széthurcolásától lehet tartani.

— Erzsébet-ünnep. Erzsébet királyné emlékéért fogják ünnepelni november 19-én, a jövő hétfőn, árpádai Erzsébet nevenapján a főváros iskoláiban. A IX. kerületi polgári iskolában reggel nyolc óraker lesz az ünnep, amelyen dr. Tolnai Lajos igazgató, az imert regényírő és Bellaagh Kálmán tanár fog beszélni. A növendékek ezután hazafias dalokat énekelnek.

— Hibák az emléktáblán. A Pilvax kávéház vadonatúj emléktáblája, amelyet vasárnap lepleztek le, valóságos izgatás a grammatika és az ortográfia ellen. És nem is az izgatások közönségesebb fajtájából való. Az utolsó sor ugyanis elárulja, hogy az emléktáblát a Történelmi Erekllye-Muzeum készítette és így lehetséges, hogy iskolát csinál saját külön helyesírása. Nálunk már meg is jelent az első hívő; egy koronaherceg-utcai aláírással ugyanis a következő Pilvax-grammatikával írott levelet kaptuk:

Mindenekelőtt leírom önöknek a Pilvax emléktábláját. Ime:

EZ A KÁVÉHAZ VOLT 1848-BAN A „FORADALMI CSARNOK”

ITT GYLTEK ÖSSZE NAPONTA A SZABADSÓGÉRT LELKESEDŐ MÁRCIUSI IFJUSÁG

ITT SZAVALTA EL MÁRCIUS 15-ÉN LEGELŐSZÖR

PETŐFI SÁNDOR A NEMZETI DALT

TALPRA MAGYAR, HI A HAZA

ÉMLEKÜK, SZELLEMÜK ÉLJEN ITT ÉS MINDENÜTT

A HAZÁBAN

1900 MÁRCIUS

KÉSZITETTE A TÖRT. EREKLYE MUZEUM

Kezdjük legalul: miért Tört. Erekllye Muzeum. Bátran kirhatták volna a Történelmi szót. De ez még hagyján. Miért „foradalmi,” talán bizony forradalmi? És miért „gyűlték össze naponta a szabadságért lelkesedő márciusi ifjuság”? Elég, hogy összegyűlt — egyes számban — az ifjuság.

Bocsánatot kérek, most veszem észre, hogy igen kihívó hangon mondok kritikát a Történelmi Erekllye Muzeum szövegezéséről. Es megszál a kétkedés. Látha neki van igaza. A továbbiakban tehát vagyok bátor a muzeum saját külön nyelvtanát és helyesírását használni.

A délelőtti sétáló közönség leültek a kávéházba és valaki hangosan kacagtak a hibákon. Két toró kávért rendeltek két fin, és korhórol szavakal íletek a pincérrt, mert az emléktábla élő álot. Rohant a pincér és véletlenül leforázta a forongókat. Persze nagy cse. pa. (ha tört. = történelmi, akkor cse. pa. = csetopaté) támadt és csak mikora a zaj lecsillapult, voltak látható az emléktábla. Elég korrán. Porá zuzák ugyanis a régi, jó, elpusztíthatatlan parragrafusokat.

Egy korona-herceg-utcai.

A levelet a Történelmi Erekllye Muzeum szives fejelembe ajánljuk,

— Arenberg herceg a börtönben. Megemlékeztünk a minapában Arenberg hercegről, akit a hadi törvényszék 15 évi börtönre ítél. A herceg már megkezdte büntetését a hannoveri katonai börtönben. Közönséges cellába zárták, de jobban bánnak vele, mint a többi rabokkal és a saját költségén étkezik. Nem is börtönőrök vigyáznak rá, hanem fejeháztisztviselők, akik megadják neki az öt megillető címet.

— A vármegye gyásza. Pestmegye nyugalmazott főjegyzője, illi Ilkey Sándor ma reggel Budapesten 76 éves korában meghalt. Az elhunyt hivatalában nagy tudásával és buzgalomával megszerezte fölebbvalói becsülését és hogy menzvre szereték, az is nuda ja, hogy amikor nyugalmazta vonult, a lehetséges legnagyobb nyugdíjat szavazták meg neki s örökös lakást kapott a megye Baross-utcai házában. Néhány év óta betegeskedett az öreg ur, szemévilágát csaknem teljesen elvesztette s ma reggel csöndesen elhunyt. Özvegye, született Kovátsits Zsuzsánna és László fia gyászolja. November 10-én délután négy óraker temetik el.

— Egy dragonyos-kapitány balesete. Klattauban, mint onnan táviratozzák, súlyos szerencsétlenség érte báró Salis-Soglio dragonyos-kapitányt. A báró ma gyakorlat közben bukott lováról a ló ráesett és a kapitány bordatörést és agyrázkódást szenvedett. Eszméletlenül vitték a kórházba a kapitányt. Az orvosok nem biznak telgyógyulásában.

— Pierre Véron. Párisból jelentik, hogy Pierre Véron, a Journal Amusantnak és az Illustrationnak szellemes tárcaírója meghalt. Főként színházi élettel foglalkozott, de más téren is finom szellemesség jellemezte a tollát. Mint érdekes, szellemes embert a párisi társaságokban általánosan ismerték és kedvelték. Akkor lett híressé, amikor a Charivari című vicclapot

szerkesztette, amely különösen a második császárság idején volt népszerű.

— Krüger. Krüger, akinek betegségéről kerültek most hírek a lapokba, Djibutiban meginterviewolta egy hirlapíró. Az agg transvaali elnök a következőket mondotta:

— Régi szembajom kezd ismét kizozni, egyébként teljesen jól érzem magamat. Enyéimnek újabb sikerei egészen felvidítottak. Az én elutazásom nem fogja honfitársaimat a harc folytatásában megakadályozni.

Azt, hogy melyik európai öbölben fog a Gelderland kikötni, Krüger nem akarta megmondani. Marseilleben azonban biztosra veszik, hogy Krüger ott fog kikötni, még pedig 24-ikén vagy 25-ikén. Erre nézve ezt táviratozzák Hágából: Az Echo de Parisnak az a jelentése, amely szerint Delcassé megkereste a hollandi kormányt, hogy a Gelderland-gökeze, mely Krüger szállítja, ne Marseilleben, hanem Brindisiben kössön ki, teljesen valótlán. A Gelderland határozottan Marseilleben fog kikötni, ahova az összes transvaali méltóságok már el is utaztak.

— Egy anarkhista a román királyhoz. A román királyi levéltárban érdekesség dolgában aligha van mása annak a levélnek, amelyet egy anarkhista intézett Károly román királyhoz. Az anarkhista vallomása így hangzik:

Sire! Te is azok között az uralkodók

között vagy, akiket mi, az anarkhista szeptak, halálra ítéltünk. Washingtonban letett eskümhöz képest merényletet kell elkövetnem életted ellen, de nem birok helyt állni eskümmek, meg akarom felségedet menteni. Találtam egy módot erre: Azt a hirt kell elterjeszteni, hogy felséged ellen valaki merényletet követett el, három pisztolyövést intézett önre, a merénylőt azonban nem tudták elfogni. Elképpem testvéreim azt fogják hinni, hogy teljesítem feladatomat és Te velem együtt, valamint gyermekeimmel és nőmmel együtt mentve leszel; ja pedig nem követem el a merényletet, meg fognak ölni engem. A merényletet minden lapban el kell beszélni. Ennek azonban még e hó 13-ikáig meg kell történnie, mert már 15-ikén Párisba kell mennem, hogy a pisztolyt a megmaradt három löveggel egy testvérnek átadjam. Azért teszem felségednek ezt az engedményt, mivel Romániában születtem, négy éve Amerikában élek ugyan, de román vagyok, jól-lehet immár idegen. Kérem tehát felségedet a legnagyobb titoktartásra, elejesetben kénytelen volnék föladatomnak eljett tenni. 10-12-ikéig Bucureseiben leszek. Mostan Yassyba utazom, hogy megkapjam azokat az utasításokat, amelyeket majd Ungheben kell közölnöm másokkal. Tehát a legnagyobb titoktartás, ha felséged megmenekülni, feleségemmel és gyermekeimmel együtt üdvözülni akar. A fegyver montenegrói pisztoly.

Anarkhista.

U. i. Jutalmazásul: a legmélyebb hallgatás, hallgatás!

A levelet Párisban adta postára az anarkhista a következő címzéssel:

Ó felsége I. Károlynak, Románia királyának.

Bucuresti.

Személyes ügy! Saját kezéhez!

— A Vörösmarty-szobor ügyében alakuló 20 tagu munkabizottság hoinap, pénteken délután négy óraker tartja első ülését az Otthon írók és hirlapírók körében.

Az országos tanítóegyesületek elnökei Péterfy Sándor kir. tanácsos indítványára elhatározták hogy Vörösmarty Mihály emlékére nagyszabású ünnepet rendeznek. Ez az ünnep december 2-án lesz a Tudomány Akadémia dísztermében. Az ünnep műsorát most állítja össze a kiküldött bizottság.

— V. O. I. Z. Ez a négy betű olvasható azoknak a szegény aláutasítók fiúknak a ruháján, akik a Vakok Országos Intézete Zenekarának a tagjai. A becsületes, derék vakmuzsikusok tüvel írott levelet küldtek hozzánk, amelyben arra kérik a közönséget, hogy ne téveszesse őket össze azokkal a hálátlan intézeti növendékekkel, akik az elmúlt héten éjszaka megtámadták Pivár Ignác igazgatót. A zenekari magt ez a szemtelen támadást elítélik és megbántott igazgatójuk mellé állnak.

— Pör az állam ellen. Aradmegye, mint Aradról táviratozzák, ma tartotta rendes évnegyedés közgyűlést, amelyen Urbán Iván, a tegnap beiktatott főispán elnökölt. A régi megyeépület átvétele miatt a megye az állam ellen pórt indít.

RÉSZLETRE!

Férfi-fehérművek és uri divatárak. **Részletfizetésre kaphatók** férfi-ingek, alsó-nadrágok, keztük, téli alsó ruhák, zsebkenők stb.
a Belvárosi koronás áruházban IV., Károly-körút 22.

— **Lázadás egy katonai fejedelmében.** Athen mellett, mint egy távirat jelenti, nagy zendülés tört ki egy katonai fejedelmében. A lázadásnak sok emberélet esett áldozatul. A foglyok között már régóta voltak surlódások. Az egyes csoportok gyakran civódtak egymással. Végre egy séta alkalmával valami kártyakülönbözet miatt *Theodorakis* tizedes vezérlete alatt hat fegyveres késekkel, törökkel és dorongokkal rávetette magát egy *Stolichos* nevű katonára, aki először társaihoz segítségért fordult. Az így kitört formális események mindegyike a legelőző *Stolichos* három más társával együtt holtan esett össze, hatan pedig halálosan megsebesültek. Az őrség tehetetlenül állott a lassanként általánossá váló mészárlással szemben, hiába kísérelték meg a dulakodók békés szétválasztását. A parancsnok elérkezettnek látta a fegyverhasználat jogának szükségességét, tüzet vezényelt és mire a löpőrüst elszólt, *harmine, halátra szabott* fegyenc hevert a földön vérben. Nagyon sokan szörnyen haltak közülük. Ezzel a közelpéssel vége lett a zendülésnek. A vizsgálat megállapította, hogy az őrzettel megbízott egyik őrmester osztotta szét a fegyvereket közt az öldöklő fegyvereket.

— **Evangélikusok gyűlése.** A magyarországi evangélikus egyház ma folytatta egyetemes gyűlését a Deák-téri gimnázium dísztermében báró *Prónay* Dezső és *Baltik* Frigyes püspök elnöklése alatt. A gyűlés a tanügyi bizottság jelentésével kezdte meg tárgyalásait.

A dánáninneni püspök jelenti, hogy a pozsonyi liceum egyik növendékének megengedte, hogy javítóvizsgálatát a szegedi gimnáziumban tehesse. Az illető gimnázium igazgatója megtagadta az engedélyt, mert az illető tanuló nem mutathatta fel a soproni liceum engedélyét is. A tanügyi bizottság a javítóvizsga megtagadásában jogszerűtlen lát. *Zsilinszky* Mihály államtitár, egyházkerületi felügyelő szerint, itt sem törvényszerűségről sem jogszerűségről nincsen és nem lehet szó. *Fischer* Miklós iglói főgimnáziumi igazgató nem lát jogszerűséget, sem az autonómia megsértését. *Baltik* Frigyes püspök hozzájárul ehhez. De szükségét látja, hogy az egyetemes gyűlés határozatot hozzon oly irányban, hogy hasonló esetekben az igazgatók mindkét főhatóság engedélyének előmutatását követeljék. Az egyetemes gyűlés el fogadjá az indítványt. Elfogadják a teológiai akadémiáról és alapítványokról szóló jelentést is.

A szarvasi tót istentisztelet dolgát simán intézték el. Szarvason két temploma van az egyháznak, amelyekben felváltva tartanak magyar és tót istentiszteletet. Az egyház ugyanis tizenhét nyelvezet létezik tőt, és csak hater meg magyarból áll. Hat évvel ezelőtt a tót többség elhatározta, hogy mindkét templomban tőt legyen az istentisztelet. A bányai kerületi közgyűlésé kénytelen volt ezt a határozatot megerősíteni. Azonban *Havár* Dániel szarvasi egyházi felügyelő és társai tebebezték az egyetemes gyűléshez. Dr. *Léhotsky* Antal jegyző előadta azt javasolva, hogy a felekezést, mivel nincs szabály szerint felszerelve, vissza kell küldeni és tárgyalását jövő évre halasztani. Többek hozzászólása után a gyűlés a felekezést felszerelés végett visszaküldi és tárgyalását a jövő egyetemes gyűlésre tüzi ki.

A közalapi bizottság jelentése kapcsán vita fejlődött a lelkesi segélyek körül. A vitában *Gyurács* Ferenc, *Baltik* Frigyes, *Zelenka* Pál püspökök, *Szentiványi* Árpád, *Kubinyi* Géza, *Petrovics* Soma, *Bán* Andrej, *Zsilinszky* Mihály vettek részt, akik a lelkesi segélyek kivétel a közállami jövedelmek felosztását általában is tárgyalták. Végül elfogadták a közalapi bizottság javaslatát.

Az állami segélyezés ügyében a gyűlés már tett fölterjesztést a kormányhoz, hogy hafta végre az 1848: XX. törvényeiket, de a fölterjesztést még mindig nem intézte el a kormány. *Szentiványi* Árpád indítványozza, hogy sürgezzék meg a kormányt. Ezt elfogadják. Elfogadják a *gyanútörlet* jelentését is. A gyűlést 27.000 forintot, a *Gusztáv* Adolf-egylet 35.000 forintot gyűjtött az elmúlt évben. Az elnök ezután bezárta az ülést.

— **A párisi világtállás számokban.** A párisi világtállás igazgatóságának most kiadott statisztikai kimutatása szerint: a megnyitás óta november 4-ikéig a kiállítást 37.207.689 fizető és 10.963.085 ingyenes vendég látogatta, összesen tehát 48.170.774. Mindössze 43.952.624 belépőjegy fogyott el. Tekintve az előre hirdetett nagy ünnepeket, arra számítottak, hogy körülbelül negyvenhat millióra emelkedik majd a kiállítás bezártaig az eladott belépőjegyek száma s így a kibocsájtott *havanót* millióból, *tizenhárom* millió marad meg. Bár ilyenformán elég nagy a visszamaradt kiállítási ticketek száma, az árakat még most sem szállítják le, ami bizonyára azon mulik, hogy a jegyeket árusító *Credit Lyonnais* makacsodik.

— **Halálhöz. Hálás** József volt 1848/49-iki honvédfőhadnagy, m. kir. állományadai betöltő-művezető e hó 7-én 66 éves korában Budapesten meghalt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz.

A műgyetem egy jeles hallgatóját veszítette el *Kornis* Ödönben, akit ma temettek el. Végzettségén a rákosi temetőben megjelentek kolégái teljes számban. A rektori tanács képviselőiben *Rados* Gusztáv dékán volt jelen, aki az elhunytban egyik legjelesebb hallgatóját, a múlt évi matematikai verseny első győztesét, veszítette el. A sírnál a technikusok nevében *Taussig* Aladár bucsuztatta el az elhunytat.

— **Kisiklott vonat.** Galántáról táviratozzák, hogy ott ma délből egy tehervonat kisiklott. A bal-

eset miatt a bécsi gyorsvonat egy órai késéssel érkezett Budapestre.

— **Veszedelemes utazás.** Berlinből táviratozzák nekünk: Mikor tegnap este a konstantinápolyi expressvonat berögzött a charlottenburgi állomásra, a vasuti alkalmazottaknak feltűnt, hogy az egyik halálközeli alól fájdalmas nyüzörgés hallatszik. Megvizsgálták a waggont s akkor az egyik halálközeli aitt, a tengelyen egy teljesen elalélt férfiutaláltak, akit csak nagy sokára sikerült eszméletre hozni. A kihallgatásakor elmondotta ez az ember, hogy dán származású, iutó; Konstantinápolyban lekesett egy hajóról, amelyre már megváltotta jegyét. Több pénze nem volt, így hát az express-vonatra lopózkodott s nehogy az alkalmazottak észrevegyék, az egyik halálközeli tengelyén húzta meg magát. Így tette meg a több száz kilométernyi utat Konstantinápolytól Berlinig.

— **A fél-koldusok gyerekei.** Az igen gazdag ember gyerekeinek nyári üdülése most éppen olyan időszerűtlen kérdés, mint a koldus ember gyerekéé. A jótékonyosság a meleg kabát-kak körül szorgoskodik inkább s a fűtött szobák kérdését reggelentként aktuális teszi az őszi szél. A gazdag ember gyerekeinek maga a gazdagság a gondozója, a szegény ember gyerekeit pedig a jótékonyosság melengeti. A sok adomány és a társadalmi jótékonykodás a kifejezetten szegény gyerekekről nem felekedezik meg s juttat oda fát is, szentet is, ahol a szegénység az ajtókra van kiírva. Azért vittük a téli mizériákat példának, mert jobban megvilágítják a nyári nyomort, mely most éppenséggel sem aktuális ugyan, de azért a fölmerült jó eszme ötletéből érdemes a megbeszélése.

Az gazdag ember gyerekeit nyáron a meleg ellen a gazdagság védi, a szegény gyereket meg a nyári jótékonyosság. Ingyenes szünidei gyermektelepeink a kifejezetten szegény szülők gyermekeiket juttatnak a hegyek tiszta levegőjéből s szerető gondossággal viszik a főváros sátnya, sarga arcú szegény gyermekeit a vért termelő hegyek közé. A mizéria, az igazi mizéria ott van, ahol nagyon sok pénz nincs ugyan, de a szegénység sines kiírva a ház falára, ahol ingyen nem adják a gyereket a jótékonyosság kezébe, sok pénzért meg nem adhatják. A félkoldusok rejtegetett mizériájáról van itt is szó, arról az elviselhetlen fél-állapotról, amelyet középosztályba való tartozásnak neveznek.

Itt a kérdés: Mi legyen a félkoldusok gyermekeivel? A főváros egyik iskolászeké elterjesztést tett a tanácsnak, hogy az ingyenes szünidei gyermektelepek mintájára létesítsen fizetési telepeket is, mert a középosztárból lévő szülők gyermekeinek éppen olyan szükségük van a falusi levegőre, mint a gazdag ember és az igen szegény ember gyerekeinek. A tanács úgy nyilatkozott, hogy ezt a kérdést ugyan a társadalom volna hivatva megoldani, de mégis felhívja az összes iskolászekéket, hogy foglalkozzanak vele s tanulmányozzák azt az érdemes tervezetet, melyet a nyolcadik kerület első számú iskolászeké terjesztett a tanács elé.

A tanács tanácsa csakugyan megható. Anyai agilitás és anyai bölcsesség van benne, mintha arról volna szó, hogy a párisi kiállításra küldendő fővárosi kalauzt kellene készíteni. Az „ugyan” szócska pedig éppenséggel kedves és szeretetreméltó. Hogy a kérdést ugyan a társadalomnak kellene megoldania? A társadalom segítségével az államnak és a főváros tanácsának! Ez fontosabb, égetőbb, mélyelbre ható érdek, mint a kiállítási kalauz s a városrendezés körül fölmerülő csipp-csopp érdekek, és rossz tanácseszel szolgál az a tanács, amely ezt a nagy horderűjű szociális kérdést, hogy a maga válláról ledobhassa, bősles tanácsadással a társadalom nyakába szózza. A főváros társadalma sokat, nagyon sokat áldoz az ingyenes szünidei gyermektelepekre s áldozni fog bizonynyal a fizetési telepekre is, de joggal elvárhatja, hogy amikor áldozatot kérnek a tanács-tól, akkor az ne adjon — tanácsot.

— **Kolozsvári affér.** Egy táviratunk jelenti Kolozsvárról, hogy *Kolber* Imre jogbaltató és *Szász* Ödön, az *Ujság* segédszerkesztője ma súlyos feltételek mellett párbajt vívott, amely *Kolber* erős megsebesülésével végződött. *Kolber* egy közleményből kifolyólag az utcaán tetleg inzultálta a szerkesztőt, aki botjával vett magának ezért hirtelen elégtételt. Aztán lovagias utra terelődött az ügy. A szerkesztő *Kolbert* provokálta. A párbaj korán reggel volt meg 25 lépés távolságra pisztolyval álltak ki a felek kétszeri golyóváltással. A párbaj eredménytelenül végződött, délután 2 órakor olasz kardokkal újabb párbajt vívtak a harcéltelenségig. *Szász* sértetlen maradt. *Kolber* azonban súlyos sebeket kapott a fejére és jobbájjra, amelynek összes izmait átvágta a kard. *Allapota* aggasztó, operálni is kellett. A kolozsvári újságírók ez esetről kifolyólag délután gyűlést tartottak, melyen hírlapíróiknak tetleges megtámadásért és a sajtó terrorizálása miatt tiltakozásukat fejezték ki. Az esetet bejelentik az Otthonnak és az Ujságírók Egyesületének.

— **Egy család balvégzete.** A sors kiszámíthatatlan végzéséből kegyetlen csapások érték a Felegyháza mellett lévő *Sándor* pusztán működő *Nagel* Adolf gazdatisztet. A birtok egy bécsi bankárnak a tulajdonja, Nagel a kezelője. Három fiúcskája volt Nagelnek. A ház eselédje, egy jó magaviseletű leány, a legkisebb, nyolc hónapos fiúcskák mindig magához vette ágyába éjszakára. Figyelmeztették már többször, hogy ne tegye ezt, mert még valami baj támad. De a kis gyermek is annyira hozzászokott már a leányhoz, hogy nem aludt el addig, amíg megszokott helyére nem fektették. Szombaton reggel borszasztó esetre virradt a ház: a *fiúcska holtan fekiült az ágyban, a cseléd álmában agyonnyomta*. A rettenetes csapás bár borzasztóan megrázta a szülőket, a kétségbeesett leányt, aki majd öngyilkossá lett könnyelműsége miatt, még sem bocsátották el, mert különben igen jóvaló eseléd volt. De jószívűségükért nem részesültek jutalomban a végzettől. Tegnap reggel a leány a gyorsforralón reggelit akart melegeníteni. Közben kiégett a borszesz és a cseléd a teli üvegből akart újra töltetni. A láng beespott az üvegre s szétrobbantotta. A lángoló szpiritusz szerte frecescent a szobában és az asztal mellett bámészkodó öt éves Pistának és a három éves Endrénének is tüzet fogott a ruhájára. Mire a szerencsétlen szülők a remült sikoltozásra befutottak, mind a hárman összeégtek annyira, hogy dr. *Kranovitz* Dezső főegyházi orvos egyikén sem segíthetett már. A cseléd is, meg a két gyermek tegnap délután hat órára meghalt.

— **A munkáskérdés az Iparegyesületben.** Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága, *Neuschloss* Marcel indítványára legutóbb elhatározta, hogy a munkáskérdés folytonos figyelemmel kísérése, megvitatása és e kérdésben való társadalmi kezdeményezés érdekében *munkásügyi szakosztályt* alakít. Az új szakosztály ma este alakult meg egy népes értekezletben. *Mattekovits* Sándor elnöklése alatt. Az értekezletben jelen voltak többek közt: *Burchard-Bélavary* Konrad főrendiházi tag, *Visontai* Soma, *Nyegre* László országgyűlési képviselő, *lovag* *Falk* Zsigmond, *Neuschloss* Marcel, *Gelléri* Mór királyi tanácsos, *Létay* Gusztáv miniszteri tanácsos, dr. *Gerő* Lajos, *Fenyvessy* Adolf, *Szatmári* Mór, dr. *Neuschloss* Tivadar, dr. *Lipsey* Ádám, dr. *Hegyeshalmi* Lajos, *Lode* Rezső iparfelügyelő, *Altschul* Artur svéd konzul, *Boronyi* Artur, dr. *Soltész* Adolf, dr. *Leszner* Richárd, *Sasvári* Armin, *Czettel* Gyula, dr. *Szegedy-Maszkák* Elemér.

Mattekovits Sándor elnök megnyitójában rámutatott a munkáskérdés rendkívüli fontosságára és annak a szükségességére, hogy a munkásügyi törvényhozás társadalmi uton előkészítessék. Az Országos Iparegyesület hivatott erre a feladatra. Sajnos, éppen a munkásügyi törvényalkotás terén, — de más téren is — a törvényhozás gyakran van meglepetéseknek kitéve, aminek a következménye, hogy az alkotott törvények nem elégítik ki a gyakorlati élet követelményeit. Ennek egyik sajnos példája többek közt a betegsegélyezésről szóló törvény. A betegsegélyező pénztárak tudvalegölge se ólnek, se halnak, csak azt várják, hogy történjék valami, ami ebből az állapotból kiszabadítja őket. Mintogy különösen a munkáskérdésben minden elhibázott lépés nagy társadalmi károkat jár, ezért szükség van olyan szervezetre, amely a törvényhozás elé kerülő kérdéseket előbb kellőképen megérlelje. Ilyennek szánta az egyesület végrehajtó bizottsága ezt a szakosztályt, amelynek megalkotása céljából hívta egybe a mai értekezletet. Mint a szakosztály főbb feladatait megjelöli a munkásmozgalmak figyelemmel kísérését úgy a befelőlő, mint a kiülődőn és a sajtónak, a munkásügyi iroda annak a kiülődő munkásügyi törvényhozásának figyelemmel kísérését, a munkások élemezésének és lakásügyének a megvitatását és még egy egész sereg nagyfontosságú kérdést. Felkéri a jelenlevőket, nyilatkozzanak, hogy a szakosztály megalkotását szükségesnek tartják-e?

Jalik Ferenc, a művezetők egyesületének titkára örömmel üdvözli a szakosztály megalkotását. *Visontai* Soma országgyűlési képviselő helyesnek mondja ezt a programot, amelyet az elnök megnyitójában körvonalazott. De csak úgy vár a szakosztályból eredményes működést, ha csupán emberbaráti szempontból a munkások jogkörének szempontjából fogja fel feladatát.

Gelléri Mór igazgató felolvassa a végrehajtó bizottság által megalkotott vizlatos programot, melyet az értekezlet egyhangy helyesléssel fogad. *Lode* Rezső kir. iparfelügyelő és *Gerő* Ernő tisztelettel a munkásügyi szakosztály megalakulását és a szakosztály elnökének közfelkutatásával *Mattekovits* Sándort, alelnökének *Neuschloss* Marcelt, *Röck* Istvánt és *Glück* Frigyeszt, jegyzőnek dr. *Leszner* Rikárdot és dr. *Pikler* Gyulát választotta meg.

— **Kivégzés Belgrádban.** *Belgrádból* jelentik, hogy *Sivojin* mojevilovi csendőrt, akit a törvényesek halálra ítélt, tegnap végezték ki. *Sivojin* ezelőtt 3 évvel szeretőjével együtt egy öreg asszonyt gyilkolt meg a belgrádi temető mellett lévő barlangban. A gyilkosság után mintogy két évre egy másik bűntényt követett el és amikor ebben az ügyben kihallgatták, elárulta a gyilkosságot is. Ezért öt golyó általi halálra, szeretőjét pedig husz évű felegyháza ítélték.

— **Halálos elgázolás.** Nagy részvételt kelt Kaszás Zsotkovics István általánosan becsült polgárnak szerencsétlen halála. A Miskolcra jövő tehervonat gázolta el az eperjes-uti sorompónál, ahol kissé ittasan került a sínre. A vizsgálat erősen folyik.

— **A Török A. és Társa bankoég.** *Fortuna Nap-tár 1901. évre* című mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

(x) **Vegye a 24.986.** számú osztályországot Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz. a., egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 korona.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyújtót!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általánosán ismert, saját gyártmányú posztó *bohavódóim* (gamasi). Kapható drapp, oliv szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kertész Pál* divatruházában, Kerepesi-ut 44. sz., a Népszínházal szemben. Eladás nagyon is.

(x) **Az idegbetegek táplálása** sok bajt szerezt a hozzátartozóknak, miután a betegség többnyire nemcsak teljes étvágytalansággal, hanem gyomorfájdalmakkal és nyelési nehézségekkel van egybekötve, miáltal a táplálék fölvétele föltűt meg van nehezebb. Ezen bajon könnyen lehet segíteni a *Somatose* által, mert ez oldékony fehérnye és rendkívül könnyen emészthető.

(x) **A Schneider-féle Páfrány-tokocskák** fájdalom nélkül 6 perc alatt teljesen elhajtják a pántlikagilisztát fejestül. Egyedül valódi dobozunkint 8 koronáért kaphatók *Schneider József* gyógyszerésznél *Resicán*.

FŐVÁROS.

Az új városatyák.

Budapest, november 8.

A 45-ös választmány ma délután ülést tartott, *Klöh* István udvari tanácsos elnökelete alatt. Ez alkalommal, a kerületenként történt megállapodásokhoz képest, megtették a jelölést az *újonnán választandó virilista rendes- és póttagokra*. Az eredmény a következő:

I. kerület: választ 13 rendes- és 4 póttagot; rendes tagok: Bogdánovics Lucian, Brám Miksa, Gamauf Károly, Gombár Tivadar, Hauszmann Alajos, Heinrich Kálmán, Kútányi János, Mauks János, Petri Ottó, Scheich Károly, Schwartz Ottó, Tichl János, Wolf Márton; póttagok: Frey Alajos, Kümmer Rezső, Raucher Viktor, Schumy Rezső.

II. kerület: választ 7 rendes- és 6 póttagot; rendes tagok: Biscara Endre, Freyberger Pál, Ludvik Endre, Ott Lajos, Schiller György, Tabódy József, Ziperovszky Károly, póttagok: Beck Adolf, Eláty Ottó Titusz, Depold Lajos, Deutsch János, Liszák Armin, Bemel József.

III. kerület: választ 1 rendes- és 2 póttagot; rendes tag: Weisz Leó, póttagok: Déri Izidor, Weisz Géza.

IV. kerület: választ 14 rendes és 10 póttagot; rendes tagok: Barbás József, Dobrovsky Agoston, Forgó István, Fried Adolf, Görög István, Grünbaum Miksa, Kóvári Armin, Kunz Jenő, Láng Lajos, Polónyi Géza, Schwarz Lajos, Steiger Gyula, Székely Ferenc, Török György; póttagok: Arkóczy József, Dobos C. József, Garai Samu, Girardi József, Kollárich Jenő, Lenz János, Rakovszky Géza, Schunda V. József, Weisz Gyula, Wodianer Hugó.

V. kerület: választ 18 rendes és három póttagot; rendes tagok: Adler Lajos, Bamberger Béla, Barón Jónás, Becsul Sándor, Deutsch Samu, Gerő Lajos, hatvani Deutsch Sándor, Kelemen Gyula, Lichtenberg Kornél, Linzer Imre, Löw Sámuel, Mandelló Károly, Massanak Rezső, Ruszt József, Sándor Pál, Schweiger Márton, Simon Jakab, Ungár Alajos, póttagok: Dalnoki Béla, Elek Pál, Fürst Alzáló.

VI. kerület: választ 13 rendes és 5 póttagot; rendes tagok: Ludvig Gyula, Tenczer Pál, Feleki Béla, Weisz Jakab, Németh Titusz, Wolmer József, Reiner Ede, Hirschfeld Antal, Kátai Gyula, Vázsonyi Vilmos, Koch József, Aprily János, Sümegi Vilmos; póttagok: Csery Kálmán, Balog Ignác, Frey M. Mór, Lakits Vendel, Uldai János.

VII. kerület: választ 13 rendes és 3 póttagot; rendes tagok: Abezsz Zsigmond, Auer Róbert, Fodor István, Grünwald Mór, Hirsch József Lajos, Löwy Adolf, Paulheim József, Popper Mór, Schmedl Miklós, Waldhauser Adolf, Walla József, Weimer Jakab, Zboray Béla; póttagok: Beer Zsigmond, Goldmann József, Szűcs Miklós.

VIII. kerület: választ 10 rendes és 3 póttagot; rendes tagok: Bachruch Károly, Glück Frigyes, Geschwind György, Gonda Dezső, Hegedűs Sándor, Kósb Géza, Krieger György, Kleiner Armin, Kraus Lajos, Rosenberg Sándor; póttagok: Hecht Bernát, Kauer Gyula, Spolaris György.

IX.—X. kerület: választ 9 rendes és 4 póttagot; rendes tagok: Bálint Sándor, Burg Ferenc, Czizler Győző, Győry Elek, Kleinszell Jakab, Róck Géza, Tolnay Lajos, Virava József, Wagner Jenő póttagok: Deér Endre, Ehrlich Manó, Raholt Antal, Sorecz Endre. A negyvenötös választmány fölkérte jegyzőjét: *Mérő* János kir. tanácsost, hogy intézkedjék a szavazó céduláknak 50.000 példányban való kinyomatása iránt s határozza meg ezeknek a céduláknak a színét.

(*) **A bécsi példa nyomán.** Bécsben a *Heine-utca* nevét meg akarják változtatni *Vogelsang-utcára*.

Nálunk is bizony elkélne, ha az utcák nevei harmonikusban egybehangoznának hosszúságuk, szélességük és tisztaságuk méreteivel.

Potófi példaul, ha hitte volna, hogy az ő utcájában annyi igazi uraságtól levelett ruhát fognak árulni, irigykedve gondolhatott volna az Ovoda-utcára, amely sokkal rendeztebb és előkelőbb. Nem akarom ugyan Ovoda urnak kiváló képességeit semmiféle irányban kétségbe vonni.

Ha pedig az *Andrássy-ut* mellékútján végig megyünk, biztosan lehetünk abban, hogy itt a citrom virul, közbe-közbe rohadhat is. S nem tudom, miért illet ez az illat éppen *Laudon* táborkot? Itt közelben egy utcát évekkal ezelőtt helyesebben neveztek el: *Retek-utcának*. De hát ezt megváltoztatta a tanács *Révai-utcára*.

A *Himző-utcában*, megengedem, sokat himeznek, de a szimmetria kedvéért követelhetők most már egy *Hámzó-utca*, amelyben sokat hámzóznak. Éppen így az antitézis nem megvetendő szépsége miatt; ha van *Örmölvölgy-utca*, mért nincs *Bánathegy-utca*, amely a megfelelő bánatkövekkel volna kirakva?

Szívesen szolgálak az igazság kedvéért a főváros tanácsának egy pár olyan utcával is, amelyek a neve első pillanatra világosan jelzi az utca nevezetességét, történelmét, így a *Német-utca* bizonyára *Német József* komikus érdemeiről beszél, a *Conti-utca* pedig a *Népszínház* jószágos, szöke, elpusztíthatatlan temperamentumú kormesterétől kapta a nevét. Böles dolog, kérem, az érdemek jutalmazása. A reformotól ne is riadjon vissza a tanács. A keresztelei munkájában becsület és rendezetlen anyagi körülmények között élő munkására talál bennem.

— ény —

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Ábrányiné az Operában.** Budapest közönsége örömmel veszi a hírt, hogy az a kiváló művésznő, aki sok ideig disze és legnagyobb vonzóereje volt a magyar királyi Dalszínház szubrettzsánerének: nemcsak a visszatér dándalainak a színhelyére, ahonnan *Káldy* igazgatósága alatt 1900. január elsejére távozott el. Az *Opera* új igazgatója, *Mészáros Imre*, tárgyalásokat folytat *Ábrányiné-Wein Margit* asszonynyal és alapos a remény, hogy a tárgyalások eredménye az lesz, amit az *Opera* és a művészet minden barátja őszintén óhajt: a kitünő primadonna visszaszerződése.

**** Sidney Jones Budapesten.** *Sidney Jones*, mint *Bécsből* jelentik, tegnap Bécsbe érkezett. A *Gésák* nagy hírű szerzője holnap megnézi a *Karl-Theater* ben a *San-Toy* bemutatóját, aztán valószínűleg eljön Budapestre. A *Népszínház* és a *Magyar Színház* díszelőadás keretében mutatja be ebből az alkalmából, az angol szerző darabjait, a *Görög rabzsolgát*, a *San-Toy*-t és a *Gésákat*.

**** A San-Toy jubileuma.** *Sidney Jones* kínai daljátéka, a *San-Toy*, amelyre minden eddigi előadás teljeseleg megtelt a *Népszínház* nézőtere, a jövő héten éri meg huszonötödik előadását. Holnap, pénteken kerül ugyanis színe huszadszor, szombaton huszonegyedszor, változatlanul a bemutató előadás személyzetével.

**** A Pesti utca bemutatója.** A jövő hét szerdáján, e hónap 14-én lesz a Magyar Színházban a *pesti utca* premijere. A darab jelmezes löpróbatól kezdve délelőtt 1/2 11 órakor tartják meg a saját képviselői előtt. Jeryek a *pesti utca* bemutató előadására már most kaphatók a színház pénztáránál.

**** A Népszínház újdonságai.** A Népszínház személyezte most egyezsere két eredeti újdonságot tanul: *Gerő Károly* *Asszonyháborúját*, amelynek bemutatóját *Blaha Lujza* asszony rekedtsége miatt a jövő hétre kellett halasztani és ifjú *Bohor József* *Napfogyatkozás* című operettjét, amely legközelebb kerül színe. Az *Asszonyháború*ban a női löszerepekkel *Blaha Lujza* asszonyon kívül *Fedák Sári* és *Amon Margit* játékszák, a *Napfogyatkozás* löszerepei pedig *Kury Klára*, *Hegyi Aranka* és *Éojár Teruska* kezében vannak.

**** Szóhítt katoná.** A Népszínházban a vasárnap este hirdetett *Betyár kendője* közbejött akadályok miatt elmarad s helyette a *Szóhítt katoná* kerül színe. 11-én lesz az idei pótvidny két bucsu-előadása. Délután 1/2 4 órakor hatodszor kerül színe *A molnár és gyermeke*, este 7 órakor pedig *A vasgyárost* adják. Mind a két előadás, mint népszerű előadás, fél helyárrakkal lesz.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** Ma este előjelennek szórakoztatására a *Telefon Hírmondó* a M. kir. Operaházban színerközlés Hamlet operát fogja közvetíteni. Az előadás egyik érdekessége lesz, hogy felép benne *Polliné Bianchi* Bianca asszony. — Az opera után az est folyamán érkezett újdonságokat és táviratokat olvastatja fel a beszélő újság szerkesztője, majd még 11 óráig *Zöldi Marci* cigányjátéka lesz hallható a kagylókön keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **A király Benecurnál.** A király ma délután két óra tájban megjelent *Benecur* Gyula festőművész Bajza-utcai műtermében, hogy megtekintse *Erzsébet* királyné arcképet. A művész a képet, amely boldogult királyasszonyunkat közvetlenül a halála előtt való időből ábrázolja, a király rendelkezése Sztáray grófnő számára festette. A király a műteremben szótlan megilletődéssel állt percekig a kép előtt, aztán elismerését fejezte ki élelhűségért. Aztán a művész vezetése alatt végigjárta a műterem minden részét. Rögön felismerte az elhunyt *Esterházy Pál* herceg képét, majd *Ahrenberg* hercegnőnek készült képmását amelynek vázlatát *Benecur* még *Brüsszelben* készítette el, nézte hosszasan. A második teremben van a vázlata annak a hatalmas festménynek, amelyet a kormány a Szépművészeti Múzeum számára rendelt meg. A kép a millenáris ünnepségeknek azt a jelenetét ábrázolja, amikor a nemzet hódol a király előtt. A király a trónusnál állva fogadja a képviselőház és a főrendiház küldöttségét. Közvetlenül a király előtt áll *Szilágyi Dezső*, a képviselőház akkori elnöke, balról a kormány tagjai, jobbról a főpapság. A trón körül jobbról a királyi család tagjai, balról a zászlós urak foglalnak helyet. A királynak nagyon tetszett a kép tervezete és a vázlatból is megismerte a festmény egyes alakjait. A műterem jobb sarka felé nézve ismét megrzó alt egy kép láttára:

— Hisz ez *Isabella* főhercegnő és a legkisebb fia.

Gyönyörködve nézte aztán a hat mozaik képek a vázlatát, amely a *Szent István-bazilika* számára készült, és amely a szentségimádat allegorizálja. Több mint félórai időzés után még egyszer elismerésének adott a király kifejezést és visszabajtatott a budai várba. Ma délután megjelent a műteremben *Sztáray grófnő*, a boldogult királyné volt udvarhölgye édesanyja kíséretében és szintén sokáig időzött a kép előtt. Ő is konstatelta, hogy a kép minden vonása teljesen életlű.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

□ **A Magyar Földrajzi Társaság** ma délután ülést tartott az Akadémia kistermében. Az ülésen jelen volt az olasz konzulátus képviselőtében *gróf Della Valle* olasz alkonzul is, aki éppugy mint az előkelő hölgyközönség, az *abruzzói herceg* északarkai expedícióját ismertette felolvasás iránt érdeklődött. *Cholnoky Jenő* ismertette a tudós herceg utazását, aki eddig valamennyi expedíció között legmagasabbra hatolt Észak felé. A fiatal geograus nagy szeretettel hordta össze a herceg utazásáról és ennek eredményéről közrebocsátott adatokat és a nagy anyagot élvezetesen, vonzóan dolgozta föl. Azután *Lóczy Lajos* egyetem tanár bemutatja és ismertette a *Balaton* bizonyos legújabb felfedeztet, amelyekben a Balaton tudományos kutatásának eredményét ismertetik. Majd *dr. Erődi Béla* elnök felolvasta *Tur István* tábornok jelentését a Párisban tartott nemzetközi kereskedelmi és gazdasági földrajzi kongresszusról, amelyen a tábornok a m. kir. közigazgatási minisztérium és a Magyar Földrajzi Társaság képviselőtében volt jelen.

EGYESÜLETEK.

(A Fővárosi Szegény Gyermek-kert-Egylet) ma délután 4 órakor tartotta közgyűlést. E gyűlést, mint tudjuk, két éves szünet előzte meg az egyesület munkásságában és ez idő alatt véget ért a vezetősége ellen indított vizsgálat, amely elégtelét szolgáltatott a meghurcolt elnököknek. A közgyűlés ma *dr. Gröz* Sándort újra megválasztotta az egyesület elnökévé és az elnököt tisztségre *Bekics Gusztávnét* tisztelettel meg Erdemes feleltemitlen az elnök beszédéből, hogy a kétéves válság idején az előbb megtakarított 40.000 korona vagyonból és házbérékből tudták csak az egyesület kiadásait fedezni, s hogy míg a régi vezetőség mellett évenként 10—12.000 korona tiszta jóvedelem volt, addig az utóbbi két év veszteséggel záródott.

SPORT.

* **A bécsi lövőversenyek** mai napja ismét szünetelt az idő, a talaj állapota és a közönség érdeklőtlensége miatt. A versenyek lejátszásáról tudósítónk táviratilag a következőket jelenti:

Elődök gátversenye. Handicap, Díj 1800 korona, távolság 2400 méter. *Mautner V. Shermanja* (Wheeler) első, *Rohoney G. Bosszuja* (Kovács) második, *Zaugen J. Balek* (Rosack) harmadik, *Haas G.* hadnagy *Rheingold* (Park) negyedik. Futott még: *Mahoipn*, *Driver*, *Tippu* (Park). Jélet: Könnyen három hosszal első, négy hosszal harmadik. Totalizátor: 10:30. Helyrefogdosok I. 50:67, II. 50:84, III. 50:74.

II. **Kétéves nyertelenek versenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Gr. Andrássy Dicsője* (Gilehrst) első, *gr. Trautmannsdorff Cartellje* (Barker) második, *Borváts Beziguje* (Wilton) harmadik.

Azután Geri, Gut genug, Lunatillo, Patron. Ítélet: Biztosan két hosszsall első, nyakhosszsall harmadik. Totalizátor: 10 : 40. Helyrefogadások: I. 50 : 76. II. 50 : 97. III. 50 : 82. A győztes 9100 koronáért megvásároltatt.

III. **Kétvések handikapja.** Díj 3000 korona. Távozás 1200 méter. Gróf Wimpffen S. Silver Box-ja (Adams) első, Féltoronyi ménes Bombardier-je (Barker) második, gróf Degenfeld J. Csillag-ja (Wilton) harmadik, azután Baedecker, Brom, Barbara, Biztos, Csálakó, Melitene, Maculani, Florence. Ítélet: Küzdelem után 1 hosszsall nyerve, 2 hosszsall harmadik. Totalizátor: 10 : 94. Helyrefogadások: I. 50 : 186. II. 50 : 231. III. 50 : 124.

IV. **Háromvések akadály-versenye.** Handicap. Díj 3000 korona. Távozás 3200 méter. Péczy A. Garola (Shejbal) első, Geist G. Redactor (Csompóra) második, Mauthner V. Kótyg (Wheeler) harmadik. Ítélet: Küzdelem után egy hosszsall nyerve, 3 hosszsall harmadik. Totalizátor: 10 : 25.

V. **Kétvések előadó handikapja.** Díj 2000 korona. Távozás 1000 méter. Gróf Trauttmansdorff Sandy (Barker) első, Sényi S. alezredes Strohofer (Poole) második, Egyedi A. Hasrman (Sandel) harmadik, azután Ananas, Mákvirág, Gracilis. Ítélet: Biztosan nyakhosszsall nyerve, nyakhosszsall harmadik. Totalizátor: 10 : 31. Helyrefogadások: I. 50 : 98. II. 50 : 83.

VI. **Előadóverseny.** Díj 2000 korona. Távozás 1100 méter. Br. Üchtritz Zs. Pithyája (Mándi) első, gróf Trauttmansdorff Tiamója (Hughes) második, Geist G. Antoniusa (Sergott) harmadik. Futottak még Algier, Wabernde Lohe, Malmaison, Tropomene. Ítélet: Könnyen egy és fél hosszsall nyerve, négy hosszsall harmadik. Totalizátor: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50 : 71. II. 50 : 233. III. 50 : 99. A győztest 3000 koronáért megvette Baltazzi A.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Uj táblai bíró.** A király Bary József nagyváradi itélőtáblai elnöki tükárt az ottani itélőtáblához bíróvá nevezte ki.

§§ **A pásztói bűntény a Kurján.** Cserebogar Jósának, az állati kegyetlenséggel meggyilkolt házalának gyilkosai elvették méltó büntetésüket. Az egri esküdtbírság, mely az ország érdeklődése közt tárgyalta a borzalmas esetet, bűnösnek mondta ki Kohlmann István pásztói kékiestőt, a szerencsétlen Cserebogar Jóska volt házigazdáját s kötélt általi halálra ítélte. Kohlmann feleségét, született Hanecker Francis-kát a gyilkosságban mint főbűntőt, a rablás büntetésében és a mérgezés vétségében találta bűnösnek s *életfogytig tartó fegyházra*, Gottlieb Lajost gyilkosság és rablásért *tízévi fegyházra* ítélte, Kohlmann Teréz bűnsegédkezésért *másfél év börtönt* kapott, míg a legkisebb leányt *fölmentették* a vád alól. A bejelentett semmisségi panaszokkal ma foglalkozott a Kuria, Czorda Bódog elnöklésével. A szenzációs ügyet Székács Ferenc bíró adta elő, szavazóbírák Hieronymi Béa, Mihó Miklós, dr. Podhorányi Gyula. Nedeczky Ödön és Szegeő Ignác voltak, a közvédat dr. Katona Béla koronaügyész-helyettes képviselte, míg a vádlottak védelmét dr. Admeto Géza (Kohlmann), dr. Lovrich István (Kohlmanné) és Stankovich Jenő (Gottlieb) végezték.

Az ülés megnyitása után az előadó ismertette a tényállást: Popes János, miután a fővárosban egy kis vagyon szerzett, Pásztóra költözött s ott házat vett. Kohlmann István meg akarta tőle venni a házat, adott is rá nagyobb részletet, a hátralevőt pedig telekkönyvileg a házra táblázta. Ekkor azután addig édesgette Popes-Cserebogar Jósát, míg az Kohlmann házába költözött s teljes ellátása fejében havonként tíz forintot fizetett. Popes rövid idő múlva a mérgezés tüneteivel küzdött megbetegedett. Amikor nagysókára fölépült, az asszony új gonoszágón forta a lejét, hogy a ház, Popes pénzével együtt, mielőbb az ő kezébe jussion. Így megbeszélte férjével, hogy elteszik láb alól jómódú lakójukat. A mult év szeptember tizenheteiken Kohlmann eltávozott feleségével a vásárra s az asszony határozott utasítást adott leányának és vőlegényének, Gottlieb Lajos péklegénynek, hogy mire hazajönnek, végezzenek a házalóval. A fiatalok meg is ígérték mindent. Délután egy és két óra tájban, mielőtt Gottlieb elbujt egy nagy hordó mögé, a tizenhárom éves Ilona lélekzakkadva jutott be az ügyben heverésző Popeshez:

— Jaj, Popes bácsi, jöjjön csak, belesett két kaosa a kékiestő-kádba, nem tudom kivenni!

— Megyek, gyerekem, — felelt az öreg szolgálatkészen és kifutott az udvarra. Gyorsan lehajolt a három méter mélységű, mézsázzal és rézgálicsal megtöltött kádhoz és egy kis kacsát szerezésben ki is halászott a festékes vizből, a másik pillanatban azonban előugrott Gottlieb s nagy erővel fejfel betaszította az öreget a kádba, majd pedig amikor fölbuokolt, egy vasboroncos rocskával föbe szujtotta és a csigán leeresztette a súlyos fűdelet. Este, amikor hazajöttek Kohlmannék, marólgában megízték a szegény Cserebogar Jósát, földi maradványait a patakba öntötték, pénzén és ékszeren pedig megosztózkodtak. A borzalmas bűntényre csak négy hónap múlva, ez év elején jöttek rá, amikor Kohlmann egy hamisított okirattal akarta a házra bekebelezett összegeket eltiteltetni.

Ezékért az embertelenségekért hozta az egri esküdtszék a fönnt ismertetett ítéleteket, melyek ellen a védők semmisségi panaszt jelentettek. A Kuria ma ezeket a panaszokat *visszautasította*. A halálra ítét

Kohlmann érdekében, akinek védelmét dr. Admeto Géza, ismert fővárosi ügyvéd nagy jogi apparátussal teljesítette, a tanács nyomban zárt tanácsos alakult, amelyen a koronaügyész-helyettes indítványa után a megkegyelmezés kérdésében határozott. Ez a határozat azonban a törvény értelmében titkos.

§§ **Timon Ákos sajtópöre.** Timon Ákos egyetemi tanár és neje sajtópört indítottak Ágai Adolf, a *Borsszem Jankó* szerkesztője ellen becsültsérséts vétsége miatt, mivel Ágai a *Borsszem Jankó* mult heti számában néhány egyetemi hallgatónak Timon Ákos ellen íntézet demonstrációjáról cikket közölt. A sajtópanaszt ma kapta kézhez dr. Kállay Miklós sajtóügyi vizsgálóbíró, aki már e napokban megkezdi ez ügyben a vizsgálatot.

§§ **A polnai bűntény.** A piséki törvényszék még mindig a tanuk kihallgatásával van elfoglalva. Ma *Reissmann* Károly polnai lakos kihallgatásával kezdték a tárgyalást. A tanu, akinek *Basch Herman* 1899. év végeig volt szolgálatban, becsültsérsérs embernek mondja *Basch*.

— Emlékezik a zhozi bucsura? kérdi az elnök a tanultól.

— Nem tudok fölvilágositást adni. Sem a bucsura, sem a március huszonkilencedikén történetekre nem emlékszem már.

Reissmann után *Basch* hallgatta ki a törvényszék *Basch* jelenleg *Aussigban* szolgál.

— Résztvét-e az 1899-iki munkás kirándulásban? kérdzi az elnök.

— Részt vettem s emlékszem, hogy az estét a korszámban töltöttem.

— Ön ott *Bretischel* vagy *Hilsnerrel* érintkezett? Nemde?

— Nem. Soha sem beszéltem velük.

— Látja, *Lang* tanu eskü alatt megvallotta, hogy önt együtt látták a vádlottal, tehát —

— Tagadom! Infámis hazugság az, amit *Lang* mond.

Ezért a kifejezésért az elnök rendutasította a tanut s szembesíti őt *Langgal*. Mind a kettő fönttartja állítását. *Langnak* arra az állítására, hogy 1897-ben beszélte vele, *Basch* egész határozottan kijelenti, hogy *Langot* nem is ismeri. Az elnök rendre inti a közönséget, mert különben kénytelen volna törvényes jogai-val élni.

A következő tanuk *Basch Ede* és *Aufrecht Gyula*. Mind a ketten megerősítik, hogy *Basch Herman* a kirándulás után a vendéglőben volt.

Azután *Steiner* kántort halgatják ki, aki mindennapos vendége volt *Basch Koppelman* vendéglő-jének. Megerősíti, hogy *Basch Herman* július 17-ikén este ott volt a vendéglőben. *Steiner* is részt vett a munkások kirándulásában.

Az elnök: Látta *Hilsner* is?

A tanu: Első kihallgatásomkor azt mondtam, hogy láttam, de azt hiszem, hogy a rajta levő ruha dolgában tévedtem.

Az elnök kérdésére azt mondja *Steiner*, hogy *Hilsner* gyakran járt a templomba. Azt hiszi, hogy 1899. március 20-án is ott volt, de nem tudja egész biztosan. Többször kérdésre kijelenti a tanu, hogy az az állítás, hogy a zsidók neki az elővizsgálat során tett vallomásaiért szemrehányást tettek, teljesen valótlan.

Azután heves szóváltást idézett elő *Aurendnieck* védőnek az az indítványa, hogy néhány tanut időzzenek meg *Lang* szavahihetőségének jellemzésére. A vita során azt mondja *Aurendnieck*, hogy ennek a tanunak a szavahihetőségével tisztába kell jönni, mert itt egy zsidónak a vallomása nem ér annyit, mint egy kereszténynek a vallomása. (Élénk mozgás a hallgatóság és az esküdtek között.)

Aurendnieck: Nem az esküdt urakat, hanem a nagy nyilvánosságot értemem. (Egy esküdt: Nem az dönt itt.)

TÁVIRATOK.

Waldeck-Rousseau győzelme.

Páris, november 8. A képviselőház ma folytatta a kormány általános politikájára vonatkozó interpellációk tárgyalását.

Thiéri kritikálja a kormánynak a marseille-i kikötő munkásainak sztrájkjával szemben követett magatartását és megrója *Morgari* képviselő közbenjárását. *Sembat* azt állítja, hogy *Sipido* kiszolgáltatása törvénytelen volt és követeli, hogy a kormány lépjen tárgyalásokba Belgiummal a végből, hogy a kiszolgáltatást érvénytelennek jelentse ki.

Monis igazságügyi miniszter azt válaszolja, hogy *Sipido*t a Belgiummal 1898-ban kötött egyezmény alapján szolgáltatják ki, mely egyebek közt azt foglalja magában, hogy a két ország kölcsönösen kiszolgáltatja egymásnak azokat a kiskorú egyéneket, akik beszámíthatatlan állapotban cselekedtek. (Tetszés.)

Waldeck-Rousseau miniszterelnök *Morgari* kiuta-

sításával foglalkozik és kijelenti, hogy nem tagadja meg egy idegontól azt a jogot, hogy a svejcban levő honfitársait támogassa. De nem volna okos dollog, ha egy idegennek, aki politikai mandátumot visel, megengednék a sztrájkba való beavatkozást, hogy ennek tetszése szerinti irányt adjon. *Morgari* megígérte, hogy minden beavatkozástól tartózkodik, de ennek ellenére közvetlenül hivatkozott a sztrájkra. Csak akkor utasították ki. (Tetszés.) A miniszterelnök azt hiszi, hogy legjobb megoldása a sztrájk-kérdésnek, hogy kötelezzék a munkaadókat és a munkásokat, hogy vessék alá magukat a választott bíróságoknak. (Tetszés a baloldalon.) A képviselőház nyilatkozzék, képesnek tartja-e a kormányt, hogy az ő támogatásával a javasolt reformokat a közjó érdekében keresztülvigye. Könnyű lemondani a hatalomról, ha valaki csakis a köztársaság javára használta fel azt. (Megújuló tetszés majdnem az egész házban.)

A vitát berekesztették.

Barrot napirendet indítványoz, mely helyesli a kormány nyilatkozatát.

Goujon a napirendhez hozzá kívánja fűzni e szavakat: ... és mely a tensi beszédben kifejezett kollektivista elméleteket elveti.

Barrot napirendjéért 330 szavazattal 238 szavazattal ellenében elfogadták.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt mondja, hogy *Goujon* módosítását nem fogadja el, mivel az csapda volna. (Tetszés.)

Goujon módosítását 254 szavazattal 214 szavazattal ellenében mégis elfogadták.

Sembat pótlást indítványoz, amely *Sipidonak* törvénytelen kiszolgáltatását sajnálja.

Az indítványt 306 szavazattal 196 ellenében elfogadták. (Mozgás.)

Zevas a vitának holnapra halasztását indítványozza. Az indítványt 298 szavazattal 60 ellenében elvetették. Ezután egy újabb indítványt nyújtottak be, hogy napolják el az ülést hétfőig.

De még mielőtt ez az indítvány szavazás alá kerül, *Augeroge* képviselő azt indítványozza, hogy a ház fejezze ki bizalmát a kormánnyal iránt.

Ezt az indítványt 326 szóval 237 ellenében elfogadták.

Zarandokok a pápánál.

Róma, november 8. A pápa ma fogadta a Szent Péter-templomban a Rómában időző zarandokokat, köztük sok magyar, számos bibornok és püspök jelenlétében. Ő szentséget, aki jó egészségre nézve, megjelenésekor élénk ovációkban részesítették.

A délafrikai háború.

Pretória, november 8. (Reuter.) Hire jár, hogy *Dewett* tábornok a *Rensbergdrift* melletti ütközetben a táborn megsebesült.

Nápoly vizsgálat alatt.

Róma, november 8. A Stefáni-ügynökség jelentése szerint a király ma reggel dekrétumot írt alá, amely a nápolyi községi tanácsot főslozlatja és *Guala* államtanácsost királyi biztossá nevezi ki. Egy másik dekrétum *Saredo* szenátor elnöklele alatt biztosságot nevez ki a nápolyi városi közigazgatás minden ágának megvizsgálására.

A karlisták.

Madríd, november 8. (Fabra.) Az egész félszigeten már nincs egy karlista banda sem. E bandák több tagját haditörvényszék elé állítják.

Közzgazdasági táviratok.

New York, november 8. (Terménynyósede.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9 1/16 (9 1/16). Dec-re 9,08 (8,88). Február 9,10 (8,80). New-Orleansban helyben 9 1/16. (9,—). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7,45 (7,45). Stand white Philadelphianban 7,40 (7,40). Refined in Cases 8,75 (8,75). Credit Balances at Oil City 1,10 (1,10). — *Zsir*: Western steam 7,40 (7,40). Rohe és Brothers 7,75 (7,80). — *Tengeri* irányzata tartott. November 8. — (—) — (—) — Decembe 42 1/4 (42 1/4). Májusra 42 1/4 (42 1/4). — *Buza* irányzata tartott. Piros ősi helyben 79,— (79 1/4). November 77 1/4 (77 1/4). Decembe 78 1/4 (78 1/4). Márc-ra 82,— (82 1/4). Májusra 81 1/4 (82,—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 1/4 (8 1/4). — *Kávé*: Iair Rio 7. sz. 8 1/2 (8 1/2). Nov-re 7,— (7,10). Január 7,10 (7,25). — *Liszt*: Spring Whea. clears 2,75 (2,75). — *Cukor*: 3 1/4 (3 1/4). — *Olaj*: 28,— (28,—). — *Réz*: 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 8. (Terménynyósede.) (Zárlat.) *Buza* irányzata tartott. November 72 1/4 (72 1/4). Decembe 73 1/4 (74 1/4). *Tengeri* irányzata tartott. Nov-re 37 1/4 (38 1/4). — *Zsir*: Nov-re 6,95 (6,97). Decembe 6,77 (—,—). — *Szalonna* short clear 6,67 (6,70). — *Sertészsuk*: November 10,40 (10,77). Decembe 10,— (—,—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Eljegyzésen.

A rendes, szürke társaság volt.
Egy ifjú ember zongorált,
Az öreg urak időgáltak
És éitették a mátkapárt.

A mátkapár csak csókolózott
És adta a szerelmeset,
Te — csókjaikra epirultál
S réám vetted a szemed.

S itt, hol hívságos áltatással
Az érdek szötte szálait,
A te szemében megáláltam
A lelkeim elünt álmaikat.

Ó van, van titkos együttérzés,
Van közös-édes sejtelen;
Porrasz údvnek, kárhözmatnak,
Melynek varázsa végtelen.

S az álmok, vágyak el nem múlnak,
Csak szunnyadoznak néhanap,
Egy szemsugárján villanása
S szívedben új élet fakad.

Hiába mondottál le róla,
Nem nómul el a rim, a dal,
Nincs elmulás és nincs lemondás: —
Az ember mindig fiatal.

Cseregi Hugó.

† **Castellane grófnő adósságai.** A durgazdag Gould-leánynak, gróf Castellane feleségének lehetetlen-nél-lehetetlenebb pazarlások okozta adósságait tárgyalja most a newyorki és párisi előkelő világ. Ugy hírlíki, hogy az adósságokat teljesen rendezi most a grófné családja: Gould György, Helén, Edwin, Howard és Frank fizetik ki a tizenkilenc millió koronányi tartozásokat, hogy elejét vegyék, a bojárnyoknak; azt mondják elég volt már belőlük: a gróf ur régi címerének megmaranyozása szép pénzébe került már a Gould-családnak. A kifizetett milliókat részletenkint vonják majd le Castellane grófné jövedelméből. A törzsvagyon megalapítójának, Jay Gouldnak halála óta a Gould-család vagyona megkétszereződött, és most mintegy százhuszöt millió dollárra becsülik. A Gouldok kijelentették, hogy most már éppenséggel nem hajlandók gróf Boni de Castellanenak eszeveszett költelezését lehuny szemmel tűrni. Biztosítanak a grófnak ezentútra is hercegi jövedelmet, de régi gazdálkodásának véget kell, hogy vessen. Valami nehéz sora ezután sem lesz az életben, mert a feleségének kerek egy millió dollár évi jövedelme van. Azt a hirt, mintha Castellane grófné válni akarna a férjétől, a Gould-család cáfolja meg leghevesebben.

REGÉNY.

QUO VADIS?

(62) — REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

— Isteni imperator — felelé — miért nyugtattad félém ez édes ítal, melyet nem szabad ajkaimmal illetnem?! — Most csak a nép lázong, azt akarod, hogy a praetoriánusok is nyílt lázadásban törjenek ki?

A jelenlévők lélegzetüket visszatartva, ijedten hallgattak. Tigellinus a praetoria prefektusa volt, az ő szájából e szavak, mint fenyegetés hangzottak. Nero rőtön megértette és arca őnszínűre vált.

E pillanatban a császár egyik szabadosa lépett az atriumba azzal az üzenettel, hogy az isteni Augustza akar a prefektussal beszélni. Tigellinus meghajította magát és megvető tekintettel mérve végig az egybegyűlteket, elhagyta az atriumot.

Nero egy ideig mély hallgatásba merült. Majd így szólt:

— Kigyót melengtettem koblemen!

Petronius vállat vonogatta, mintha azt akarta volna mondani, hogy mi sem könnyebb, mint e kigyó fejét eltaposni.

— Mi az, mit gondolsz? — kérde Nero tőle. Adj te tanácsot! Benned bízom, mert te okosabb vagy, mint ezek valamennyien és tudom, hogy te szeretsz engem.

— Az én tanácsom az: utazz el Achajába!

— Ah! — kiáltott Nero — jobb tanácsot vártam volna tőled, Hadesre mondom, ha a szenátusnak és a népnek csak egy feje volna, akkor —

† **Szép asszony, mint kísértet.** Az angol lapok kedves anekdotát elevenítenek fel az angol királynőnek Dél-Afrikában elesett unokájának, *Krisztian Viktor* hercegnek életéről.

A herceget mintegy öt esztendővel ezelőtt, mikor expedíciót vezetett az asantik ellen, Fokvárosban a *Cap Coast* kastélyban szállásolták el. Környezetében figyelmeztették, hogy a kastélyban nem jó lakni, mert ott szellemek járnak éjjelente, különösen pedig az elhunyt, életében világszép Laudon Erzsébet szelleme szokott kísérteni. A herceg babonás komornyikja minden ékezzólasát elővette, lebeszélni akarta fenséges urát arról, hogy a hirberd kastélyba menjen lakni, mert el lehet készülvő a szép Erzsébet látogatására. A herceg mosolyogva nyugtatta meg az aggódó komornyikot:

— Csak ez a baj?! Csak jöjjön ő nagysága. Szép asszony még kísértet alakjában is nagyon kellemes látogató.

† **Rablóromantika Olaszországban.** Nyolcszáz karabinierit mozgósítottak nemrégiben, hogy Itália leghírhedtebb banditáját, *Musolinót* és annak rablóbandáját elfogják. Csak hogy nem azért betyár a betyár, hogy tud ne járjon az őt üldöző hatalom eszén. Alig mult el nap, hogy *Musolino* meg ne bosszantotta volna valamivel a karabinieriket és mikor ezek szentül meg voltak már győződve, hogy kezükben van élve, vagy halva a betyár, akkor eszuszt ki legmerészebben. Kirendelték tehát még valamit ötszáz embert a hajszára *Reggio Calabria*-ba, mert megtudták, hogy őt tanyázik a kétezer méter magas *Aspromonte* hegyen a rablóbanda. A hegy lábán köröskörül elzárták minden felvezető utat, egy lélek sem mehet az *Aspromonte*-ra: ki akarják éheztetni *Musolinót* és társaságát és most már ismét szentül hiszik a karabinierik, hogy nem menekül a csapdából a betyár. Arra persze nem gondolnak, hogy a bandita többek közt leleményes, ravasz is tud lenni, különösen, ha — kényyszerítik rá.

† **Párisban sétálgató tigris.** Kelletlenül végződhet kalandja volt tegnap egy fiatal párisi ügyvédnek. Ejjél után egy óraker hazafelé igyekezett valamelyik montmartei mulatóhelyről s amint menet a *Boehard* de *Saron*-utcaba ért, felkeltette a figyelmét egy gazdátlanul sétálgató remek vadászskutyája. Odamegy az ehhez, megismogatja s ebben a pillanatban megáll a rémülettől a szívevérső: a sétálgató állat tigris volt. Volt amnyi lélekjelenléte, hogy remegő léptekkel bár, nyugodtan visszahuzódott s így nem bántotta a fenevad. Ebben a pillanatban vashálóba kerítette a vadállatot négy, öles termetű ember, aiktől a szerencsésen megmenekült ügyvéd megtudta, hogy a tigris a *Rochechouart*-boulevardi állatkertből szabadult ki néhány órával ezelőtt. Az állatkert igazgató-

— Boecáss meg, isteni imperator, de ha Rómát meg akarod tartani, legalább néhány római életben kell hagynod — "vágott közbe *Petronius* nevetve.

E pillanatban *Poppaea* lépett be, követve *Tigellinust*. *Tigellinus* büszkén és magasan hordta a fejét, mint egy imperator.

Meghajította magát a császár előtt és komoly hangsúlylyal így szólott:

— Hallgass meg, isteni imperator, mert megtaláltam azt, amit keressz. A nép bosszuért kiált és áldozatot kíván, de nem csak egyet, hanem százat, ezret. Nos tehát, hallottál-e valaha *Krisztusról*, akit *Pontius Pilátus* keresztre feszítettet. És tudod-e, kik a keresztények? A nép gyűlöli őket és joggal. Még senki sem látta őket templomainkban, mert ők a mi isteneinket gonosz szellemeknek csufolják; sohasem látni őket a stadionban, mert ők a versenyekről hallani sem akarnak. Soha egyetlen keresztény sem hódolt nekéd, soha egyik sem ismerte el a te isteni voltodat. Egyszóval, ők az emberiség ellenségei, ellenségei a városnak, ellenségeid nekéd! A nép bosszut akar állani — adassék meg neki a gyönyör! Mindeddig téged gyanúsítottak — máiól kezdve bosszuzomja másféleképpen keresen kielégítést!

Nero eleinte esodálkozva haligatta. De minél tovább beszélt *Tigellinus*, annál figyelmesebben hallgatta a császár. Színészarán a harag, fájdalom, részvét és borzadály érzelmének kifejezései vonultak végig. Hirtelen felemelkedett, ledobta magáról tőgáját és tragikus hangon felkiáltott:

— *Zeus*, *Apollo*, *Here*, *Persephone* és ti hatalmasatok mindnyájan, miért nem jöttetek segítségünkre? Mit vétett e szerencsétlen város a gazoknak, hogy ily borzasztó módon szétülték?

— Ok az emberiség ellenségei és a te ellenségeid, — mondá *Poppaea*.

— Légy igazságos! Büntesd meg a gyújtogatókat! Az istenek is bosszút kívánnak! — hangzott mindenfelől.

Petronius összeráncolta homlokát. A veszőlyre

sága nem mert jelentést tenni a fenevad szükségéről, kiküldte négy emberét az elfogatására; sajtóságos, hogy senkinek sem tűnt szemébe az utcákon kényelmesen sétálgató tigris és szerencsés véletlen, hogy senkit sem marcangolt szét.

† **Énekesnő, akinek nagy a testalya.** Egy *New Yorkban* működő angol operatársulat igazgatója egyik nagyon széphangu primadonnájának, *miss Minnie Tracy*-nak a napokban a következő levelet írta:

Tisztelt Művészom, —

— ha valaki, úgy én valóban méltányolni tudom az ön csengő szakkatit. Azt hittem, a publikum is szívesen hallgatja és látja önt a színpadon. Ugy látom, örömeim hallgatja, de nem szívesen: látja. Kérem, egymásután kapom a színbárlatogatók köréből a gunyos hangu leveleket, amelyekben arra figyelmeztetnek, hogy csak akkor léptessem fel önt, ha már legalább is — hetven kilót vesztett a testsúlyából. Ugy látszik, az itteni színbárlaró közönség nem szereti a százharminc kilós és azon felüli énekesnőket. Az én jóindulatom tehát mit sem használ. Számolnom kell az itteni izléssel. Kérem, szíveskedjék tudomásul venni felmondásomat. Kiváló tisztelettel: *Leather*, igazgató.

Miss Minnie Tracy a helyett, hogy scénát csinált volna, szép gömbölyded betűkkel írta meg a válaszat:

Kedves volt direktorom!

Ön, úgy látszik, még sem tud jól számolni: én csak százhuszöthárom kilót nyomok a mérlegem, de az ön színházi jövedelmeim mérlegében, azt hiszem, sokkalta többet jelentettem eddig. Ha kétszer annyi is a súlyom, mint a többi énekesnő, de legalább kétszer annyi és négyyszer nagyobb hatással énekeltem eddig mindenütt. Számítása még más okból is helytelen. Ön egyszerűen felmond. Nos, ez nem oly egyszerű. Már megbíztam ügyvédemet, hogy pörölje önt beüezzer dollár kártérítés erejéig. Ez a pénz csak súlyosabb, mint százhuszöthárom kiló. Egyébként üdvözölöm önt. *Minnie Tracy*.

† **A rádzsa esküvője.** *Hinduek rádzsája*, *Pandsab* egyik legnagyobb államának uralkodója európai származású nőt vett feleségül. A boldog fiatal asszonynak *Olive Monalesen* a neve és *Bombayban* lakott eddig. Az új férj már harmadszor éli át a mézes-hetek örömeit, mert már van neki két hazájabeli felesége. Legújabb hitvese bár európai, az eljegyzés *ihindi* népszokások szerint folyt le, az esküvő is ottani szokások módjára tartották meg. Az *ihindi* törvények civilistát állapítanak meg a fejedelem valamennyi nejeinek és hivatalos címmel is ellátták most az újdonsült asszonyt; *Jusvant Kvar* ő fensége lesz a neve. Az alattvalók lelkes bámulattal csüggnék új fejedelemasszonyuk személyén és alig mulik el nap, hogy értékesnél-értékesebb ajándékokkal ne kedveskedjenek neki.

gondolt, mely *Lygiát*, *Vineiciust* és a többi ártatlan embert fenyegeti és rövid gondolkodás után elhatározta, hogy megkísérli azok megmentését. Jól tudta, hogy veszélyes játékba fog, de mindenesetre szerencsésen megtalálta ahhoz a helyes hangot.

— Tehát megtaláltátok az áldozatot! — kiáltott fel. — Ez valóban nagyon szép. Elküldhetitek ezeket az embereket az arénába, vagy akár a „fájdalomtunica”-ba bújathatjátok őket. Senki sem fog benneteket megakadályozni. De előbb hallgassátok meg az én véleményemet! Ha a hatalom a mi kezünkben van és a praetorianusok felett is rendelkezünk, akkor legyünk legalább akkor ösztintek, mikor azt senki sem hallja. Ha ti a keresztényeket ki akarjátok szolgáltatni a népnek, hogy az azok kínjaiban gyönyörködjék, ám jó, tegyétek meg, — de legyen meg a bátorságotok és valljátok be, hogy nem ők voltak azok, akik Rómát felperesztek, elhamvasztották. Ti engem az arbiter elegantiarum jelzővel ruháztatok fel: mint ilyen, nyíltan kijelentem nektek, hogy az ilyen komédiák utálatot gerjesztenek bennem. *Phy!* Oh, mennyire emlékeztem e dolog engem a porta asinaria melletti komisz esepurágókra, akik isteneket és királyokat játszanak és mikor vége a komédiának, hagyaték másznak és savanyu lórét isznak! Pedig ti valóban játszhatnátok isteneket és királyokat, mert ti ezt megengedhetnétek magatoknak? *Klióra!* Nem azt mondanék: *Nero*, a világ ura, *Nero*, az isten felpereszte Rómát, mert ő a földön oly hatalmas volt, mint *Zeus* az *Olympuson!* *Nero*, a művész, anynyira mindenek fölött szerette a költészetet, hogy még hazáját, hajlékát is ennek áldozta fel! *Mióta* a világ világ, soha ilyen nem történt! Oh, *Nero!* *Mi* volna hozzád képest *Priamus?* *Mi Achilles?* *Mi Agamemnon?* *Sétet*, mik volnának hozzád képest az istenek? Vajjon nemes tett volt-e Rómát felgyújtani, az egészen mellékes — elég az hozzá, hogy hatalmas és rendkívüli dolog volt!

(Folytatása következik.)

+ Az osztrák-magyar monarchia új beosztása.

A társaságban a most nagyon aktualis bosnyák vasutakról folyik a szó. Természetesen gyakran emlegetik Kállay Béni nevét is. Zsilip ur egyszerűen bihetetlenül komoly arccal közbevet:

- Tudják-e, kérem, tulajdonképpen, hány állama van monarchiánknak?
- ? ?
- Három: Ciszlajtánia, Transzlajtánia és — Kállajtánia.

Az expresszvonat sebességével repült.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Petrarca. Budapest. I. Semmi harag. Nagyon örvendünk. De legyen zenész és ne küldjön minden nap verset. Mai küldeménye így hangzik:

Zok-sírám.

— Szonett. —

Szűd bűtlen kénye ismét másra fordul,

Tehát bús dalra készit ez állapot!

Hiába fordíték reá lapot,

Az ő-történet új és rám nyomor dül.

Való, de bús baj rám teríti zordul

A szemfedőt, mely fáza megcsapott,

De mint csafában halvány lögyapot,

Igy küzdelemben szűm is lángra csordul.

És vissz-émlelve rád, oh esel-szírénem,

Halmvva lohad le bennem régi szénem.

Mely vig erővel lángolt s most komor!

Midőn még űvi karral átöltölt,

Jég-holtta nem fagyasztott a kebel-tél,

A mely tulajdonképp a mély szomor!!!

II. Cégekkel elvből nem ajánlunk.

B. D. Szépen van megírva s hogy ki nem adjuk, annak az az oka, hogy a tárgy mindenféle formában annyiszor meg van írva, hogy csak nagy stílus művészet tenné indokoltá azt, hogy még egyszer önnel is elmondassuk. Próbáljon valami egyebet küldeni, valami olyast, ami egészen új. Kéziratát megőrzük s szívesen visszaadjuk.

Eva leánya. Budapest. Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár, Latzkó Andor, Freund Dezső, dr. Herzl Tivadar, Fényes Miklós, A másik ur szomszédai is ugyanezek voltak.

Kiváncsi előfizető. Budapest. A kértelt arc-képet Uher fotográfusnál megkaphatja. Különbö meg is tekinthető a szerkesztőségben est 6 és 7 óra közt. A külső alakját valakinek bajos lenni.

L. S. Nagy-Károly. Méltóztassák még egyszer megírni a sorsjegyek számainat, akkor utána nézzünk. Levelét azonban ne a kiadóhivatalhoz, hanem a szerkesztőséghez intézze.

N. J. Kacskenét. 1. Nem tartozik fizetni. 2. Ha ők állítják, hogy a látogatást megtették, 8 napon belül vissza kell adni. 3. Nem köteles jelen lenni s azzal, hogy nincs jelen, nem is érezheti magát sértve senki. 4. A második látogatás visszajutása kétségtelen jele ennek a hajlandóságnak.

Ignoranza. Egyiket sem, hanem vagy Ribáry-Molnár-Marczali világtörténetét (8 kötet, ára 80 korona), vagy Vaszary Kolos világtörténelmét (3 kötet, ára 8 korona 80 fillér). Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalánál is.

Diák. A vitában az nyert, aki azt állította, hogy Ábrányi Emil kritikájában a bizonyos szó sajtóhibában leledzik, „Gyenes biztosabban, szívesebben (több színnel) játszza most Richárd szerepét.“ Ezt írta Ábrányi Emil. Tehát: szívesebben és nem szívesebben. A betűcsere — n helyett v — sajtóhiba volt.

Pontos előfizető. Erkölesei bizonyítvány az illetékes kerületi előjáróságától és a gazda bizonyítvány a szolgálat tartamáról.

Tanító. C. J. országgyűlési képviselő ez idő szerint Nyitraán tartózkodik. Már huzamosabb ideje beteg.

B. H. A városi előjáróságnál, mint iparhatóságnál jelentse föl. Ha vádját be tudja bizonyítani, érzékenyen megbüntetik az illetőt.

Aliquis. Azt csak a Magyar Államvasutak igazgatóságánál lehet megtudni. Méltóztassék egyenesen odafordulni.

Oththon. Dr. Kétyl Károly egyetemi tanár, VIII. Szentkirályi-utca 13. sz., Dr. Terray Pál, VIII., Sándor-utca 7.

S. B. Eberdorf. Méltóztassék a kérdés bankháztól egy levelezőlapon prospektust kérni az osztály-sorsjegyekről, forduló postával megkapja. Cím: ... bankház, Budapest, Közlekedési címzés nem szükséges, mert külön fiókja van a főpostán, ahonnan a leveleit naponként többször elviteli.

Sz. M. Pozsony. Már az első alkalommal részletesen válaszoltunk a kérdésére. Ha figyelmesen utána néz az azóta megjelent lapokban, bizonyosan megtalálja. Különböben ismételtük, hogy ha az illetékes köz-igazgatási hatóságnál (polgármesternél) okmányokkal és tanakkal beigazolja, hogy gyermekkorra őta a Mihály nevet használja, esetleg előrendelék az anyakönyv kiigazítását, Magyarorszáton azonban a keresztnevet nem lehet.

Diák. Levelét átadtuk Ábrányi Emilnek, az majd eldönti a vitát. Mert azt a kritikát ő írta.

P. F. Hídalmas. 1. Nem, 6 korona a díja. 2. Orvosolt tessék megkérdezni, aki közvetlen vizsgálat alapján állapíthatja meg, hogy mi az oka a vörösségnek. 3. Igen, ártalmas az arcbró. A finom rizspor jobb. 4. Káros, mert a citromsav erősen maró hatású.

Előfizető fia. Ezt a kívánságát a világ semmiféle postája sem teljesítheti.

Szövegés. 1. Igen, lehetséges. 2. Az eljárás ugyanaz, mint a mikor első ízben vallást változtatott Olvasókör. Glück-Somogyi: Német nyelvtan. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál is.

Hü olvasó. Rendkívül hallgatónak beíratkozhatik mindenki. Leeképenz félvekinél 60 korona.

21.247. sz. előfizető. Hall mérhet, ha engedélye van rá, de sem füstölt húst, sem egyéb csemegét nem árthatat.

K. A. Székesfehérvár. Nem leplezték le akkor semmiféle szobrot, sem emléket, hanem Pelsőfi alestőnek félszázados fordulója alkalmából a nemzet megkoszorúta a költő segevárú szobrárt.

F. J. Mohács. Ha van mit írunk róla, mindig megírjuk. Méltóztassék csak megfigyelni a lapot.

Körömendí. Nem ismerjük az az intézetet, éppen azért óvatosságot ajánlunk vele szemben.

M. O. 1. Igen, életpécs. 2. Méltóztassék figyelmesen átolvasni az egyesület alapszabályait, abban megtalálja. 3. Számolca a földi eper, eper vagy szeder pedig, amelyek főn és cserjén terem.

Szegedi előfizető. Mind a három kérdésére válaszunk: a véglegény.

D. L. Sárosp. Kérését — öszinte sajnálatunkra — nem teljesíthetjük, mert a fordításokat a szerkesztőség belsei tagjai végzik.

P. J. Újszász. Iskolai végzettsége elegendő, hogy az állásért folyamodjék. Minél több nyelvet beszél, annál nagyobb az előnye. Kezdbőfizetés 1200 korona és megfelelő lakópénz.

E. M. Budapest. A Repülj fecském-nek zenéjét Reményi Ede hegedűművész írta. Két évvel ezelőtt halt meg.

F. E. Veleményünket már két héttel ezelőtt megírtuk, tessék utánanézni.

Sz. B. Huszt. Olyan javaslatról nem tudunk.

Sorsjegyek.

F. J. Budapest. Jószív sorsjegyei közül csak az 1280—46. számú huzták ki, négy korona nyere-ményenyl.

Sch. D. Miskolc. Magyar vörös-kereszt sorsjegyet (5503—74) 13 korona nyere-ményenyl huzták ki, a többi nem nyert.

P. I. Heves-Csány. 1. Osztály-sorsjegy (96.061. sz.) a hatodik huzáson 200 koronát nyert. 2. Arról a sorsjátékról még nem jelent meg a huzási lajstrom.

F. A. Zsibó. A társulathoz méltóztassék fordulni, mert még nem adta ki a sorsolási lajstromot.

L. S. Nagy-Károly. — **F. Tisza-Ujlak.** — 138.029. sz. előfizető. — 141.502. sz. előfizető. — 147.096. sz. előfizető. — 143.010. sz. előfizető. — **N. G. Pannonthalma.** — Régi előfizető. — **Özv. D. K. Budapest.** — **Sch. S. Egyház-Marót.** — **K. S. Báküda.** — **A. Gy. Zala-Egerszeg.** — **P. K. Vadas.** — **L. M. Budapest.** — **Sz. A. Mező-Kövesd.** — **B. M. Romló.** — Sorsjegyeik nem nyertek.

Napirend.

Napló: Péntek, november 9. — Római katolikus: Tivadar. — Protestáns: Tivadar. — Görög-orosz: (október 27.) Nesztor. — Zsidó: Marchevan 17. — Nap két: 6 óra 41 percek. — Nyugszik: 4 óra 14 percek. — Hold két: délután 6 óra 31 percek. — Nyugszik: 9 óra 19 percek délelőtt.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. A főpostás pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.

Nevessé Múzeum. Régisógár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos Képlár és Díver kiállítás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1 óráig.

Walter Oran kiállítás az Iparművészeti múzeumban délelőtt 9 órától 1-ig és délután 4 óráig 8-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum és házioros kiállítás a városligeti iparcsarnokban délelőtt 9 órától 2 óráig.

Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3—5-ig.

Közlekedési múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

— Hogy olyan sokat jövedelmez? Nos hát, ez mégis ugy van. Akarod a fémppróbát látni?

— Nem, nem ... de hát akkor ... Nick ... akkor te ...

— Hogy én akkor gazdag ember vagyok? Hát amíg az ólom tart, mindenesetre, ha szerény mértékben is. Mindenesetre elég gazdag apró zsviányások elkövetésére.

Csuflódotó önmagán. Jövedvények zsvizsgálató komolyságában alaposan fájt az agya, lelkének feszültsége túlságosan nagy volt. Ezeknek a pillanatoknak örült aggodalmaiban kétszeresen tisztán és erősen látott és érzett. Amikor ezt a szót: „zsviányások“ úgy oda vetette, a zsvive heveset dobant, aztán mintha csak előlött volna a verése. Félelmetes, megdönthetetlen, lángolóan tisztá bizonyosságg támadt benne; tudta, hogy elveszett.

Ha Ketty amazt gyűlölte, mit szól majd ehhez? Az ő számára eredmény, győzelem, diadal volt ez, de hát neki? Elsőötölt vele a világ.

Ketty, vagy a Naulakha. Ez elé a választat elé jutott. A nyaklánc, vagy Ketty.

— Ne csak a pénzbenben bizakodjál, Nick — felelte Ketty — Epp olyan becsületesen és komolyan élnél te, ha semmid sem volna.

Kételkedéséért való néma engesztelődésében kezét Tarvin karjára tette.

— Hiszen ismerlek, Nick! Szereted a rosszabb okot emlegetni a jobb helyett, hogy magadat befeleltesd. Ugyan ki volna becsületesebb náladnál? O Nick! Jól tudtam én azt! ... Hiszen ha te benned nem lehetnék, akkor az egész világban kellene kételkednem!

Tarvin a karjába zárta.

— Gondolod, kis lányom? — kérdezte letektintve rá. — Akkor gondoskodunk kell arról, hogy a hited megmaradjon, akármibe kerül is. Mély sóhajással lehajította a fejét és megsokolta Kettyt az ajkán.

— Van valami kis ládád? — kérdezte kis idő mulva.

(Folytatása következik.)

A rádzsza nyaklánc

— RECÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(92)

— A humor iránt nem igen volt érzékéd soha, ezt jól tudjuk, Ketty, — jegyezte meg Tarvin a leány mellé ülve, megfogta a kezét. — De ezáltal azt hiszem, mégis felolvadhatnál egy kiséll! Hát nincs-e abban valami isteni, hogy egy férfi fél birodalmat feltur csak azért, hogy egy kis lány közelében lehessen, egy egészen különö, kedves lány közelében természetesen, aki azonban az Amet völgyéhez mérten mégis nagyon piciny ... nem mulattat ez téged egy kiséll?

— Ez minden, amit a védelmedre felhozhatok? — kérdezte Ketty.

Tarvin elhalványult. Ismerte azt az elutasító, végérvényes hangot, gyakran hallotta már, ha valami alacsony dolgról volt szó és ismerte ezt a megvetéssel teli pillantást, amelylyel az erkölcsi elvetemültséget szokta magától elhárítani. Kiolvasta belőle a hűletét a származására és borzongott. Ebben a pillanatban, amelyet némán hagyott elmulni, észrevette, hogy itt komolyabb veszedelemba jutott, mint amilyen Sitabhai részéről fele nyeglette. Azért alaposan összeszedte magát és nyugodtan, minden elfogódottság nélkül így szólt.

— Csak fölteszed rólam, hogy a maharádzsának az utolsó fillérig megértetem a kiadásait?

Erre most meg már elképedt Ketty. Akármennyire ismerte is Tarwin, az ilyen szédítő fordulatokról még sem volt hozzászokva. Tarvin madárközérű ügyessége, amelylyel látszólag nyil-irányban tört előre, hirtelen pedig kört írt le, hogy újra kiinduló pontján teremjen, amellet mind-azt „tervszerűnek“ is akaráván feltűntetni, mindez még sokszor hozhatta zavarba. De hát törhetetlenül bizott abban, hogy a jóra törekszik, mihelyt

látja a jót és hite az ő erejében és megfontoltságában megakadályozta Kettyt annak a beismerésében, hogy ő volt az, aki ebben az esetben az utat neki megmutatta. Nem tudta és nyilván nem is képzelte volna, mennyire nem volt semmi köze Tarvin magabátérésének valami erkölcsi rendszerhez és mennyire kizárólag az ő jogérzetére volt utalva a Tarviné. Más nő a piperét és az ékszeri szerete, Ketty az erkölcsösöget, és mert az izlése már egyszer ilyen volt, elő akarta ezt neki teremteni, még ha lopnia is kellett volna!

— Csak nem tette fel komolyan, hogy a kincset nem a magam zsebéből fogom megfizetni? — folytatta Tarvin hősies nekibuzdulással, lelke legmélyén azonban egy hang így szólalt meg: „Gyűlöli ezt! Atkozza! Miért nem gondoltam meg ezt? Aztán hangosan így folytatta: — Elkövettem a magam esnyét, de végre meg vagy nekem! Megéri ez az árt, amibe került és azért zugolódás nélkül fizetem meg. Ezt tudhatnád, Ketty.

De mosolygására nem jelentkezett az örm sugára Ketty szemében. Tarvin letörölte homlokáról a verejtéket és titkolt aggodalommal vizsgáta a bajt egy oldalvást. A világ minden humora nem nyugtatta volna meg affelől, mit szól majd most Ketty, de Ketty hallgatott és azért tovább kellett neki beszélnie, amár az aggodalom csak-nem megfojtotta.

— Csak nem úgy nézek ki, mint aki az öreg rádzsát meg akarná eszalni? Akinek egyetlen bányája kétezár dollárt jövedelmez hónaponként, annak csak nem kell a svagtába menni, hogy egy gyantatlan indiai fejedelmet néhány ezer rupia erejéig rászédjen.

Eljárásának a pillanat hatása alatt kieszelt felfogását olyan meggyőződéssel adta elő, mintha már beláthatatlan idők óta vélekedett volna ugy. Élénk kétségbeesése erőt adott neki.

— Miféle bánya? — kérdezte Ketty szárazon.

— Hát a „Hábozó ér“ természetesen! Csak hallottál felőle?

— Igen, csakhogy nem tudtam ...

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképpajtásménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7 óráig.

Museumi könyvtár nyitva d. e. 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-út 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kélti mintatár és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi igazgatóságban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Szórázó helyek.

New York-kávészámban minden este nagy katonazené.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Union-szálloda, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpár-terem.

Putzer György éttermében Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Ferenzi kávéház. Csóka nemzeti zenekarnak hangversenye.

Tatra kávéház Király-utca Tordajo női zenekarnak hangversenye.

Házam kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarnak hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopól kávéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarnak hangversenye.

Folies Caprice kiváló új műsor.

KÖZGAZDASÁG.

A biztosítási törvényjavaslat.

Budapest, november 8.

A legutóbbi esztendő gazdasági kérdései között több ízben került szónyegre a biztosítási reformok kérdése. Nálunk 1893-ban terveztek egy olyan törvényjavaslat előkészítését, amely a mozgó ügynököket negrandszabályozza, hogy a tűz- és jégbiztosításoknál nagy mértékben történő visszaéléseknek, valamint az ebből fakadó tisztességtelen versenyesnek elejét vessék. Azóta Svájc, Franciaország, Ausztria, legutóbb pedig Poroszország állították fel állami ellenőrző hivatalokat, amelyek a magánbiztosítási vállalatok működését kísérik figyelemmel. A legjobban a svájci rendszer vált be, amely jóakaró, részrehajlatlan és szigorú. Rövid idő alatt a svájci belöldi társaságok a szövetségtanárs intézkedéseinek megfelelően renebohták ügyeiket a Svájcban letelepedett társaságok pedig jórészt ott hagyták második hazájukat, tárcájukat előbb átadván svájci társaságoknak. Ugyanilyen sikere volt a porosz intézkedéseknek is. Poroszországban főképp azok a társulatok érezték meg az ellenőrző hivatal szigorát, amelyek kétes ügymenyreszedéssel (u. n. toninálakkal) üztek tisztességtelen versenyen. Az Egyesült-Államok és Poroszország külügyi hivatala közöt sok ideig folyt a jegyzékváltás, amelynek folyamán a nemzetközi megtorlás jelszava több ízben röpködött ide-oda. De minden kár nélkül. Végül is ragaszkodott Poroszország ahhoz, hogy szigorú vizsgálattal győződhessen meg a szóban tárgy vállalatok üzleti menetéről. Ez es a vizsgálat a társaságoknak nemcsak Németországban történő működésére vonatkozott, hanem kiterjedhet a társaság központjára, sőt az ott világrész bármely helyén levő fióktelepére is és a vizsgálat mindig az illető társaság költségén történik. Ezeknek a szigorú intézkedéseknek az amerikai társulatok közül csak a *New York* vetette magát alá. A többi bucsut vett rövidesen Poroszországról. Ami nemcsak jellemző, de a társaságok szolidaritásának hiányára élelnek világot vet.

Nagy előnyük is volt ezeknek az országoknak. Mert Svájcban, Franciaországban, Poroszországban a napi sajtó, a szaklapok, szaklapok, sőt maguk a társulatok is önként siettek megkönymiteni az illető hatóságok működését. Nálunk erről szó sem lehet.

Most, hogy a kormány a tisztességtelen versenyről egy, az összes üzleti ágakra és viszonyokra kiterjedő törvényjavaslatot készítelt, célszerű volt az összes biztosítási ágazatokra vonatkozó külön törvényjavaslatot alkotni, amely szintén állami ellenőrző hivatali kontemplá. A kormány a törvényjavaslat készítéséhez a legnagyobb előzettség-gel hívta meg az illetékes szakfeleket. Ezt a készséget azért kell külön hangsúlyoznunk, mert külföldi ezeknek a törvényjavaslatoknak a megalkotása a társaságoknak semmilyen, vagy nagyon minimális részvétellel történt. Az anketeken tehát meg volt adva az alkalom arra, hogy a társaságok nyilatkozhassanak. De a társaságok nem gondoskodtak arról, hogy egy kidolgozott s kellőképpen motivált javaslatl lépjenek az anketé elé, hogy ott az vita tárgyává tétessék. A törvényjavaslat szövegét, sajnós, motiválás nélkül tették közzé. Pedig sokkal kevesebb lett volna a félreértés, ha a javaslat az indoklással együtt jelenik meg. A törvényjavaslat közzétételét után az Osztrák-magyar biztosító társaságok igazgatóságok egyesülete, amelyben a magyar, az osztrák, valamint a Magyarországon vagy Ausztriában működő külföldi társaságok vannak képviselve, Bécsbe összülésre hívta össze tagjait.

És hangsúlyoznunk kell, hogy Bécsbe. Mert abelyett, hogy kellő formában a javaslat előkészíté-

nek munkájából kértek volna részt maguknak, egyszerűen kirohanást intéztek a törvényjavaslat ellen szavakkal, amelyekben az izlésnek semmiféle szerepe sem jut. A *Gresham* londoni életbiztosító-társaságnak magyar fióktelepi nevében pedig *Feld* ur, a Gresham budapesti igazgatója nyilatkozott. Ez a nyilatkozat megkapta a kellő rendreutasítást a lapok hasábjain. Ezek az izléstelenségek azonban nem szokatlanok, mert hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy a Bécsben történő ilyen és ilyenhez hasonló természeti konferenciákról ne a legzivesebb üdvözléseket kapják a magyar intézmények. De hogy minek kell a társulatoknak és főképp a magyar társulatoknak egy speciálisan magyar ügyben Bécsbe zárandokolniuk, az megfoghatatlan és elítélendő.

De mi kivételt valót találnak a társaságok a javaslaton? Lesz alkalmunk bővebben rámutatni, hogy ez a törvény a külföldiekhez hasonlóan jóakaró, igazságos, de szigorú is, mert radikálisan akarja gyógyítani a meglévő bajokat. Ez a szigorúsága azonban olyan, amelyetől a szolid társaságok nem félnek, sőt öröndetes eredményeket remélhetnek. A javaslaton feltétlenül van javítani való és valószínű, hogy a szükséges korrigálások meg is történnek.

A javaslatnak az alaponusa, hogy a tiszta jöhísműség és a feltétlen üzleti tisztesség minden nagyobbbszerű üzlet okvetlen szükséges két kelléke. Különösen akkor, ha az üzlet izlésében az ügyfelek hosszú időre kötődnek és ha a két fél között kötött szerződésnek feltételeinek teljes betartásától az egyik szerződő anyagi jövője függ. A biztosító vállalatok ellenőrzése tehát feltétlenül szükséges abból szempontból, hogy megkivánhatják a teljes jöhísműséget és szem előtt tartják-e az üzleti tisztesség feltétlen szabályait.

A törvényhozás útján való intézkedéseknek megérett nálunk a kora. Az a nagy — többnyire megokolt — bizalmatlanság, amelyivel a biztosító vállalatok működését a magyar publikum illeti, elodázhatatlanná tette, hogy a rend törvény útján állítsák helyre, a bizalmat a törvény oltalmában való bizakodás ébressze ismét fel. A törvény a belöldi társaságokat erőlyesen vezesse a rend gyümölcsöt hozó útjára, a külföldi társaságokat pedig figyelemtesse arra, hogy vendéggokot élveznek. Ilyen körülmények között a vállalatok és a biztosított felek is megtalálják jogos igényeik kielégését.

Az összes európai és amerikai biztosítási törvényeknek ez a kiinduló pontja. Es a szakember e törvény olvasásánál rögtön észreveheti, hogy milyen visszaélések járultak ennek a törvényjavaslatnak mielőbb való megalkotásához. Így volt ez Angliában a bubble company és az Egyesült Államokban a nagy bukások és szédelgések miatt.

Ausztriában a 70-es évek visszaélései teremteték meg az 1880-iki rendeletet. Az *Austria* kölcsönös biztosító vállalat szenzációs bukása pedig az 1896-iki rendelet megteremtéséhez vezetett. Ekkor állították föl a belügyminisztériumban egy ellenőrző osztályt, amely a legnagyobb szigorúsággal ellenőrző a vállalatok financiát, a biztosítási feltételeket, sőt a nyomtatványokat is. Mielőtt forgalomba kerülne, minden nyomtatvány bemutatandó ennek a hivatalnak. Es sok társaság volt kénytelen a financiális ügyeit sürgősen rendezni, a biztosítási alapokat depozálni, az összes nyomtatványokat, a kötvényeket újra készíttetni. Megtették, ha nem is nagy lelkesedéssel. Azóta maguk a társaságok is belátták, hogy a változtatások mennyire szükségesek voltak. Pedig éppen e változtatások miatt némely társaság üzletmenete noszu ideig pangott.

Könnyen abszorbeálhatók tehát a tanulságok a külföldi praxiséból. Es sajnos, sehol sem olyan tisztességtelen a verseny, sehol sem olyan nagyok a szervezési költségek, s a kötvényeknek idő előtti való törése sehol sem olyan horribilis mértékű, mint nálunk. A külföldi vállalatok között éppen a tisztességes, de többnyire gyenge társulatok nem tudnak gyökeret verni a magyar talajban, mert nem akarnak a tisztességtelen versenyben meg nem engedett és kárhözátandó eszközökkel részt venni. Itt ez bizony szégyenletes állapot és a külföld előtti való romonéki folytonos csökkenése is szükségesség teszi a törvény létrehozását. De meg az anyagi károsodások szempontjából is fontos ez a sürgősség.

Es mi volt az igazgatók bécsi tanácskozásának az eredménye? Azt süttöttek ki, hogy a tőkebeletetés megengedett módjai Ausztriában sokkal liberálisabbak mint nálunk, sokkal szélesebb alapra vannak fektetve, mint a magyar törvényjavaslatban. A törvényjavaslat az ingatlanok megvételét és a közvetlen jelzálogkölcsön megadását perhorreszkálja. Ez csak esetleges spekulációkat, reklamokat akar megakadályozni és elejét akarja venni a személyes befolyások által történő visszaéléseknek. Tudtukkal Ausztriában sem számítolnak ie a társaságok vállaltok, értékpapírokra ott sem adnak kölcsönt. De tuduk azt is, hogy azoknak a külföldi társaságoknak, amelyek az utolsó időben a szükséges tartalékokat depozitálták, a közvetlenül adott ausztriai jelzálogkölcsönöket nem számítolták be és hogy ezt a tartalékalapot a megengedett értékpapírokban és teljes nagyságában depozitálták. Hogy tehát a magyar eljárás a liberálisabb, az nem szorul bizonyításra. Szigorú és szakavatott ellenőrzés mellett azonban a közvetlen jelzálogkölcsönöknek nagy mértékben való megadása is megengedhető. Nemzetgazdasági szempontból iódogol, hogy tőkénk ok nélkül ne vándoroljanak ki. Ha tehát a társaságok anyagi, könnyen forgalomba hozható tőkétvel rendelkeznek, amely a rendes izléshez szükséges, akkor minden megszorítás nélkül megengedhető a társaságoknak a közvetlen jelzálogkölcsön adása is. Több könnyen forgalomba hozható tőke szükségtelen, sőt hátrányos. Minden életpétes társaság, főként az életbiztosítók évenként emelkedő tartalékot mutatnak fel. A tartalék stagnálása vagy esése az életbiztosító társaságoknak létjére való kerülését jelenti. Az életbiztosító társulatok nagy része, az elemieknak pedig a jó része adhat jelzálogkölcsönöket. Az életbiztosításnál a kamatozás

nagysága és ennek variációja oly fontos tényező, hogy a kormány a jobb kamatoztatásra való kiáltásnál — a szükséges cautiálékkal — mindig megadhatja az engedélyt. A stagnáló vállalatokat pedig utasítsa fuzióra, idejébe. Ausztriában vannak társaságok, amelyek szövetkezeteknek kölcsönt adnak abból az alapból, amely a törvényes tartalékok meghaladja. A szövetkezet azonban a kölcsönvevő feleket a kölcsönt adó biztosító társaságnál biztosítja. Az izletnek ezt a nemét helyesebbnek véljük nálunk a szabad versenyesnek átengedni.

Megtámadták az árfolyamkülbségek tartalékját is. Erre megjegyezzük, hogy Poroszországban és ugyancsak Ausztriában a regulatívum értelmében úgy veszik a mérlegbe az értékpapírokat, mint e javaslat szerint. Ha az értékpapír árfolyama a mérleg megállapítása napján nagyobb, mint a vételára, akkor a vételárral szerepel a mérlegben. Ellenesetben az árfolyammal. E fellogás szerint az árfolyamon történő nyereséget még ki sem mutatják, tehát a magyar törvényjavaslat intézkedése e tekintetben is enyhébb. Ez a jó a szolid mérleg okvetlen kelléke.

Ha a papillaris értékpapírosok árfolyama nő, az a kamat sülyedését jelenti, tehát főképp az életbiztosítók annak a veszélynek lehetnek kitéve, hogy a díjszámítás alapjául előirányzott kamatot meg nem kapják. E különbözetet az árfolyam-tartalékokéknak a kamatait fedezhetik. Árfolyam-csökkenés esetén ez a tartalék a mérleg biztosítására használható. Tehát ugyszólva automatikus szabályozója a kamatváltozásoknak.

A haszon-tartaléktöke a különféle esylek kielgyenyítésére szolgál. A díjak bizonyos előirányzatokon alapulnak, és akármilyen ügyességgel történnek is ezek a prelinálások, eltérések könnyen megeshetnek. Ezek ellen azonban csak a fiskusnak lesz panaszra, mert kevesebb adót fog kapni. A 15. §-nál jól fundált belöldi társaságoknál esetről-esetre kivételt tehetnek.

A javaslat 9. §-át a következőképp lehetne megváltoztatni: Olyan életbiztosítási kötvények, amelyeknek a tiszta tartaléka a biztosított tőke 30%-át meghaladja, megtérítés nélkül nem semmisíthetők meg. Ez a megtérítés lehet 1. a visszavásárlás, 2. egy további díjzítés alól felmentett redukált kötvény. Ha a megsemmisítés idejében a tartalék kisebb, mint a mennyit a társaság ugyanabban az időpontban elhalalozás esetén fizetne, a társaság a biztosított kívánására köteles a teljes tartalékot kiszolgáltatni és pedig a biztosított tőke 30%-ának a levonásával. Ha a tartalék nagyobb, mint amennyit a társaság a megsemmisítés idejében fizetne, a kötvény csak olyan arányban vásárolható vissza, mint amióban a társaság kötelezettsége ugyanaz időpont tartalékával szemben áll. A levonás szintén 30%-a a biztosított tőkének. A megmaradt, vissza nem vásárolható tartalékrész erejéig díjmentes redukált kötvény adandó ki. E kötvény tartaléka egyenlő a vissza nem vásárolható tartalékrészszel.

A díjmentes redukált kötvény ugy számítandó, hogy ennek a tartaléka az eredetileg biztosított összeg 30%-ával kisebb legyen, mint az eredeti kötvény tartaléka a megsemmisítés idején.

Ez a visszavásárlási mód megvédene a társaságokat a korai törlekéstől és arra tenné őket képessé, hogy a megsemmisített kötvény után azonos nagyságu új izleteket köthessenek. Több védelemre a társaságok nem szorulnak e tekintetben.

Az izletszerző ügynökök hatáskörének a megállapítása is panaszra adott okot. Pedig a társaságok tuloznak. Mert éppen a társaságoknak volna módjukban, hogy szövetkezés útján övják meg magukat és egymást a tisztességtelen elemektől. Addig, amig önmaguk nem igyekeznek segíteni a bajon, addig ne kívánjuk, hogy ne a biztosított felek részcsüljenek a bíróságoknál nagyobb védelemben. A külföldön is így volt (Lewis: *Lehrbuch des Versicherungsrechtes*. Stuttgart 1889. — Brämer: *Allgemeines Versicherungswesen*.) még akkor is, ha a kötvény betűszerint való szövege a társaság mellett szól. May, Bliss, Chaffon stb. szintén azt bizonyítják tanulmányaikban, hogy Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország bíróságai is a felelők kedveznek. Pedig Lewis nyit barátja a társaságoknak és Brämer K. pedig tüzbiztosítási osztályfőnök. Az *Ehrensweig* *Assecuranz* *Jahrbuch*-jának egyik tanulmánya, a *Die rechtliche Stellung der Agenten*, szintén azt bizonyítja, hogy a magyar javaslat szakasza nem is eléggé radikális. Pedig ez a *Jahrbuch* sem volt nagy ellensége a társaságoknak sohasem.

Ipar- és kereskedelem.

Az Osztrák Magyar Bank főtanácsa ma lovag dr. *Bilinski* kormányzó előirlete mellett ülést tartott, melyen *Pranger* vezérigazgató beható jelentést tett a pénzpiaci helyzetéről és a bank izlet-mozgalmáról; a jelentés oda konkludál, hogy a kamattalab észállítáására jelenleg nincs ok. A főtanács azután a budapesti igazgatóság javaslata alapján megállapította a közelebb *Szolnok*- és *Varasdó*-n felállítandó fiók részéről a személyihitel-kerület. Végül a főtanács elhatározta, hogy a magasabb összegű korana-bankjegyekre szóló művészi kivitelű tervezetekre általános pályázatot hirdet.

A vágölygi cukorgyár ügye. Erdeme szeriul méitattuk azt az ellenséges indulatu harcot, amelyet a morvaországi cukorgyárak a Vágölygyben létesítendő cukorgyár ellen évek óta folytatnak. Mi sem jellemzi jobban a morvák kapzsiságát, mint *Wolf Lipótnak* ismertetté a nálunk. Ez ajánlatot lenyomatja a *Felvidéki Újság* is és ahhoz tizri alábbi kommentárját, amely teljesen egybevág a mi álláspontunkkal. Rá kellett erre mutatnunk annyival is inkább, mert az idézett zsolnai lap véleménye e kérdés hazafias szempontjaitól elektivte, a trencsénmegyei helyi érdekiség nézőletét tükrözti vissza és ebben azért a sok czer

munkását, akik a vágóvölgyi cukorgyár megalakulása esetén állandó kenyérgyártáshoz jutnak és azét a vidékét, ahonnan a munkabíró nép munka hiányát a évenként ijesztő mérvényben szaporítja a kívándorlók számát.

A *Felvidéki Újság*, miután konstatálja, hogy a morvák az ajánlatot elvetették, hangsúlyozza, hogy ez az eljárás világos bizonyítéka a következőknek:

1. hogy Wolf Lipót ur nem akarja a harc folytatásával a célt késleltetni, — s amennyiben csakis ezt tekintenek oknak a morvák a megyei magyar érdekek megbúsításában, — úgy ő szívesen áll félre;

2. hogy Wolf Lipót ur, mint magyar ember meg van győződve, hogy az esetre is, ha félreáll, s a gyári egész vállalkozás a morvák fűnhatósága alá kerülne: — a magyar érdekek csak akkor nyernek részben legalább kárpótlást, ha a morvák ez által élvezendő anyagi nyereségéből a magyar ipar az áldozathoz mért kárpótlásban részesül;

3. hogy e magyar felfogást osztja a morva csoportba beolvált magyar testvérbátya: Wolf Ernő ur is, — de kivül egyetlen egy morva tagja sem a konzorciumnak, mert jól tudják, hogy ez ajánlat elodagadása esetén több haszon folyóknak a magyar érdekek pénzarába, mint amennyit a beállott repárvetvény hozott a megyebeli mezőgazdák konyhájára;

4. hogy Wolf Lipót urnak nem érdeke az egyéni nyeresédek abban a harcában, amely, ha arról idáig lemondani akart volna, — réa nézve nem csekély jelentőségű anyagi előnyök biztosításával, — de mindenesetre egy nagy és jenségen szép honi érdekek teljes feladásával járt volna;

5. végül, s ez a legfőbb, — hogy a morvák még Wolf Lipót urnak a harcotól való visszalépését sem óhajtják, — hanem jó szemmel nézik céljaik követésében; — mert ha elodagadnak a tott ajánlatot s Wolf Lipót ur tényleg visszalépne, — nekik a gyárat mégis fel kellene építenők, mert az utolsó akadálytól is megszabadultak; — mig ellenben, ha vissza nem lép, s tovább küzd, mégis csak reménykednek abban, hogy duzzadó tökéletességükkel szemben veszteszen utóvégre is, s így sikerül nekik mégis kevesebb veszteséggel agyonütni késő évtizedekre való kihatással a tencsén-teplai gyári vállalatot.

Reméljük, hogy a megye gazdaközösségének lesz alkalma végre is tisztán látni a dolgok zűrzavarában a valót, amely sürgetőleg hiv fel mindenkit arra, hogy a morváknak most már világos célszerűt folytán veszélyeztetett nagy honi érdekek védelmében kifejtett harcban álljanak ama kiűző mellé, aki egyedül és oly elsztánon védi a vesztélyben forgó ügyet, — s ne pusztán szóval és rokonszennvel segítsek küzdelmét, hanem tettekkel is.

Borjvásár. 1900. évi november hó 8-án. (A budapesti marhavásártéri vásártéri pénztár részvénységétől.) Felhajtás: Belüldi élő borjú 404 drb, leült borjú — db, bécsi élő borjú — db, horvát, növendék marha 79 darab, bárány élő 20 darab, leült bárány — darab. Argyezés azonos tettekből: Argyezések. Belüldi élő borjú 1. r. 86—96 1-ig, II. r. 70—84 1-ig, kivételes 102 1. 1 kilónként, leült borjú — 1-től 1-ig, 1. r. — 1-től 1-ig, kivét. — 1. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leült borjú — 1-ig. Növendék marha — 1-től 1-ig, I. r. 53—60 — 1-ig, II. r. 45—50 1-ig, 1 kilónként, súlyabb 37—41 1-ig. Bárány élő 18—20 k., leült bárány — k., kivételes ár — k-ig páronként. — Csendes irányzat mellett az árak szilárdak maradtak. Silány minőségéből mintegy 100 darab eladatlanul maradt.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénységétől.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 632 darab, magyar tehén: 341 darab, szerbiai ökrök 2062 darab, szerbiai tehén 156 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 158 drb, bika 87 darab, összesen 3436 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 119 darab, fejős tehén 167 darab, igás bivaly 9 darab, tinó — darab, bika — darab, úszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 65.— K-ig, kivételes 70.— K., 100 kilónként élő súlyban, középminőség 54.— K-tól 58.— K-ig, súlyabb minőség 46 K-tól 52 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 54.— K-ig, kivételes — K-ig. Súlyabb minőségű 44 K-tól 48 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőség 64 K-tól 69.— K-ig, kivételes — K-ig, középminőség 53 K-tól 62.— K-ig, súlyabb minőség 43 K-tól 54 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőség 60 K-tól 62.— K-ig, kivételes — K-ig, súlyabb minőség 40.— K-tól 48.— K-ig. Bika jobb minőségű 52.— K-tól 66.— K-ig, kivételes — K-ig, súlyabb minőségű 44.— K-tól 50.— K-ig. Bivaly 30 K-tól 44 K-ig, kivételes — K-ig. Magyar tehén 38.— K-tól 54.— K-ig, kivételes 60.— K-ig. Tarka tehén 42.— K-tól 66.— K-ig, kivételes — K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól — K-ig, kivételes — K-ig másodikrendű — K-tól — K-ig páronként, közép minőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként — K-tól — K-ig páronként, súlyabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér 100 kg.-kint — K-tól — K-ig. Fejőstebén keresztetű színes 140 K-tól 230 K-ig darabonként, bonyhádi faj 230 K-tól 340 K-ig darabonként, kivételes — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként. Vágómarhából négyszáz — darabbal kevesebb volt fel-

hajtva, mint az előző héten és miután konzervgyári célokra ma mintegy 300 darab ökröt vásároltak, az árak általánosságban 2 koronával métermánszánként emelkedtek, csak selejtes és silány marha maradt változatlanul olesó. Jó minőségű, fiatal, tarka tehén és bika németországi vevők részéről meglehetősen jó kereslet tárgyát képezte. Fejős-tehenekre élénk kereslet volt, jármos-ökrökre ellenben, a külsőben lévő országos vásár következtében, nem volt vevő.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő észves-lóvárosi sertés-konzumvásárjegyzele 1900. évi november 8. Készlet 678 darab. Erkezett 1150 darab. Összesen 1828 darab. Eladott 1000 darab. Maradt 828 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 84—92 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 84—96 koronáig, 300—380 kgr. súlyban 88—96 K-ig, Öreg nehéz páronként 200—500 kilós 80—86 koronáig, Malac 60—100 kgrig 66—72 korona. A vásár hangulata lanyha.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósított telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 2085 darab juh volt. Irányzat barátságosabb, árak azonban változatlanok. — Arak kgr.-ként: kiviteli juh 38—42 fillér, kiv. — fillér, selejtes juh 20—30 fillér.

Bécsi szurómarhavásár, november 8. (Saját tudósított telefonjelentése.) A mai vásárra felhozták: 3211 drb borjut, 3145 drb élő sertés, 2100 drb levágot sertés, 647 drb levágot juhot, 143 drb bárányt. A hangulat javult. Borjú ára változatlan, sertés, valamint levágot sertés gyengébb.

Eladási árak: Levágot borjú 90—104 fillér, elsőrendű 106—122 f. kiv. — fillér, élő borjú — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés — 56—76 fillér, kivételes — f., levágot nehéz sertés 92—100 fillér, kivételes — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 86—92 fillér, elsőrendű szilárd 80—100 fillér, gyengébb — fillér, levágot juh 48—72 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételes — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, november 8.

Tartózkodó vételkedv mellett elikt 16.000 mm. buza, 5—8 fillérel olesóbb árakon.

Eladott:

Buza, Tiszavideki: 100 mm. 79.5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 57.5 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 47.5 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 73 k. 7 K. — f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 42.5 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f., 400 mm. 77.8 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 30 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 76.5 k. 7 K. 25 f., 150 mm. 75 k. 7 K. 15 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 75 k. 7 K. 25 f. **Erdélyi:** 200 mm. 75 k. 7 K. 17.5 f., 200 mm. 76.5 k. 7 K. 30 f.

Szereghi: 3000 mm. 73 k. 7 K. 45 f. **Makó:** 4850 mm. 78.4 k. 7 K. 60 f. **Bánási:** 500 mm. 75 k. 7 K. 10 f. **Raktárú:** (6) 2000 mm. 76 k. 6 K. 90 f. Mind három hónapra.

Árpa: 100 mm. 5 K. 87 f. **Tengeri:** 100 mm. 4 K. 75 f. **Lóhere:** 50 mm. 65 K. 50 mm. 65 K. **Zab:** 100 mm. 5 K. 50 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	% Kilogramm ára		Kilós	% Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavideki	6	75	7.10	70	7.55	7.80
		76	7.25	71	7.65	7.85
		77	7.40	72	7.75	7.90
		78	7.50	73	7.85	8.00
		79	7.60	74	7.95	8.10
		80	7.70	75	8.05	8.20
Fehérmegyei		75	7.05	70	7.50	7.75
		76	7.20	71	7.60	7.85
		77	7.35	72	7.70	7.95
		78	7.50	73	7.80	8.05
		79	7.65	74	7.90	8.15
		80	7.80	75	8.00	8.25
Pestvidéki		75	7.15	70	7.60	7.85
		76	7.30	71	7.70	7.95
		77	7.45	72	7.80	8.05
		78	7.60	73	7.90	8.15
		79	7.75	74	8.00	8.25
		80	7.90	75	8.10	8.35
Bánási		74	7.10	70	7.55	7.80
		75	7.25	71	7.65	7.90
		76	7.40	72	7.75	8.00
		77	7.55	73	7.85	8.10
		78	7.70	74	7.95	8.20
		79	7.85	75	8.05	8.30
Bécsi		73	7.00	70	7.45	7.70
		74	7.15	71	7.55	7.80
		75	7.30	72	7.65	7.90
		76	7.45	73	7.75	8.00
		77	7.60	74	7.85	8.10
		78	7.75	75	7.95	8.20

Egyéb gabonanevek	Kilós	50 Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Rozs		70—72	6.75 6.95
			6.70 6.90
Árpa		00—02	5.90 6.10
		02—04	5.60 5.80
		04—06	5.30 5.50
Zab		30—41	5.60 5.75
Tengeri			6.60 6.75
Repece			15. 15.60
Kilós			5.40 5.60

A határüzlet folyomán a következő kötések történtek:
 Buza áprilisra . . . 7.65—7.64—7.63
 Rozs áprilisra . . . 7.23—7.22

Zab áprilisra	5.55—5.54
Tengeri májusra	5.04—5.03—5.02
Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:	
Buza áprilisra	7.63 pénz 7.64 áru
Rozs áprilisra	7.20 " 7.21 "
Tengeri májusra	5.02 " 5.03 "
Zab áprilisra	5.54 " 5.55 "
Repece augusztusra	— " — " "
Délután fél 5 óraker zárul:	
Buza áprilisra	7.59—7.60
Rozs áprilisra	7.19—7.20
Tengeri májusra	5.01—5.02
Zab áprilisra	5.54—5.55
Repece augusztusra	13.20—13.30

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde irányzata magasabb Frankfurtra kedvezően nyílt meg, bár az árjával inkább Államvasutakban tükröződött vissza. A helyi piac csendes volt. A zárlat tartott irányzatban történt.

A déli tőzsde többszöri váltokozás után tartottan zárult. A forgalom csekély volt.

A helyi piac egy árnyalattal gyengébb és forgalmát illetőleg el volt hanyagolva.

A valutapiac változatlan.

Az előtözsde kedvező.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 664.50—665.50. Osztrák hitelrészvény 662.50—664.25. Osztrák-magyar államvasut 662.75—665.50. Ríamurányi vasmű részvény 482.—484.25. Kőzuti vasut 596.50—598.—. Salgótarjáni 639.— korona.

A déli tőzsde csendes.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 665.50—.—. Osztrák hitelrészvény 661.75—664.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 663.50—666.—. Ríamurányi 481.—483.50. Kőzuti vasut 596.—597.— korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.40. Salgótarján 634.—. Városi villamos vasut 276.—276.50 korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatkor maradt:
 Osztrák hitelrészvény 664.50. Magyar hitelrészvény 666.—. Leszámitoló bank részvény 430.—. Ríamurányi vasmű részvény 483.—. Osztrák-Magyar államvasut 664.75. Kőzuti vasut részvény 596.50. Villamos vasut részvény 277.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 39.—45.— korona, vörös idei — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 60.—63.— korona, nagyszemű 67.—70.— korona. Disznózsir: budapesti: 59.—59.50 korona, vidéki — korona. Táblaszaltona: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 51.50—52.— korona, 3 darabos 53.—54.— korona. Istótló — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona 120 darabos —, — korona, 100 darabos 16.—16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 14.75—15.25 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona. Szilvaiz: szlavoniai 13.25—13.50 korona, szerbiai 16.25—16.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, november 8. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Buza irányzata az áruüzlet kedvezőtlen viszonyai következtében egyre hanyatlott s noha ez a visszaesés ma valamivel gyöngébb volt a newyorki jelentések következtében az árak elaprozódása ma is folytatódott és ez a cikk zárlatkor 5 fillérel állott kedvezőtlenebbül, mint tegnap. Rozs 3 fillérel hanyatlott, takarmányúru megszálltúrt és csak egy fillérel volt hátrányban.

Köttettek: Tavasi buza 7.93—7.90, tavasi rozs 7.66—7.65, tengeri május—júniusra 5.33—5.32, tavasi zab 5.86—5.87 koronán. A készárú piacán a vásárlási kedv hiánya miatt az üzlet majdnem teljesen szil-netelt s az irányzat lanyha volt, különösen búziban, amely 5 fillérel olesóbb lett. A tőzsde bágyadtan zárult. Maradtak: Tavasi buza 7.88, tavasi rozs 7.63 koronán.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde valamivel barátságosabb. Déli tőzsdén csendes az irányzat, dacára nagyon szilárd Berlinnek.

Zárlat tartott.
 Bécs, november 8. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 114.85. Tízai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 98.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.75. Magyar teszámitoló-és pénzváltóbank 433.—. Ríamurányi vasmű részvény 481.50. Magyar koronajáradék 90.35. 4%-os Magyar földtöherm. kötvény 81.10. Magyar hitelbank részvény 665.—. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegy 163.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 348.50. Magyar kereskedelmi bank 26.50 Magyar cukoripar

Bécs, november 8. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjáradék 97.50. 4%-os osztr. aranyjáradék 114.65, 1860-iki sorsjegy 132.—. Osztrák hitelsorsjegy 383.—. Angol-osztrák bank 373.—. Bécsi bankgyűjtület 471.—. Osztrák-magyar

bank 1894. Déli vasút 113.75. Dunagőzhajózási részvény 760.—, Dohányrészvény 286.—, Császári és királyi arany 11.41. Német bankváltók 117.65. 4²/₁₀-os ezüst járadék 97.20. Osztrák koronajáradék 98.80. 1864-iki sorsjegy 202.—, Osztrák hitelintézet részvény 663.—, Unionbank 545.25. Osztrák Landerbank 414.—, Osztrák-magyar államvasút 664.50. Elbavölgyi vasút 472.—, Alpesi bányarészvény 424.—, 20 frank arany 19.20. Londoni váltóár 240.65. Bécsi Tramway Lít A. 283.—, Bécsi Tramway Lít A. 259.—, Lipót kohó 390.—, Az irányzat tartott.

Bécs, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának közlése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 664.—, Magyar hitelrészvény 665.—, Angol-Osztrák bank 273.50. Bécsi bank-egyesület 471.50. Union bank 545.50. Landerbank 415.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 665.—, Lombard 115.—, Elbavölgyi vasút 472.—, Északnyugati vasút részvény 458.—, Dohányrészvény 287.—, Rimamurányi vasút 483.50. Alpesi bányarészvény 424.—, Májusi járadék 97.50. Magyar koronajáradék 90.35. Török sorsjegyek 105.50. Német birodalmi márká 117.70. Napoleon d'or 92.20.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 8. (Tőzsdei tudósítás.) A tegnapi newyorki hausse-szal egyhangúsan a tözsdé határozottan szilárd irányzatú lett még. Bányártekek percentszáma emelkedtek, amit részben fűzősekkel indokoltak. Newyorki magántávratok, amelyek az amerikai vaspiaclé jóvalásáról adtak hírt, szintén élelítették a hangulatot. Bankok szilárdak. Járadékok állandók, belföldiek javultak. Vasutak jól tartották magukat. Amerikaiak élénkek. Később bányártekek realizációk következtében gyöngültek, egyéb értékpapírok nyugodtak. Magánészámítási kamatláb 4 1/2 %.

Berlin, november 8. (Zárlat.) 4²/₁₀-os papírajáradék —, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjáradék 97.50. Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajáradék 91.—, Osztrák-magyar államvasút 141.90. Nassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 84.90. Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.90. Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 177.90. Általános villamosági Edison 222.—, Gelsenkircheni 187.75. Laura-kohó 205.75. 4²/₁₀-os ezüstjáradék 97.10. 4¹/₁₀-os magyar aranyjáradék 96.75. Osztrák hitelrészvény 208.—, Déli vasút 26.40. Károlyi Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.55. 4¹/₁₀-os új orosz kölcsön 96.25. Török dohányrészvény —, Olasz járadék 94.90. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 180.25. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4¹/₁₀-os magyar aranyjáradék 96.75. Magyar koronajáradék 91.—, Osztrák hitelrészvény 208.60. Osztrák-magyar államvasút 142.—, Déli vasút 26.50. Északnyugati vasút 216.55. Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (Utolsó) Lombard —.

Hamburg, november 8. (Zárlat.) 4²/₁₀-os ezüstjáradék 96.80. 1860. sorsjegy 133.75. Déli vasút 26.60. 4¹/₁₀-os osztrák aranyjáradék 97.30. Osztrák hitelrészvény 208.65. Osztrák-magyar államvasút 142.50. Olasz járadék 94.60. 4¹/₁₀-os magyar aranyjáradék 96.85. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 8. (Zárlat.) 4²/₁₀-os papírajáradék —, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjáradék 97.60. Magyar koronajáradék 91.06. Osztrák-magyar bank 121.30. Déli vasút 26.10. Elbavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.4. Bécsi bankgyűlés 113.50. Villamos részvény 129.—, 3¹/₁₀-os magyar aranykölcsön 79.—, 4²/₁₀-os ezüstjáradék 97.—, 4¹/₁₀-os magyar aranyjáradék 96.80. Osztrák hitelrészvény 207.80. Osztrák-magyar államvasút 141.70. Északnyugati vasút 116.—, Bécsi váltóár 84.95. Párisi váltóár 81.45. Unionbank —, Alpesi bányarészvény 217.—, Az irányzat csendes.

Frankfurt, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artoiyamok januára. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 208.—, Osztrák-magyar államvasút 142.25. Déli vasút 26.80. Osztrák aranyjáradék —, Olasz járadék —, Laura-kohó 209.—, Harpeni 181.90. Discont —, Alpesi —, Bécsi bankgyűlés —, Az irányzat szilárd.

Páris, november 8. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 712.—, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjáradék 97.15. Osztrák Landerbank —, 3¹/₁₀-os francia járadék 100.55. Ottomanbank 534.—, 3¹/₁₀-os francia járadék 101.90. Alpesi bányarészvény —, Déli vasút 141.—, 4¹/₁₀-os magyar aranyjáradék 97.80. Párisi bankrészvény 1085. Olasz járadék 94.50. Francia törleszt. járadék 99.55. Osztrák földhitelintézet részvény 1207. Török dohányrészvény 308.—, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 8. A sertésüzlet irányzata kedvező.

A) Hízott sertések ára: I. A Magyarországi fajták: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98 — fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm való súlyban 96—97 — fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 96—98 — fillérg. II. Magyar szedet: Nehéz (páronként 300—400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 94—96 — fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 93—94 — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82—94 fillérg.

Sertéslétszám 1900. november 6. napján volt készlet 35,456 darab. — 1900. november 7. napján felhajtott 608 darab. 1900. november 7. napján elszállított 294 darab. 1900. november 8. napjára maradt készletben 35,770 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 8.

Az angolországi depresszió észak felé vonult, minék következtében a légnyomás Közép-Európában emelkedett; a Földközi-tenger fölött azonban egy új depresszió körvonalai mutatkoznak. A maximum helyét keleten megtartotta. Esők voltak északnyugati Európában és a Földközi tenger vidékén. Hazánkban az idő változóan felhős, száraz és enyhe. Gyenge éjjeli fagyot csak Erdélyből jelentettek. Kiutazás: Igen enyhe idő várható, legfeljebb az ország dél nyugati részén némi esővel.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Dunna, Inn, Duna) and water level measurements for various dates (Nov. 7, Nov. 8, Nov. 9).

Advertisement for Dr. Palócz, a specialist in nervous and non-nervous diseases. Text includes 'Titkos betegségeket', 'Ideg- és nemibajokat', 'Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista.', 'Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.', 'Rendelés 10—11 és 3—6 óráig.', 'Külföldi és női osztályok. Levélre küldött válaszok.', 'Gyógyeszközök gondoskodnak.'

Advertisement for Dr. Garai Antal, a doctor in Budapest. Text includes 'Rendelőintézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.', 'TITKOS BETEGSÉGEKET', 'Dr. Garai Antal', 'orvos, sebész, szemész- és szülésszent dor, volt csás. kir. oszt. főorvos', 'RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig, 8 óráig.', 'Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választanak és gyógyszerreket is gondoskodnak lesz.', 'Néha külföldi váratlan.', 'Ugyancsak megjelent és a szerző: Dr. GARAI ANTAL-nak megrendelhető NÉPSZERŰ ÜNEMTÓ (már 15-ik kiadásban megjelen) nemzeti betegségeket és ezek megelőzését tárgyaló című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jó becsenapólya lesz az údvé, 1 fűt bekiadás mellett bérmentre vagy 90 kr. utánvétel mellett.', 'A könyv tartalmaz: I. Az ivarszervekről leírás. — II. A nemzeti betegségekről. — III. Az életkorok és az életmód. — IV. Hígyesfogakról (trippe) és húgyúti betegségekről. — V. A bajok (siphilis). — VI. Fehérfehér. — VII. Előnyökkel terhes. — VIII. Női magzatosság. IX. A ivarszervekről megismerésnek főképe az a prostitúció.', 'Megjelenik és kapható: LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fia) ca. és k. udv. Budapest, Andrássy-út 21. könyvkereskedés könyvkiadóhivatalában.'

Advertisement for Neustein Fülöp, a hairdresser in Budapest. Text includes 'Neustein Fülöp', 'szőkező és hajhajító labdaccai', '(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdaccai)', 'A pilulák hasonló készítményeknek minden tekintetben feljebb becsülnélők; mentek minden ártalmas anyagot, az alkotószerek közül a legjobb eredményt használókat, gyengédnek használtak, vértisztítók; egy gyógyszer soha jobban a melletti új ártalmatlan, mint a pilulák.', 'SZERSZORULÁS', 'A legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrosított kávékat végezt még gyermekek is szívesen veszik.', 'Egy 15 pillét tartalmazó doboz 15 kr., egy doboz, mely 8 doboz, tehát 120 pillét tartalmaz, csak 1 forint 6. &.', 'ÓVAS! Utánzóktól különösen óvakodjunk! Kérjünk határozottan Neustein Fülöp hajhajító labdaccait. Valódi csak, ha minden dolgot törődve és figyelve válogatunk! Ha a pilulák nem voltak nyomtatásban, 'Szent Lipót' és 'Neustein Fülöp' gyógyszeres' aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényekből védett csomagolás aláírásunkkal vannak ellátva.', 'NEUSTEIN FÜLÖP', 'Szent-Lipóttól' címzett gyógyszerész', 'WIEN, I. PLANKENGASSE 6.', 'Raktár BUDAPESTEN:', 'TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Király-utca 12. szám.'

Advertisement for 'ÉNZT' (Enz) medicine. Text includes 'Férfiak figyelmébe.', 'A legmákosabb és idült húgycsőfolyásnál (magtolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatunk a Gonorrhö-pilulát — melyek egyedül csak Silberstein S. végzetési laboratóriumában Bécs IX. Rossauerlände 35. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 fnt (ezen összegget levélbelegben is lehet beküldeni).', 'ÉNZT', 'SORSJEGYEKRE ÉRTÉKPAPIROKRA (visszafizethető tetszőeszerinti kisebb részekben is) bármilyen összegget, igen olcsón ad', 'Kováry Ármán', 'bank- és váltóintézet országgyűlési biztosa.', 'IV. k. Ferenciek-tere 9. Gróf Csaraky-palota.'

Advertisement for Dr. Fabinyi J., a doctor in Budapest. Text includes 'Titkos betegségeket', 'Dr. FABINYI J.', 'v. kórházi orvos, specialista', 'gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján', 'Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet).', 'Bejártat a lépésnél. Külföldi várótermék.', 'Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.'

Advertisement for Angol színművek Ibsen. Text includes 'Angol színművek Ibsen', 'Nincs nemzet, amely azzal dicsekedhetnék, hogy a két angol óriásnak: Shakespeare-nak és Byronnak hatalmas alkotásait olyan kitűnő fordításban írta, mint a magyar. De méltóan vannak átültetve irodalmunkba a kisebb nagyságok is. A norvég Ibsen megazó erejű drámái és Du Maurier szenzációs műve olvasmányok is megragadók.', 'Megjelenik és kapható: LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fia) ca. és k. udv. Budapest, Andrássy-út 21. könyvkereskedés könyvkiadóhivatalában.'

Advertisement for Byron, Maffra, Fordította Ábrányi Emil. Text includes 'BYRON. Maffra. Fordította Ábrányi Emil. (M. K. 23.) kor. — 90', 'BYRON. Kain. Misztérium. — Fordította Mikos Lajos. (M. K. 123. sz.) kor. — 90', 'DU MAURIER-PÖTTER. Trágya. — Színmű négy felvonásban. Fordította Fái Béla. (M. K. 9. sz.) kor. — 90', 'IBSEN. A négyváltós. Színmű öt felvonásban. — Fordította Vikár Béla. (M. K. 41. sz.) kor. — 90', 'IBSEN. A társadalom tanácsa. Színmű négy felvonásban. — Ford. Lázár Béla. (M. K. 123. sz.) kor. — 90', 'SHAKESPEARE. Szentivánéji álom. — Fordította Arany János. Isk. kiadás. (M. K. 20—21. sz.) kor. — 90', 'SHAKESPEARE. János király. — Fordította Arany János. (M. K. 106—108. sz.) Iskola kiadás. — Fordította Arany János. Isk. kiadás. — 90', 'SHAKESPEARE. Hamlet. — Fordította Arany János. Isk. kiadás. (M. K. 109—112. sz.) kor. — 120'

Advertisement for 'A magyar színművészet'. Text includes 'A magyar színművészet', 'Szerkesztette: B. Virágh Géza.', 'Gyönyörű díszmű 250 képpel.', 'Előszóval ellátta: Rákosi Jenő.', 'A legjelenebb írók elkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.', 'Ára díszes vászonkötésben 5 fnt.', 'Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában'

Advertisement for Magyar királyi államvasutak pályázati hirdetménye. Text includes 'Magyar királyi államvasutak. Pályázati hirdetménye.', 'A nagy, kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1901. évi január 1-től december 31-ig, esetleg az arra következő további két évben szükséges, mintegy évi 400 g tisztított kender szálaitást biztosítani óhajtaná, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.', 'Az ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 30-ik napjának, déli 12 óráig terjesztendő be, a bántalmaz pedig folyó évi november hó 20-én, déli 12 óráig tendő le.', 'A pályázatra vonatkozó részletes módoktatás leírását tartalmazó 'pályázati felhívás', mely az ajánlattevő aláírásával öltatva az ajánlathoz csatolandó, a nagy, kir. államvasutak anyag- és leltár-beszereztési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-út 73. sz.) kapható, a hazai kereskedelmi és iparkamaránál és az üzletvezetőknél pedig megtekinthető. Ezen pályázati felhívás kivánságra postán is megküldik.', 'A különleges szállítási feltételek tisztított kenderre vonatkozólag 40322/2. sz. a., az általános szállítási feltételek pedig 122291/86. sz. a. kiadás, melyek aláírva az ajánlathoz szintén csatolandók, a fenti hivataloknál megtekinthetőek vagy aolított igazgatóság nyomtatványtárájánál megszerzendők és pedig az általános szállítási feltételek 20 filléren, a különleges feltételek 30 filléren.', 'Ha a feltételeknek postán való megküldése kívánatik, a vételáron kívül még 20 fillér postadíj is előtérben beküldendő.', 'Budapest, 1900. év október havában. (Utánnyomás nem díjazatik.) Az igazgatóság'

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 9-én.
Pollinó Bianchi Bianca mint vendég.

Hamlet.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerette Thomas A. Szövegét írták Carré és Barbier. Ford. Böhm G.

Személyek:

Hamlet	Takács	Marcellus	Ney B.
Claudius	Ney D.	Horatio	Szendrői
Szellem	Kornai	Gertrud	Diósné
Polonius	Mihályi	Ophelia	Pollinó
Laertes	Kiss B.		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 9-én.

A menyem.

Vigjáték 3 felvonásban. Írták: Fabrice Carré és Paul Bilhaud. Fordította: Adorján Sándor.

Személyek:

Leverdier	Ujházi	Malescot	Hetényi
Leverdierné	Rákosi Sz.	Lodoiszka	Paulayné
Paul	Dezső	Honoré	Zilahi
Mária	Csillag	Ferdinand	Latabár

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 9-én.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerette: Davidsohn Emánuel.

Személyek:

Monsáh	Kardos	Szulamit	Sötér
Aron	Sarlai	Abigail	Déry M.
Absolon	Beöthy	Cingitang	Iványi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 9-én.

A kis mama.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta H. Meilhae és L. Halévy. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Érck	Valentin	Tapólczi	Potetné	Berzetei
Henriette	Nagy	Csillag	Berniqéné	Buttkay
Brigitta	Csillag	Bihari	Arbitragéné	Bálint R.
Saint-Potant	Székely	Polgármester	Kazaliczky	Hognár
Roechardière	Bihari	Bob	Rónaszéki	Gézi I.
Daoulas báró	Gál	Kartész	Rónaszéki	
Daoulas báróné	Haraszthy	Piri	Varsányi	
Bernerette	Lenkei	Françoise	Gézi I.	
Dubois	Mátrai			

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 9-én.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Írták Edward Morton. Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston	Tollagi	Jung-Si	Rózsa G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mi-Kui	Tallian
Bobbie, fia	Raskó	Szin	Nyiri C.
Dudley	Fedák	Pin-Szing	Szécsi
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang	Nyéki
San-Toy	Küry	Hu-Ju	Kaposi
Csu-Li	Kovács	Kínai császár	Ujvári
Benson	Szirmai	Szing-Hi	Szordahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Péntek, 1900. november hó 9-én.

Khina.

Írta Weiss Róbert.

Kezdeté 7/8 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Péntérritítás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.

Még csak rövid ideig!

Paquette Gabriella k. a.

Bámulatos! Eddig felülmulhatatlan!
Kittünő idomítás!

MARIO G. UR

4 óriás párdúccal

Szenzációs! Mulattató!

Cronin Moris ur A. és S. Linne

világhírű Jongleur. Németségország legjobbjai jellem ábrázolást.

LITKE CARLSEN

gentleman carriage.

Ugymint az összes specialitások.

Előleges jelentés! Vasárnap, f. hó 11-én

d. u. 12 óraker nagy

jóteknycélu előadás,

a „Budapesti Artista-Egyesület“ javára.

Itt először:

A festőműteremben.

Operett újdonság. Zenéjét írta Krügel József. Jegyek elővételben egész napon át a Somossy Mulatóban, ugymint: tőzsde Andrássy-ut 38., tőzsde Andrássy-ut 26. és Weiss A. nagytőzsdejében Károly-körút 26. szám.

FOLIES CAPRICE.

Ma fellép a volt főhadnagy

Dumek és arája

(Margherita e Giuseppe di Gianotto).

Végül:

„Die Hochstaplerin“.

Böhóság Leitner H.-től.

Előzőleg:

A Knopfloch család,

Ügyvédek alkonya.

Haninensen

Jósziv-

sorsjegye,

Már november 15-én van a huzás.

A főnyeremény

40,000 korona.

5 darab 36 havi 1.45 koronás részletre.

10 darab 36 havi 2.90 koronás részletre.

20 darab 36 havi 5.75 koronás részletre.

Sorsjegyek a legszerencsésebbek, mivel a legtöbb főnyereményt elkapják nálunk nyerték.

Hecht Bankház

Budapest, Ferenciek-tere 6.

Az első két részlet befizetése után három részletet, tehát egy részletet ingyen nyugtazzunk. — Megrendelés legelőszörben postabélyeggyel eszközölhető, a többi részlet befizetése portmentes. — Első ízben ajánljuk újra 45 állattal való küldésed.

84620. szám. II/2. a.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménésintézet részére jövő évben szükséglenő alábbi anyagok és eszközök beszerzése céljából a ménésbirtok igazgatóságánál

folyó évi november 16-án délelőtt 10 óraker

nyilvános versenyárgyalás tartatik. Az egykoronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok, a jelzett határidőig a ménésbirtok igazgatóságához nyújtandók be.

A szükséglenő cikkek következők:

Vasanyagok, vaseszközök és műszerzámok, fémáruk, faneműek, vessz-, csirk- és szabékényáruk, bőráruk, textilipari termékek és szábonmunkák, kötelgyártó anyagok, festékek és mázanyagok, olajok és kenőcsök, vegyszési iparcikkek, építési anyagok, üveg, porcellán- és cseréparuk, különféle anyagok és eszközök (szén, koksz stb.).

A részletes szállítási feltételek, valamint a szükséglenő cikkek bármelyik csoportjának, minőség és mennyiség szerint részlelezett jegyzékét a ménésbirtok igazgatósága kívánatra megküldi.

Budapest, 1900. október 27-én.

Földmívelésügyi miniszter.

Most jelent meg!

Allaga Géza „cimbalom iskola“ 7-ik alaposan átdolgozott és bővített kiadása; ugyszintén a Magyar és Népszínházban nagy tetszéssel előadott újdonságok

Koldus és Királyfi

eredeti operett Sziklay Kornéltól.

2 füzetben. Ára 1 füzetnek 3 korona netto.

„A mit az erdő mesél“

Géczy Istvántól.

Zenéjét szerz.: Mocsary Imre.

Ára az összes daloknak 3 korona netto.

Megjelent és kapható:

SCHUNDA V. JOZSEF

cs. és kir. udv. szállító, hangszergyáros és zeneműkiadó, a pedál-cimbalom feltalálójánál Budapest, IV. ker. Magyar-utca 18. szám. A m. kir. Opera, Nemzeti Színház, Népszínház, Vigaszínház és Magyar Színház szállítója.

Zongora

hangolását kiváló szakmunkások által végezteti

2 frtért

Sternberg Armin

cs. és kir. udv. hangszergyár

zongora-osztálya

Kossuth Lajos-utca 22.

Károly-körút sarok, Zene-palota.

Ugyanott hírneves gyártmányú zongorák és pianóknak kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Legujabb házi tanácsadó öngyűved.

Gyakorlati útmutató minden porosa és porosa kívüli ügyekben a törvény által megszabott önközpövelőre és mindenemű bírósági keresetek, végrehajtási kérvények, összes bírósági, hatóság, községi beadványok, felhatalmadványok, igazolási, igénykeresetek stb. szerkesztésére, a községi, bagatteli, kereskedelmi, polgári, birtokbirtok, örökösödési, gyámsági, nagyközségi stb. törvények szabályával, számos curiai ügyvitelyi és írományvitelyi kérdéssel. A legujabb törvények és miniszteri rendletek szerint írta Kassay Adolf. Ára (törve 2 kor., kötet 2 kor. 40 fillér. Kapható Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) könyvkereskedésében (Budapest, Andrássy-út 21.) a II. sz. a. mell. előzetes bekioldása vagy utánvét mellett.

Főurak-

és birtokosoknak az egész országban ajánljuk az őszi és téli idény beálltával szolgáseményzetüknek dívatosan és jó, mégis olcsón való kiruházását.

SCHWARZ M. L.
BUDAPEST,
V., Váci-körút 4.
kizárólagos libériakereskedése, hol a legnagyobb választékban, minden nagyságban úgy magyar, mint német bundák, valamint német és francia libériák raktáron tartanak. Különlegesség: himzett köösszűr gazdag himzessel minden színben és nagyságban a legnagyobb választékban.

BUTOR.

Üzletünk áthelyezése miatt az összes raktáron levő készletünket mélyen leszállított árakon adjuk el, u. m.: háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba berendezéseket, menyasszonyi kelenyűknél külön árendgdmény, kétévi jótállás mellett.

PATYI KÁLMÁN és TIVADAR (Testvérek)

hazai butoripar-telepe, Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Üzletünk kizárólag Kossuth Lajos-utca 11. szám.

Osztálysorsjegyek

Az ország **LEGSZERENCSESEBB** sorsjegyelárusító helyén.

„Mercur”

Bank- és Váltó-üzlet Részvény-Társaságnál

Budapesten,

IV. ker., Váci-utca 37. sz. (saját ház).

Huzás már a jövő héten!

Egész sorsjegy 12 kor. — fill. | Negyed „ 3 „ — „
Fél „ 6 „ — „ | Nyolcad „ 1 „ 50 „

Eddig már **5** millió nyereeményt fizettünk ki vevőinknek.
több mint

Megrendelések legelőnyösebben **postautalvánnyal** történnek. Utánvételes rendelések elkerülendők.

A véletlen általunk már sok embert szerencsésé tett, ajánljuk, hogy alábbi szerencse-naptárból **születése-** vagy **névnapja** mellett jelzett számot mielőbb **postautalvánnyal** megrendelje.

Szerencse Naptár.

Ezen szerencse-naptárban foglalt osztály-sorsjegyek **csak** **KIRÁLYFI ÉS TÁRSA** bankházánál kaphatók
Budapest, VI., Andrásy-ut 60.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 92806	1 52473	1 78910	1 81867	1 16966	1 32941	1 81894	1 16982	1 55269	1 84544	1 42720	1 81882
2 42702	2 48335	2 32906	2 78945	2 48337	2 78920	2 42709	2 52459	2 81897	2 48350	2 16954	2 48333
3 78903	3 55285	3 42749	3 42739	3 55286	3 92843	3 52494	3 52491	3 42703	3 55266	3 16982	3 78912
4 52479	4 52470	4 81852	4 92811	4 84519	4 55288	4 16976	4 81893	4 92844	4 92808	4 16991	4 16958
5 16970	5 42725	5 55256	5 55252	5 78909	5 32915	5 32940	5 55279	5 48336	5 78920	5 92838	5 81862
6 78931	6 55276	6 16965	6 81881	6 81862	6 81877	6 84528	6 16996	6 55257	6 92850	6 92807	6 42749
7 55294	7 81885	7 84513	7 52470	7 42725	7 52457	7 48350	7 78922	7 84523	7 32923	7 16978	7 55284
8 42712	8 32914	8 52499	8 55251	8 16990	8 16978	8 42747	8 42716	8 81859	8 81857	8 81876	8 16988
9 84521	9 52460	9 84530	9 32939	9 78912	9 78950	9 81859	9 81528	9 16981	9 16970	9 92811	9 32939
10 32934	10 16984	10 78907	10 84548	10 42715	10 92831	10 52496	10 52468	10 32930	10 84505	10 92847	10 92843
11 52487	11 42703	11 42740	11 52452	11 52473	11 52455	11 78931	11 32906	11 81859	11 78907	11 42714	11 78902
12 78946	12 84507	12 55279	12 42703	12 16989	12 81868	12 55284	12 78928	12 52460	12 42725	12 42713	12 42715
13 16980	13 92827	13 32938	13 55273	13 16998	13 32913	13 42740	13 78912	13 92802	13 16985	13 81863	13 81883
14 55269	14 32940	14 81854	14 92836	14 52470	14 52479	14 48344	14 16980	14 84544	14 84542	14 78931	14 48344
15 32941	15 52489	15 92843	15 32906	15 92801	15 48330	15 92826	15 92806	15 16990	15 52489	15 52491	15 16955
16 81877	16 16985	16 52468	16 78916	16 48333	16 92801	16 16998	16 55266	16 55261	16 84529	16 92816	16 32936
17 92836	17 42713	17 92813	17 81867	17 32923	17 84507	17 55251	17 92817	17 48337	17 78930	17 78902	17 81877
18 48350	18 92815	18 16992	18 16984	18 92816	18 52462	18 92823	18 92849	18 81852	18 32913	18 84528	18 84545
19 84527	19 78908	19 81899	19 55259	19 52451	19 78939	19 92838	19 84536	19 32941	19 81888	19 16992	19 55264
20 16955	20 55294	20 92843	20 42746	20 78946	20 92817	20 32940	20 42720	20 78910	20 16980	20 78920	20 78942
21 32905	21 84505	21 55265	21 32935	21 52493	21 52495	21 92829	21 52459	21 84511	21 92821	21 52496	21 52492
22 92805	22 16974	22 92840	22 81888	22 84527	22 55265	22 81886	22 32915	22 32929	22 52483	22 32920	22 42740
23 52492	23 78928	23 92822	23 84536	23 78924	23 78922	23 32938	23 92847	23 16996	23 92813	23 78938	23 32913
24 55260	24 32935	24 52466	24 92823	24 92841	24 32929	24 52453	24 78924	24 84529	24 55285	24 32931	24 48338
25 92808	25 52500	25 84505	25 52459	25 81887	25 84519	25 84545	25 84523	25 92820	25 92822	25 92802	25 81858
26 42720	26 16963	26 16995	26 92827	26 52496	26 42749	26 92807	26 52455	26 62452	26 32930	26 16995	26 16989
27 52499	27 52483	27 78932	27 52457	27 55268	27 16964	27 16970	27 81888	27 42728	27 48350	27 52500	27 92833
28 42716	28 92801	28 78934	28 92835	28 81880	28 78941	28 92822	28 16992	28 16976	28 42702	28 92846	28 78939
29 55268	29 16991	29 81867	29 81882	29 16996	29 55267	29 55273	29 32919	29 92829	29 55273	29 32915	29 32938
30 81899	30 32936	30 32936	30 92847	30 55269	30 48344	30 92821	30 52473	30 55268	30 92832	30 55297	30 81867
31 92849	31 55266	31 55266	31 92848	31 92848	31 84543	31 42718	31 42718	31 92848	31 16964	31 16964	31 92864

Első huzás már november 15. és 16-án. A nyereeményjegyzéket huzás után azonnal elküldjük.
1 egész sorsjegy 12 kor. = 6 frt, 1 fél sorsjegy 6 kor. = 3 frt, 1 negyed sorsjegy 3 kor. = 1 frt 50 kr., 1 nyolcad sorsjegy 1 kor. 50 fillér = 75 kr.

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA a magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye
BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 60. sz.

FORTUNA-NAPTÁR 1901. ÉVRE.

Mikor van születésnapom?

Mindenki kísérelje meg szerencsésjé a születésnapjára jelzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára egy szám van jegyezve, melyet azonnali megrendelésnél megküldünk, úgy hogy bárki szabadon választhatja a számát. Ha időközben a szám elfogyott volna, akkor hasonlóat küldünk Önnek.

Table with 12 columns (Január to December) and 31 rows of numbers representing birth dates for each day of the year.

A.: Játsszik Ön az osztályorszátekon? B.: Igen. A.: Kinek játszik és milyen számmal? B.: Török A. és Tsa bankháznál, melynek szerencsenaptárát átnézve, azt a számot választottam, mely éppen születésnapom mellé van jegyezve. A.: Azt hiszi, hogy ez így helyes? B.: Igen, mert minden egyes számnak ugyanaz a nyerési esélye és meg fogom kísérelni, vajon szerencsenapon születtem-e, avagy a szerencse fia vagyok-e!

Az I. oszt. tervszerű betétjei: 1/6 eredeti sorj. kor. 1.50 1/4 " " " 3.- 1/2 " " " 6.- 1/1 " " " 12.- Fenti számok esetleges biztosítására azonnali megrendelést kérünk.

Török A. és Társa bankháza Budapest. Központ: Váci-körút 4/c. Fiókok: Múzeum-körút 11. szám. Erzsébet-körút 54. szám.

Tölgyfa eladás. A m. kir. földművelésügyi miniszter ur rendelkezete alulirott főerdőhivatal irodájában folyó évi november 22-én délelőtt 11 órakor a fehérszéki és gyökeresi vágások tölgyfaállományának eladása iránt zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni. Kikiáltási ár: a fehérszéki tölgyfa után 15251 K. 76 fil. a gyökeresi " " " " " 107942 K. 76 fil. Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka. Bővebb felvilágosítással alulirott főerdőhivatal szolgál. Nagybányán, 1900. évi november hóban. M. kir. főerdőhivatal.

Hölgyeknek ajánljuk megrendelésre az „Illat és szépitő szerek készítése” című könyvet. Magában foglalja az összes dívtartó illat- és szépitőszereket, illatolajok, hajfestők, illatos mosószójak, szappin- és májfolt eltávolítók stb. stb. kézzel-fékezéssel készíthető. Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Veszek zálogházi cédulát régi arany ezüstárú brilliánt és gyémánt árú a legmagasabb árak mellett. FRIED A. órák és ékezetek. Kerepesi-ut. 2. szám.

CRÈME DE FANCHON a 3 évvel fogyni! Bögöcske kímélő és szépitő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsírtalan! Kétféle: Nagy tölgy 1 K. 100 fil. Kis tölgy 1 K. 50 fil. Fővárosi: „URSITS” gyógyszerár. Budapest, Széchenyi-ut. 75. Válcso 20 fillér. Többet beküldése után a franko.

Bérlési hirdetmény. A magyar tanulmányi alap tulajdonát képező szegzárdi uradalomhoz tartozó, Tolna-vármegyében Szegzárd nagyközségétől 4 kilométer távolságra fekvő 1428¹⁹²⁹/₁₉₀₀ katasztr. hold kiterjedésű „Palánk-lcse és Ágosten” pusztai földbirtok, melynek művelési ágai a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben vannak részletezve a rajta levő gazdasági épületekkel együtt, az alulirott miniszterium IX-ik ügyosztályában (V. ker., Vadász-utca 33. sz.) f. 1900. november 22-ik napján tartandó írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás útján 1901. október hó 1-től, 1913. szeptember hó 30-ig terjedő 12 évi időtartamra haszonbérbe fog adatni. Az 1 koronás bélyeggel ellátott és 3000 korona bánatpénz letételét igazoló írásbeli ajánlatok a fent jelzett nap délelőtti 10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyújthatók be. A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, — valamint a szegzárdi kir. közalapítv. gazd. felügyelőségél (Szegzárdon) a hivatalos órák alatt betekintheők. Budapest, 1900. október 26-án. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól.

Pályázati hirdetmény. Magyar kir. államvasutak. 15090/900 sz. A magy. kir. Államvasutak igazgatósága a mozdonyvezetői, fűtői és kocsirindozói személyzet részére az 1901-1905. években szükséges tell ruhák szállítására nyilvános pályázatot hirdet. A megközelítő öt évi szükségletet a következő: 2700 darab posztókabát bunda béccsel, 4000 darab posztókabát szövet béccsel, 4000 darab magyar szabás posztó nadrág. A ruhák készítéséhez szükséges posztót és bélés szövetet az államvasutak igazgatósága fogja a vállalkozóknak átadni. Az ajánlatok 19. 0. évi december 6-ig terjesztendők be, a bánatpénzek pedig 1900. évi december 5-ig küldendők be. A pályázati feltételeket tartalmazó „Ajánlati felhívás” az általános szállítási feltételek, valamint az egyenruhák szállítására vonatkozó különleges feltételek, a m. k. Államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál Budapest (Andrássy-ut. 73. sz. II. emelet 43. ajtó) ugyancsak minden üzletvezetőségénél megtekinthetők. A pályázati feltételeket tartalmazó „Ajánlati felhívás” a fentebb említett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály szolgálatja ki díjtalanul, esetleg küldi meg posta útján. Az általános és különleges szállítási feltételeket a m. kir. Államvasutak nyomtatványára Budapest (Andrássy-ut. 73. sz.) szolgálatja ki 50, illetve 30 fillérért, mely összeg posta útján is megküldhető. Utóbbi esetben 20 fillér postaköltséget is beküldendő. Budapest, 1900. november hóban. A magy. kir. Államvasutak igazgatósága. (Utányomás nem díjazatik.)

Várkonyi Dezső Szegény legények. A régi botyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi újszírők gárdájának ezen tehetséges tagja grönnyörű hamisítatlanul magyar nyelven anyai közvetlenséggel írt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ára 2 korona, bérmentes küldéssel — a pénz előzetes beküldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

